

Dagmar LHOTOVÁ

Víc než dlouhá noc

(povídky)

Čekání na Šimona

V pondělí se vrací Šimon ze školy domů už kolem druhé hodiny. Slovo domů používá rád teprve dva měsíce a dva týdny, což má na hodiny a minuty téměř spočítané.

U Pavla a Štěpánky bydlí od prvních dnů bez problémů, ačkoliv něco takového vůbec nepředpokládal ani nečekal. Báł se jejich přemrštěné odpovědnosti i neporozumění. Myslel si, že bude novomanželům překážet a oni budou překážet jemu.

Nic takového se nestalo. Sledovanost, jak nazýval Šimon domácí péči v soužití s matkou, nebyla v novém domově ani v nejmenším přehnaná a nepříjemná. Šimon si sotva stačil uvědomit, že ti dva mladí lidé, kteří se nedávno vzali a chtějí si užít první čas společného bydlení a hospodaření, berou na sebe dost velké břemeno. Měli šestnáctiletého Šimona „ohlídat“, dokud se jeho matka nevrátí z Londýna, kde se musí postarat o svoji umírající matku.

Je to velká oběť a zároveň není, mohl by leckdo zasvěcený usoudit. Protože Jiřina Jánová byla a je odjakživa víc starostlivá dcera než schopná matka. Šimon je její adoptivní syn a nikdy si s ním neporozuměla natolik, aby se z ní stala matka milující. Poskytování veškeré péče a pohodlí přece ještě neznamená tu největší přichylnost nebo lásku.

Jiřina Jánová svůj omyl pochopila bohužel pozdě a možná si ho nikdy do důsledku ani nepřipustila. Ujala se Šimona jako ročního chlapečka. Líbil se jí a připadal jí výjimečný a velmi bystrý. Zkrátka dokonalý. A toužila ho mít. To bylo ještě v době, kdy se Jiřinina ovdovělá matka zamilovala do galantního Angličana a odjela s ním do Londýna, aby se tam za něho provdala.

Jiřina měla možnost jet s nimi, ale za žádnou cenu nechtěla opustit svoje rodné okresní město a hodlala tu dál dělat kariéru jako ředitelka gymnázia. Zároveň chtěla vychovat dítě. Díky velkým příjmům a dědictví po otci se nemusela obávat, že se jí nepodaří zajistit pro Šimona nejrůznější péči. Také se jí zamlouval obdiv okolního světa, že jako svobodná matka nejen neošídí náročné zaměstnání, ale ani syna. Hlavně si cenila uznání od kolegů ze školy, kterým neomezeně vládla. Domnívala se, že stejně snadno ovládne i Šimona.

Nepodařilo se jí to. Líbezný světlomasý chlapeček velmi brzy rozpoznal neupřímnost vztahu náhradní pěstounky, která si ho tak neuváženě vzala za vlastního, a nikdy se nechoval jako andílek. Šimon byl problematické dítě už v předškolním věku a potom i na základní škole. V gymnáziu, kam se dostal jedině za podpory a protekce matky, byl dokonce nešťastný.

Pěstoval si neustále jakýsi vzdor, o kterém si myslel, že je správný a nutný.

Jiřina ho zbytečně brzy a nevhodným způsobem seznámila s faktem, že není její a od té doby vnímal Šimon intuitivně celou situaci a sám sebe jako „cizí“ dítě žijící někde, kam nepatří. Nikdo na první pohled nepostřehl, že by něco mohlo být v nepořádku, ale bylo to tak. Trpěla tím nevlastní matka i nevlastní syn. Ten ještě o něco víc.

Když se dozvěděl, že matka musí odjet a on by měl na nějaký čas zůstat sám, zaradoval se. Mohl přece docela dobře ve svých šestnácti letech v dokonale vybavené domácnosti hospodařit bez dozoru a pomoci. Být svým vlastním pánem. Matka ho však zklamala. Pronajala před svým odjezdem byt přítelkyni a syna postavila před holou skutečností, že bude svěřen do péče vzdáleného příbuzného. Strýce Pavla. O něm si Jiřina myslela, že je velice spolehlivý a na svůj věk mimořádně uvážlivý. Ostatně jinou volbu neměla.

Pavel s dočasným opatrovnictvím souhlasil, ačkoliv se trochu obával možných problémů. Sám si teprve zvykal na zásadní změnu svého dosavadního života, na soužití se Štěpánkou. Chodili spolu sice už dva roky, ale zatím neokusili společné bydlení na dobu delší než tři dny. Reakci na každodenní vzájemnou přítomnost si neověřili ani na společné dovolené. Zatím se o ni ani nepokusili.

Pavel měl svou dívku a posléze ženu velice rád, ale jenom tahle pravda nemusela postačit k tomu, aby se okamžitě naučil správné toleranci a nezbytnému umění být všechápající, shovívavý a přizpůsobivý manžel. Kdysi se domníval, že se podobné ctnosti při dobré vůli dostaví po svatbě jaksí automaticky, jenomže se mýlil.

Štěpánka se dokázala orientovat a vyznat ve vztahu muže a ženy mnohem snáz, ale přece jen i ona si prožívala své. Předpokládanou pohodu novomanželského období si ani ona neužívala do důsledku podle někdejších představ. Občas dokonce zatínala zuby i pěsti.

Ke kuchyňské lince se nehrnula s velkým nadšením, nad tlačítka pračky pokaždé zaváhala a vždy zapochybovala, že zmáčkla správný knoflík, žehličku ignorovala s poznámkou, že bude prádlo pouze hladit a skládat, což je podle některých moderních hospodyněk před uložením do zásuvek skříní úplně dostačující.

Pavel předpokládal, že se mnohé časem změní. Zatím se vztekal nad opakovaně studenými pokrmy k večeři, které byly vlastně jen obdobou snídaně. Mnohem víc se však hrozil nákladů při koupi některých elektrických spotřebičů, ložního prádla a dalších věcí, údajně patřících k nezbytnostem mladé domácnosti. Brzy mu bylo jasné, že nevyjdou s penězi a budou se muset zadlužit i uskrovnit.

Velkou úlevu mu proto přinesly plány tety Jiřiny doprovázené nabídkou značné finanční podpory. Mohly vyřešit i náklady na nutnou úpravu Pavlova bytu. To vše ovšem za podmínky, že u sebe nechá Šimona, dokud to bude třeba.

Teta Jiřina tak nemajetnému synovci svým návrhem vlastně poskytla pomoc v nouzi. Přesvědčovat ho dlouho nemusela, peníze byly nakonec rozhodující.

Šimon neměl ponětí o matčiných plánech ani o jakémkoliv dohadování a nabídkách, odehrávajících se za jeho zády, a musel nakonec přijmout, co bylo domluveno. Ke strýci a jeho ženě se nastěhoval hned po Novém roce.

Přinesl si dva kufry a školní kabelu, v kapse mobil, malé rádio s nahrávačem a sluchátky a v duši naději, že bude matkou bohatě odškodněn z ciziny dovezenými dárky. Přál si jich dost.

Štěpánka byla stejně jako Šimon překvapená danou situací. Neměla žádnou šanci protestovat proti nečekanému nájemníkovi. Když zjistila, že komora se v bytě upravuje pro něho a ne pro její soukromí, docela se rozzlobila. Nejvíc ji ovšem mrzelo, že se dozvídá holá fakta na poslední chvíli a bez možnosti nějak zasáhnout nebo něco změnit. Pochopitelně ji to rozladilo.

Dovedla si představit, že hoch tety Jiřiny bude náročný, drzý a určitě náramně při chuti k jídlu jako všichni hoši jeho věku. Možná bude i vybíravý. Něco málo o tom věděla z dřívějších, z náhodných Pavlových poznámek o synovci a docela ji tedy vylekalo pomýšlení, že se bude muset s něčím takovým smířovat a vyrovnávat. Přítomnost zhýčkaného chlapce ji už napřed děsila.

Poprvé ho uviděla z okna, když přecházel ulici a mířil s kufry k jejich domu. Vyhlížela ho. Byla sobota a ulice zůstávala na rozdíl od všedního dne docela prázdná. Mládence obtěžkaného zavazadly nemohla Štěpánka přehlédnout. Zaznamenala, že jde lehce jako by ani nic nenesl. Ulevilo se jí také, když zjistila, že je štíhlý a ne žádný tlouštík.

Pavel ani ona nečekali až přijde ke dveřím bytu a šli je hned otevřít, aby navodili zdání, že nový příchozí je vítán.

Zatím alespoň vím, jak vypadá, pomyslela si Štěpánka a uvažovala, jaký asi bude mít očekávaný Pavlův synovec hlas. Obávala se, že by mohl být hrubý a nepříjemný, což by jí určitě dost vadilo.

Hlas byl pro ni důležitý. Pavel si ji získal především tím, že hovořil tlumenými tóny, chvílemi až něžně, zároveň však s perfektní artikulací.

„Jestli nás osloví – ty vole – , tak mu asi rovnou jednu vrazím,“ zašeptala Štěpánka v poslední chvíli před setkáním a opřela se na chodbě o zeď v blízkosti nefungujícího výtahu. Nepříjemnost to na uvítanou nesporně byla, ale mohla alespoň přicházejícího hocha prověřit.

Vykrácel do schodů kupodivu velice rychle a bez poznámek.

„Nazdar,“ řekl Pavel pozdravení jako první z trojice.

Šimon cosi zachraptěl, ale když si mírně odkašlal a znovu promluvil, zaznamenala Štěpánka, že s jeho hlasem je všechno v pořádku. Byl jí příjemný.

Přivítání bylo krátké a vůbec ne rozpačité. Pavla i Štěpánku jenom překvapilo, že se jejich synovec bezprostředně po příchodu omlouvá a odchází hned z domu, protože údajně slíbil komusi schůzku. Vstrčil dva velké kufry za dveře svého budoucího pokoje a zapomněl oznámit hodinu návratu. Načež odešel.

„Obávám se,“ řekla Štěpánka, že nás od téhle chvíle postihlo nové zaměstnání. Č e k á n í ! Jedna z nejnepříjemnějších věcí, které znám. Náš hoch přijde dnes - a pravděpodobně i jindy - určitě hodně pozdě. A já pozdní příchody nebo nedochvilnost přímo nesnáším.“

„Snad to přežijeme,“ ozval se Pavel kupodivu smířlivě a s dávkou humoru poznamenal : „Jsmo dva na jednoho a to je jistá výhoda. Ostatně Šimon nevypadá nesympaticky a chová se docela uctivě. Jako hoch z dobré rodiny.“

„Jenom je otázka, jestli mu to vydrží aspoň do zítřka,“ konstatovala Štěpánka.

„Měl by se dát ostříhat, má vlasy přemrštěně dlouhé,“ neodpustil si alespoň malou kritiku novopečený strýček. „Vypadá jako kokršpaněl s prodlouženými ušima. Doufám, že si nebarví vlasy a nevoní se jako ti kluci, co se neradi koupou a o to víc polévají kolínskou.“

„Nezdálo se mi, že by se za ním táhl oblak nějaké vůně. A vlasy má krásný, byla by škoda je krátit. Taková chloubka se nelikviduje pro nic za nic.“

Štěpánka při řeči pohlédla na Pavla, u něhož se nedalo vůbec mluvit o nějaké kšticí. Spíš o sporém porostu. Ovšem na krásně tvarované hlavě, čehož si cenila.

„Řekl vůbec, kam jde?“ zauvažoval Pavel.

„Ani náhodou. Tím pádem má výmluvu. A volno až do půlnoci. Nemůžeme ani nikam odejít, nedali jsme mu klíče. Jsme moc tolerantní a pěkní hlupáci. Domácí zákony se měly vysvětlit hned na začátku.“

„Já práci na doma naštěstí mám,“ zmíní se Pavel, „nevadí mi, že dneska zůstanu bez vycházky „Ale jestli ty máš chuť, klidně si zajdi na tu tvoji plánovanou výstavu keramiky, kterou já vidět nemusím. Ať ti ji nakonec nezruší než se rozmyslíš.“

Štěpánka souhlasí. Je nakonec ráda, že se bude procházet sama mezi hrníčky, cukřenkami a nádobkami všeho druhu i velikosti, které patří do společenství užitého umění. Chtěla by se jím obklopotvat i doma, ale je to zatím sen. Navíc nejsou vystavované věci většinou ani prodejné.

„Dobře, ale ohřeješ si sám oběd? Bud' tak hodný!“ poprosí Štěpánka. „Já dnes nechci v žádném případě domů spěchat. Možná se zastavím i v galerii U věže...“

Pavel nestačí odpovědět, protože někdo hlasitě zaklepe na dveře.

„Hele, nezvoní vám zvonek,“ hlásí Šimon na prahu a hrne se dovnitř. „Jsem přišel,“ sděluje, aniž použije osobní zájmeno. „Schůzka je odbyta a můžu si vybalit věci. Nebo mám nějakou jinou povinnost? Zvonek bych spravit dokázal.“

Štěpánka je mile překvapená, ale přece jen ostražitá. Zdá se jí podezřelá tak velká ochota. Možná, že se Šimon rád předvádí a chce se hezky uvést jen na oko. Zato majitele bytu brzy ujistí, kdo tu bude pánem.

„To je dobrý,“ řekne Štěpánka a otevře skříň, aby v ní vyhledala kožíšek. Venku je zima a ona je ráda v teple.

„Někam jdete?“ zajímá se Šimon.

„Na výstavu. Protože v pondělí ji už likvidují.“

„A o čem to je? Můžu jít s váma?“

Šimon se usměje a Štěpánka ocení nejen to. Potěší ji i zájem o výstavu..

„Klidně mě doprovod, jestli ti nevadí, že většinou uvidíš jen jídelní nebo čajové soupravy a podobné předměty.“

„Jde o klasiku nebo o čtvercové hrnky, klikatá ouška a vázy na muří noze? Beru obojí. A šel bych s váma moc rád. Strýc Pavel nepůjde?“

„Má práci doma,“ ohlásí Štěpánka a zamlčí, že jejího manžela keramika nezajímá.

Šimon se stále tváří zaujatě a překvapuje ho, jak je snadné být najednou hochem, kterého zajímá i kultura. Překonává sám sebe. Od rána je rozhodnutý, že bude v téhle domácnosti hrát jakési divadýlko. Chce se představit svým vzdáleným příbuzným jako jiný hoch než doopravdy je. Hodlá je oklamat. Proto se do budoucna a na čas musí slušně a spisovně vyjadřovat.. Bude to námaha, ale také zábava. Z tetičky i strýčka si hodlá pěkně utahovat. Něco ze zdejšího pobytu přece vytěžit musí.

„Já jsem připravená,“ ohlásí Štěpánka a políbí před odchodem Pavla na ústa.

Šimon to s nelibostí zaznamená. Odvrátí se a radši vypadne ze dveří první. Docela zapomněl na galantnost, hned však svůj prohřešek raději napravuje. Vráti se do chodby a tetičce pohybem i úklonou naznačí, že východ je pro ni volný. Že má přednost.

Štěpánka nejdřív pociťuje lehkou nelibost z takové teatrálnosti, ale pak se Šimonovým gestům zasměje. Ztratila chuť něčím nepříjemným zatížit sobotní dopoledne.

Venku mrzne a lehký poprašek sněhu zůstává na chodnících i silnicích. Vzduch je mimořádně svěží a čistý. Asi proto, že tudy od rána neprojelo jediné auto.

„Můžu vám tykat a říkat křestním jménem?“ zeptá se Šimon, sotva udělali venku pár kroků.

„Jistě, Šimone,“ řekne Štěpánka. „Bude to znít rozhodně líp, než kdybys mi říkal paní tetinko!“

Oba se rozesmějí a přidají do kroku. Je jim báječně. Uvědomují si, že si spolu docela dobře rozumějí. Což oba uspokojí.

„Můžu se zeptat, kolik je ti let? vyzvídá Šimon.

„Šestadvacet.... tedy příští měsíc mi právě tolik bude.“

„Nepřidáváš si, a to je dobrý,“ připouští Šimon. „Přitom vypadáš, jako bys měla letos maturovat.“

„Chceš mít u mě protekci?“ směje se zase Štěpánka. „Není třeba se namáhat! Bít tě nebudeme a jíst u nás taky dostaneš. Mimochodem, kolik sníš k obědu knedlíků?“

„Ve školní jídelně pět a jinde - když jsou dobrý - klidně šestadvacet.“

„Hele, nevymejšlej si!“ protestuje Štěpánka a pak si uvědomí, že vyslovila příšerné slovo hele, které nemůže u jiných vystát.“ A okamžitě se opraví:

„Hele, všechna hele vynecháme. Souhlasíš?“

„Hele, tak jo. Právě jsem řekl hele naposled,“ oznamuje Šimon.

„Myslím to vážně!“ dotvrzuje Štěpánka. Přitom má nutkání zavolat na Šimona: „Hele, jede nám tramvaj. Doběhneme ji?“

Šimon běží lehce a Štěpánka s jistou elegancí. V tramvaji se však oba s úlevou a chutí svalí na sedátka a prudce oddychují.

Usmívají se na sebe. Šimon si teprve teď všimne, jak je „tetička“ pohledná. Hladké černé vlasy a chlapecký účes jí náramně sluší. Oči má výrazně rámované dlouhými řasami.

„Jsou tvoje nebo si je uměle natahuješ? Nebo lepší?“ zeptá se s lehkou drzostí Šimon a neskutečně zkoumavým pohledem se jí dívá do očí.

„Ty bys mě rozesmál,“ řekne Štěpánka, ale cítí se polichocena. „Všechno je na mně pravý, neumím něco předstírat. Proto se ani nelíčím.“

„Vypadáš skvěle.“

„Děkuju, taky nevypadáš špatně.“

„Tramvaj sebou trhla a s nepříjemným skřípotem brzdí.

„Vystupujem!“ kývnou na sebe dva jediní cestující v prostydlém voze, seskočí hbitě ze schůdků a jdou zvesela k budově, kde se Štěpánka míní zdržet hodně dlouho.

Šimon ji trpělivě doprovází od vitríny k vitríně a potom jdou spolu na čaj do přilehlé hospůdky. Štěpánku potěší, že si Šimon nechce dát pivo a připojí se k pití teplého nápoje, který mu vlastně ani nechutná.

„Příště si dáme jiný,“ řekne Štěpánka pro útěchu, když vidí, že se Pavlův synovec potají šklebí a lehce otrásá nad stále doplňovaným šálkem. „Nebo si uvaříme doma takový obyčejnější. Tady to beztak stojí spoustu peněz. Docházet sem každý den, to bychom přišli na buben.“

„Neboj, já platím, mám kapesný od mámy. Nikdy jsem nebyl v nouzi.“

„Já tedy ano,“ přizná se Štěpánka. „Přesně v tvém věku, na příklad. A mnohdy jindy. Ale zvládla jsem to. Každá zkušenost je pro život dobrá.“

„No, já nevím. Kdo by nechtěl mít peníze? Strejda Pavel si mě vzal na starost jediné kvůli nim. Já to vím. Není třeba něco předstírat.“

„Mně se úmluva mezi ním a tvou matkou netýká, a nechci o tom mluvit. Peníze jenom kazí vztahy.“

„To teda máš pravdu. Už o tom ani nešpitnu. Hele, umíš vařit?“ změnil téma. „Já teda docela ano. Naučila mě to mámina nevraživost k vařečkám. Hele, nepůjdeme už domů? Já mám docela hlad a tady, jak říkáš, bychom za cokoliv moc utratili. Poučila jsi mě o šetrnosti a zbytečným vydáváním peněz. Takže tě poslechnu. Hele, vážně pojďme domů. Máš v lednici nějaký maso?“

„Jenom vařený hovězí žebro. Ale můžeme něco cestou koupit. Pokud máš chuť předvést nám svoje kuchařské umění..... A neříkej zase hele.“

„Pokusím se. Jenomže zvyk je zvyk.“

Šimon se do Štěpánky bez optání zavěsí, ona se však okamžitě osvobodí.

„Mám ráda vůli,“ sděluje. Ale nevypadá nazlobeně.

Šimon se podívá na hodinky: „Nejdeme moc pozdě? Páni, to nám to ulítlo. Budeme hubovaný?“

„Nejspíš ano,“ uvědomí si Štěpánka a skoro se dá do běhu.

Nakupování je zrušeno.

Tramvaj jako naschvál nejede. V sobotu má dlouhé intervaly a pohoda se pomalu vytrácí. Doma z ní ubude ještě o kousek víc.

„Kde prokristapána vězíte?“ vítá opozdilce Pavel. „Nahnali jste mi strach, že se něco stalo. Nemohli jste aspoň zavolat?“

Rozpaky jsou na obou stranách, ale brzy se všichni udobří. Šimon navrhně, že uvaří rychlou polívku a zvládne ji opravdu za několik minut. Umí jen tu jednu jedinou - se sýrem a rajčaty - ale zato si je jistý, že bude Štěpánce i Pavlovi chutnat.

Spolužití různorodé trojice začíná v ten sobotní podvečer opravdu dobře. U společného stolu a v dobré náladě.

Pocit z těchto okamžiků téměř rodinné pohody, o kterou všichni tři stojí a v budoucnu hodlají opečovávat, opravdu pak přetrvává celé týdny.

Šimon nemusí nic předstírat, nechce už hrát žádné divadýlko. Dávno svoji hru na vzorného chlapce vzdal, protože se mu pomalu začíná podobat a baví ho to. Opravdu se mu dá vytknout jen máloco. Zlepšil se i v učení a rád se podvolil také tomu, že se bude se Štěpánkou učit angličtinu. S matkou to nikdy bez potíží nedokázal. S ní býval ten nejnepozornější žák a teď je to naopak.

Šimon si strýce Pavla oblíbil a Štěpánku zbožňuje. Nesměle se občas dotkne její ruky, nechá se něžně vytahat za ucho, nevadí mu od ní občasné pročesání nebo mytí vlasů a rád strpí její políbení na tvář. To všechno je docela nevinné, ale časem tyto zvyklosti nejen nepolevují, ale přidávají se k nim další důvěrnosti.

Je to nová hra - na přibližování doteky a Šimona vzrušuje. Uvědomuje si, že je zamilovaný. Stává se z něho pozorný ochránce, který by jakoukoliv absencí Štěpánčiny přichylnosti těžce snášel. Najednou si je tím jistý.

Pavel poněkud zbystří. Až dosud Šimonovu ochotu jen vítal. Nechával synovce, aby Štěpánce pomáhal při vaření i úklidu, doprovázel ji na nákupy a vlácel se s plnými taškami. V poslední době mu však začalo vadit, že jí chodí naproti do práce a zve do kina, že si vypůjčil jeho běžky a hodlá na zasněžených cestičkách za městem předvádět svojí tetičce, jaký je borec.

Štěpánce je neustále do smíchu a do žertování. S chutí oplácí Šimonovi jeho přízeň. Aniž ji to nějak znepokojuje. Často si společně i čtou, přesněji řečeno střídají se v předčítání jednotlivých kapitol zajímavého románu, který si spolu koupili v malém knihkupectví na rohu a kde se Šimonovi náramně zalíbilo. Je pyšný, že mu tetička dovolila knihu vybrat, a - byť jen náhodou - zvolil takovou, kterou schválila i ona.

„Naučila jsem Šimona milovat knihy,“ radostně pak sděluje jednoho dne Pavlovi a je na sebe náramně pyšná. „Víš, že v jeho třídě přečtou kluci dobrovolně třeba jen jednu jedinou knihu za celý rok? A ještě kdovíjakou?“

„Takže tě můžu titulovat „zasloužilá tetička,“ chce zažertovat Pavel, ale zapomene se usmát.. „Nepřeháníš trochu svoji péči?“ projeví pak značnou nelibost. „Věnuješ mu tolik času. To snad není nutný!“

„Myslíš? Vždyť to nemůže být na škodu. Zvykla jsem si na něho a jsem za to vděčná. Je nám s ním veselo. Co jsme si mohli víc přát? Vždyť máme ohromné štěstí. A v mnoha směrech.“

Pavel mlčí, ale myslí si své: Šimon je sice holobrádek a pubertální kluk, ale přece jen mužský. A svým způsobem i konkurent. Ví moc dobře, že se mu Štěpánka líbí. Až moc. A to mu není docela po chuti.

„Upřímně řečeno, byl bych rád, kdybychom radši vychovávali už odteď vlastního chlapce. Nebo holčičku. Nemáš chuť pořídit si miminko?“

„Máme ještě spoustu času,“ zaprotestuje Štěpánka. „Přinejmenším rok nebo dva. Nic nezmeškáme. Zatím je nám fajn, já bych ještě počkala. A teď se to nehodí vůbec.“

„A proč ne už teď? Já uvažuji jinak. Chceš čekat do třicítky?“

„Proč ne? Líp se budu umět starat.“

Pavel na to neřekne nic, ale nesouhlasí. Proto docela sobecky a konec konců i ze strachu, že se mu jeho žena podivně oddaluje, rozhodne, že ji přivede do jiného stavu.

Štěpánka těhotenství rozpozná okamžitě. A náhle s jistotou ví, že se něco změnilo pro všechny tři.

Zlobí se.

Je jí mizerně. Od prvního dne. Když se ráno jen nepatrně dotkne kartáčkem na zuby rtů nebo jazyka, hned se jí obrací žaludek a strašně tím trpí. O to víc, že se snaží, aby ani nejmenší podezřelý zvuk neproniknul z koupelny, kde se zamyká i před Pavlem.

Mohla by ze svého stavu těžit a nechat se hýčkat, zahrnovat pozornostmi. Ale nechce se jí zatím podávat informace o tom, že se necítí dobře. Sama nechápe proč. Má posun nejen v jednání, ale i myšlení.

Vždycky si představovala, že čekání na děťátko je jedna velká euforie. Nádhera, chloubka, dny plné štěstí a očekávání. Zatím je však většinu času téměř netečná k jakékoliv radosti. Pavlovi se stále nesvěřila, má dokonce pocit, že přestala snášet jeho přítomnost. A neví, jak by mu to měla naznačit.

Šimon nic netuší, ale bývá teď častěji mimo dům. Období týdnů vzájemného porozumění jako by se vzdalovalo. Rozladí ho také, že stonání s chřipkou si musí odbýt bez velké Štěpánčiny péče, která se až nepřírozeně chrání před infekcí a chová se víc než podivně. Skoro odtažitě.

Šimon se rozhodne pro odplatu. Následně je při ještě nedávno veselých domácích hodinách angličtiny neukázněný a začíná být i nezdvořilý. Protože tetička mu neustále připadá

nervózní a méně přívětivá. Chtěl by vědět důvod, ale Štěpánka svůj stav tají dál a všichni jsou v nepohodě.

Lékař už o Štěpánčině dítěti nepochybuje, ona se však ani teď nikomu nesvěřuje.

Zatím si jen popošíla o kousek dál knoflíček u džinsů, jakmile zjistila, že jsou jí v pase těsné. Letmo přitom pomyslí na budoucnost, kdy už jen taková drobná úprava oděvu nebude dostačující.

Šimon přijde několikrát domů pozdě a svoji nedochvilnost neomluví.

„Dočkali jsme se č e k á n í,“ zmíní se Štěpánka před Pavlem „Neříkala jsem to?“

Na procházky se teď vydává sama. Ani ona se nezmiňuje kam má namířeno a kdy se vrátí. Ostatně sama to neví. Většinou nedojde daleko. Sedne si na lavičku v nejbližším parku a opře se zády o mírně zdevastované opěradlo. Má své vyhlédnuté sedátko. Ne sice nejzachovalejší, ale zato pod jasmínem, který má odjakživa ráda.

Jednoho dne se tam posadí v červené plátěné čapce, kterou si stáhne do čela, aby ukryla oči před sluncem a téměř usíná. Bývá často hodně unavená .

„Ahoj, Červená Karkulko,“ zaslechne znenadání Šimonův hlas. Zamžourá na něho a zároveň vidí, že ho doprovází neznámá dívka.

„Vyhřeješ se?... Ta čepička ti moc sluší. Že sem si jí nikdy nevším. Je nová? Jak to, že jsme ji nekupovali spolu?“ vrací se Šimon k tónu hlasu ze starých časů, kdy Štěpánce dělal neustále poklony a všude ji doprovázel. Chová se k ní v této chvíli schválně s důvěrnou rozverností a předvádí se před dívkou, která je víc v rozpacích než ráda, že tu zbytečně otálejí. Tuší, že ta hezká paní na lavičce je Šimonova opěvovaná tetička a žárlí na ni. Proto ji znepokojí, když uslyší, že by se k ní měli posadit.

„Můžeme?“

„Klidně,“ usměje se Štěpánka a uvědomuje si svoji převahu nad neznámou dívkou.

Šimon ji rychle tetičce představí jako spolužačku. Předstírá, že nedůležitou. Děvče vycítí zmatenost a nepatřičnost celého setkání a raději se rychle omluví. A vymluví, že spěchá domů. Zklamání jen těžko zastírá.

Šimon a Štěpánka osamí. Je jim to milé a na chvíli zapomenou, že se sobě v poslední době hodně vzdálili. Téměř slastně se protahují na teplém slunci a rozverně do sebe š'ouchají.

„Připadá mi to jako prima rande,“ ohlásí Šimon jeden ze svých pocitů. Má hezkých dojmů zase najednou spoustu a dává to najevo.

„Vždycky přeháníš,“ poznamená Štěpánka. Pak se zeptá:

„Jak se jmenuje ta tvoje spolužačka? Docela se mi líbí.“

„Martina. Ve třídě je jich pět. Děsný, co?“

„ No, stane se. Jaký jméno by se tobě pro holku líbilo nejvíc? Kromě Štěpánky, samozřejmě,“ zasměje se.

Šimon dělá, že přemýšlí, ale žádné jméno si nepředstavuje. Užívá si poklid chvíle.

„Mně to vážně zajímá,“ zdůrazní Štěpánka a z náhlého pokušení se bez rozmyslu a docela prozaicky svěří:

„Já budu mít totiž holčičku. A nejenže pro ni nevím jméno. Já ani nevím, jestli ji chci.“

Šimon nechápe správný smysl té kratičké poslední věty. Zopakuje si ji v duchu několikrát a pokládá ji za nemožnou a krutou.

Otřese se. A odsedne si od Štěpánky, která to správně nepochopí.

Teprve za pár vteřin si uvědomí, co se stalo, jaká hrozná slova jí vyklouzla z úst.

Šimon se na ni podívá.

„Mně máma taky nechtěla. Vůbec nikdy mě neviděla. A když jsem potkal tu druhou, neuměli jsme spolu žít. Co bych za to dal, kdyby všechno bylo jinak. Jenže nebylo... Hele, měl jsem tě moc rád, myslel jsem si, že ty jsi určitě jiná. Že budeš skvělá máma. Je mi tě líto a ty holčičky ještě víc. Hele já jdu. Jsem naštvanej... Nechápu tě. Seš vdaná, nic ti nechybí.... jenom děti. Tak proč o ně nestojíš ? Byl bych se těšil s tebou... staral bych se o tebe a čekal, že všechno dobře dopadne. A ty zatím ... Proč jsou ženský, který byly pro mě důležité tak divný.“

Šimon se rychle zvedne. Štěpánka se ani nestačí bránit. Mohla by mu vysvětlit, že děti chce, jenom nečekala, že to první by se mělo narodit už teď.

Nešťastně hledí za Šimonem, který se vzdaluje a mizí. Zvedne se také a pospíší si domů.

„Jsem rád, že ses tak brzy vrátila...“ vítá ji Pavel a ona mu padne do náruče. Začne plakat a sténat. Není k utišení.

„Co se ti stalo?“ hladí ji Pavel a opatrně ji položí na pohovku. „Ty mě děšíš!“

Pláč se brzy mění v přerývané vzlykání.

„Tak povíš mi to?“ naléhá manžel a napadne ho, že se něco mohlo stát s děťátkem a Štěpánka mu to vzápětí oznámí. Zhrozí se, že by to mohla být pravda a začne ji hned utěšovat:

„Prosím tě, nebud' nešťastná!“

Jeden druhému se sice s ničím nesvěřili, ale přesto si uvědomují, že není a nebylo mezi nimi žádné tajemství. Mlčení přece neznamená nevědění.

Štěpánka se pomalu zklidňuje a posléze je schopna i promluvit.

„Takhle jsem si to nepředstavovala. Jsem nemožná, strašná a je neodpuštělné, že ti naznačuji tak nádhernou novinu s brekem.“

„Nepomlouvej se,“ umlčí ji Pavel. „Hlavně mi pověz, že jste v pořádku. Ty i děťátko.“

Štěpánka nepřestává plakat a mezi vzlyky stále jen opakuje: „Odpusť, odpusť.“

„Už jsem to udělal dávno. Ty teď musíš odpustit mě, že jsem nechtěl čekat rok nebo dva.“

„Díky za to, jsem ráda.“

Štěpánka se pomalu uklidní. Vydrží jí to však jen do západu slunce. Jakmile se začne stmívat, dostane strach. Bojí se o Šimona, který nepřišel k večeři a neobjevuje se ani po půlnoci.

„Musíš si jít lehnout,“ napomíná Pavel milovanou Štěpánku, které na konci tohoto dne téměř bez přestání projevuje pozornost. „Musíš se šetřit. Já obvolám Šimonovy kamarády. Nechal doma mobil, takže čísla budou v záznamníku. Mám na něho opravdu strašný vztek, že ti tohle mohl udělat. Neměla by ses ničím vzrušovat a trápit. Škodí to i děťátku. Tak se prosím už netrap!“

„To já nemůžu, protože jsem tuhle situaci sama zavinila. Když se ti nepřiznám, čím jsem Šimona popudila a odradila, zblázním se, ustarostím se! Nejradši bych šla ven a hledala ho. Víš, on měl právo dneska nepřijít domů, ani se mu nedivím...“

Štěpánka pomalu hledá vysvětlující slova a pomalu sděluje, co se stalo v parku. Rozmlouvá s Pavlem skoro do svítání a potom vyčerpáním usne.

Štěpán se objeví po sedmé.

„Přespál jsem u Martiny,“ sděluje trochu provinile, ale když ho Pavel popleská po zádech, hlas se mu rozezvučí o něco víc a snaží se dokonce žertovat. Jako v první den svého příchodu do téhle domácnosti. Nakonec zvesela vysvětluje: „Rodiče mé kamarádky bývají přes víkend na chalupě a někdy zapomenou dceru doma. A když tam bylo tak prázdné, řekli jsme si, že toho využijem. Chtěli jsme se učit, probrat ten složitý matematický příklad, kterému nikdo ve třídě nerozumí, jenomže nakonec jsme změnili téma. Začali jsme si povídat a povídali jsme si celou noc. Ale nebojte se,“ obrací se i na probouzející se Štěpánku, zaměstnávali jsme se i pitím čaje – mimochodem dobrého. Takže nejsem těhotnej, já tedy na to mám vážně dost času. .. Ale na vaše mimino se těším. Vážně to bude holka? Bezvadná jako ty?“ obrátí se na tetičku.

Štěpánka přitáhne Šimona k sobě a políbí ho na obě tváře. Potom ho pohladí po vlasech a bere kolem krku.

„Bylo to dnes pro mne tak dlouhé č e k á n í! Nejdlejší a nejhorší, co jsem kdy zažila.. . Už mi nikdy nic takovýho nedělej!“

„A ty mi k tomu nezavdávej důvod!“

Štěpánka znovu Šimona hladí a líbá. Jako nejlepšího kamaráda nebo syna.

„Hele, nechte už toho!“ zaprotestuje přece jenom Pavel.

„Hele se neříká,“ opraví strýčka Šimon. „Budeš teď muset mluvit pořád hezky a spisovně, a říkat samý správný věci. To se nedá nic dělat. Dobré příklady táhnou a dítě příklady vyžaduje Zvlášť od otce.“

Štěpánka se spokojeně dotkne zatím jen lehce vypouklého břicha. Už ho nemínil schovávat.

Je vděčná za svoji rodinu. Současnou i budoucí. Šimon do ní nesporně patří. Také on s ní počítá a nemá v úmyslu se jí ani v budoucnu vzdát.

Jaká asi bude ta moje „ségra“? pomyslí si, ale hned se také opraví: Jasně že s e s t r a ! Příklady táhnou.

Přítelkyně

Tinka se posadila do kupé druhé třídy hned vedle dveří. Má pocit nepříjemné strnulosti a doufá, že si alespoň na chvilku zdřímne. Ve vlaku je přetopeno právě tak nesmyslně jako při včerejším cestování. Tinka dokonce připouští, že se i teď jedná o stejný vlak i vagón a stejné kupé. I škrábanec připomínající jednoduchou siluetu domečku vypadá jako ten včerejší obrázek na protější stěně hned vedle záclonky. Ta je mírně pomačkaná a občas se vzdouvá průvanem. Je svázaná vybledlou šňůrkou na konci hodně roztřepenou. A má dva uzlíky přibližně v místech, kde je měla i ta včerejší tkanice.

Všímám si hloupostí, pomyslí si Tinka. Nejspíš schválně. Abych zaplašila vážnější myšlenky. Proto si vybavuji věci, na kterých vlastně pramálo záleží. V tuto chvíli například to, že mě náhoda posadila na stejné místo, kde jsem nedávno seděla. Co nedávno! Uběhl jenom jediný den a jedna noc a já jedu stejnou tratí. Jenže zpátky. Zkrátka se vracím. A hodně předčasně! A měla jsem tak úžasné plány jak teď pohnu s prací, která se mi začala dařit.

Tinka mimoděk pohlédne na nosič pro zavazadla, je-li tam dobře ukotvená její brašna naplněná papíry i tlustou knihou, se kterou se rozhodla pobývat a strávit s ní v příštích týdnech co nejvíc času. Překlad z němčiny do češtiny chtěla odevzdat ještě před termínem.

Německý originál se Tince nejen náramně líbí, ale je za něj i vděčná. Chtěla by mu obětovat opravdu mnoho. Kvůli němu se na čas vzdala i Alexandra a přistoupila na to, že zůstane zavřená na chalupě docela sama, dokud to bude možné a snesitelné. Dokud jí práce půjde. Jiné východisko se nejevilo jako vhodnější a rozumnější, protože Tince jakékoliv rozptylování při obtížnější práci nikdy nesvědčí.

Na chalupě očekávala klid a důležité věci tam byly po ruce. Knihovna, počítač, slovníky, zásoby – to všechno zatím našťastí nedotknuté cizí rukou. Nezpůsobil to zázrak nebo dobře vymyšlená pověra o nebezpečném či strašidelném místě. Zloději se tomuto koutu vyhýbali, protože v nedaleké myslivně byl člověk velice spolehlivý a nekompromisní k jakémukoliv vetřelci v okolí. Nadto Tinčina chalupa po rodičích neměla už delší čas dostatečně vznešené vzezření, takže nikoho příliš nelákala.

Díky za takový dům a jeho posazení do krajiny, opakovala si vždy Tinka, když se blížila cíli. Ideální podmínky pro zvolení místa na klidnou práci, zdůrazňovala navíc. Jenomže tentokrát její rozhodnutí, že je dokonale využije, zhatila jiná okolnost.

Hned po příjezdu do venkovského domu zachytila na svém mobilu zoufalé volání o pomoc. Tak alepoň později nazvala rozhovor s kamarádkou Valkou. Obrátil vše naruby.

„Nejenomže mám po plánech a potěšení,“ konstatovala Tinka, jakmile odložila mobil po dlouhé a vyčerpávající rozpravě. „Čeká mě navíc strašná odpovědnost! A jak můžu vědět, jestli zvládnou, co se po mně žádá ...“

Ani nevyprázdnila brašnu, nezabydlela se - a večer zasvětila jen procházce v nejbližším okolí. Vrátila se z lesa prokřehlá. Ve světnici se také příliš neohřála. První hodiny v dlouho neobývané chalupě nejsou nejpříjemnější. Spíš se jen přechkávají s vědomím, že zítra by mělo být lépe.

Žádný takový zítřek však Tinku nečekal. Brzy ráno zamkla venkovský dům a vydala se na vlakovou zastávku, aby se znovu a s poněkud složitým přestupováním dostala zpátky do města, které den předtím opustila. Stihla naštěstí všechna spojení a konečně se může posadit na delší čas. Ne však bezstarostný čas.

Tinka se celou noc neubránila přemýšlení o problému, který před ní vyvstal. Nemůže se mu ubránit ani teď a nedokáže se uvolnit. Především je plná lítosti i soucítění s Valkou. Opírá si hlavu o poškrábanou podložku polstrovaného sedadla a docela se do něho propadá. Stahuje čelo do vrásek a vůbec si neuvědomuje, že občas lehce pohybuje rty. Koutky úst má však většinou stažené a tváří se přinejmenším podivně.

„Je vám něco? Nemám trochu otevřít okno?“ nakloní se k ní paní odnaproti, jediná spolucestující v zavřeném kupé. „Hodně dneska zatopili a to je skoro méně příjemné než zima, nezdá se vám? Řekla bych, že na zimníky je stále ještě dost času a ve vlaku už kupodivu počítají s mrazem. V zimě to bude nejspíš naopak, vidíte!“ zasměje se.

Vypadá dobrosrdečně a působí zklidňujícím dojmem. Možná i proto, že má úžasně hladkou a růžovou tvář, ozdobenou navíc příjemnými dolíčky objevujícími se při každém úsměvu.

Tinka se na ni podívá se zájmem, přestože ještě před pár vteřinami její přítomnost skoro nevnímala.

„Promiňte, jsem strašně unavená a nepozorná,“ omlouvá se. „Myslela jsem na spoustu věcí. Ale jsem v pořádku. Totiž...“

„Nemusíte se mi omlouvat ani svěřovat,“ řekne laskavým hlasem žena na protějším sedadle a zároveň znovu s úsměvem předvede, jak jí sluší dolíčky.

Tinka si uvědomí, že má tento typ příjemně klidných žen ráda a oddychne si s úlevou nad takovým zjištěním. Dotěrnost a hloupou upovídánost by za daných okolností jen těžko snesla. Za otázku je dokonce skoro vděčná. A po chvílce má pocit, že dluží neznámé společnosti alespoň zdvořilostní poznámku, jakékoliv nezávazné sdělení. Dlouho jí nenapadá žádné, ale nakonec alespoň řekne:

„Možná přece jen otevřu na chvíli dveře na chodbu, udělá nám to dobře.“

„Jistě,“ uspokojí se žena s dolíčky.

A potom se obě náhle dají spolu do řeči, aniž se do čehokoliv musí nutit. Jejich povídání není plané, ani konvenční. Rozhovor těch dvou má svoji váhu a najednou i velký význam do budoucna, což zpočátku ani jedna netuší.

„Vždycky se tak hezky usmíváte?“ zeptá se mezi jiným Tinka.

„Nevím, jestli hezky, ale určitě ráda. Pomáhá mi to. Usmívám se, i když jsem sama.“

„Závidím vám takovou vlastnost.“

„Můžete ji získat. Vyzkoušejte to! Třeba hned!“

„Sotva se mi dneska podaří přimět se k něčemu takovému. Jsem moc smutná. Kvůli přítelkyni. Víte, stalo se jí něco velice zlého. Navíc se mne její současná situace hodně týká. Tedy může mi dokonce úplně změnit život.“

„Chcete mi o tom něco povědět?“

Tinku, která má už od noci nepříjemnou bolest hlavy kvůli nevyspání a nezměřitelné starosti, přepadne najednou pocit, že by se ošklivého napětí uprostřed čela mohla přece jenom zbavit, uvolnit se. Uvědomuje si, že k ženě s dolíčky má od prvního okamžiku důvěru a žádné rozpaky nad tím svěřit se jí. Pomalu se tedy rozpovídá:

„Kamarádku Valku, na kterou teď tolik myslím, znám už hodně dlouhou dobu. Přistěhovala se s báječnými rodiči – to zdůrazňuji – do domu, kde jsem já vyrůstala od narození. Chodily jsme spolu do stejné základní školy a potom do gymnázia. Jenomže Valka se musela v kvartě odstěhovat do jiného města. K jakési vzdálené tetě. Důvod byl strašlivý. Přišla o matku i otce. Nevrátili se – po jedné velké vlakové havárii, kterou jste možná před lety zaznamenala i vy – z obyčejné služební cesty. Oba zemřeli při převozu do nemocnice.“

„To je opravdu kruté. Neumím si představit vlastní reakci na takovou událost.“

„Prožívala jsem všechno s Valkou, vždyť jsme ani dřív jedna bez druhé nemohly být,“ poznamená Tinka. Často jsme si připomínaly a opakovaly takové naše veselé a pravdivé

heslo nahrazující většinou i pozdrav: „ Jsme bratr i sestra, pomáháme si v každé nouzi a sdílíme spolu všechny radosti!“ Byly jsme zkrátka nerozlučné kamarádky a skoro dvojčata. Po neštěstí, které Valku potkalo, napadlo moji maminku, že bychom se měli pokusit o její adopci. Byla to úžasná nabídka a šance pro nás všechny. Představte si, mohla jsem mít touženého sourozence i báječnou přítelkyni v jedné osobě a pod jednou střechou. Byla bych bývala přešťastná. Vím dokonce, že rodiče po mém narození už nemohli počítat s dalším dítětem, takže Valku -moje dvojče- by dokonce vítali. Z našich plánů a tužeb však nebylo nic. Úřady podivně zařadovaly v neprospěch všech zúčastněných.

Valky se takzvaně ujala vzdálená příbuzná, navíc ještě ve vzdáleném městě a měla jí nahradit domov. Nikdy se to nestalo. A my jsme o sebe přišly.“

„Docela jste se sobě ztratily?“

„Psaly jsme si, ale jen nás to rozesmutilo. A nikdy jsme se nemohly nebo spíš nesměly navštívit. Valčina teta byla invalidní, ale především sobecká a stále počítala s Valčinou pomocí. Střežila ji před námi a téměř schovávala jako nějakou princeznu ve věži. Tedy s tím rozdílem, že jí nedala chvilku klidu a neustále využívala její čas. Zbytečně a nerozumně. Nic jí nedopřála.

Ta úžasně chytrá a nadaná Valka nemohla ani dostudovat. Vím s naprostou jistotou, že nebyla u své tety nikdy šťastná a nikdy sama sebou. Vycítila jsem to z každého písmenka, které jsem kdy v dopise od ní přečetla....“

„A opravdu jste se už nikdy nesetkaly?“ zeptala se opatrně paní s dolíčky.

„Viděly jsme se až za hodně dlouhou dobu. Valka za mnou přijela, když její teta zemřela. Sotva jsem ji poznala a nebylo to jenom tím, že byla těhotná. Ten stav a zřejmě i celý předešlý život jí natolik změnil výraz v obličeji, že jsem se ho moc polekala. Byl opravdu zvláštní. Viděla jsem v něm hodně rozporuplností, především ho však poznamenával smutek. Ke všemu měla Valka různé zdravotní potíže a komplikace. Většinu času musela přechkávat v porodnici na oddělení rizikového těhotenství. Tam jsem ji pak dost často navštěvovala. A utěšovala. Velice jsme se tehdy znovu sblížily.“

„Ona nebyla vdaná?“

„ Ne, nikdy. A do Prahy přijela jen kvůli tomu, aby nepotratila. Doufala, že ve velkém městě bude v lepší péči. O dítě moc stála. A domů, tedy do nevlídného a zadluženého bytu, se vrátila až po porodu. Sama s chlapečkem.“

Paní s dolíčky se nepřestala po celou dobu Tinčina vyprávění tvářit natolik zúčastněně, až se zdálo, že s Valkou soucítí tak, jako by to byl někdo blízký a měla by mu neprodleně pomoci. Naivní a nereálná představa, přesto o Valku dál jevila upřímný zájem.

A Tinka víc a víc nebrala její otázky jako zvědavost, ale jako účast.

„Můžu vědět, kolik je teď Valčině děťátku let?“ zajímala se především.

„Budou mu čtyři. Je to chlapec. Vilík. Dostal jméno po svém dědečkovi, kterého bohužel nikdy nepozná.“

Tinka nemohla skrýt nový nával lítosti. Na chvíli ztichla a zahleděla se na vzedmutou záclonku u dveří. Otrásla se chladem a žena naproti ní rychle uchopila masivní kliku, aby dveře přivřela. Už také proto, že chodbičkou někdo právě procházel.

Tinka na svou spolucestující souhlasně a vděčně kývla a potom pokračovala:

„Moc rychle ten čas uběhl. Předtím i potom, kdy byl pro naše přátelství znovu nepříznivý. Sotva jsme jedna druhé stačily slíbit, že se už neopustíme a budeme se navštěvovat, nedostála jsem slovu. Nemohla jsem. Doslova mě zavalily nenadálé starosti a nutnost důležitého rozhodování. Škola mi tehdy nabídla stáž v zahraničí. Nakonec z toho byl dlouhodobý pobyt v Německu. Pracovala jsem na zkoušku v jednom podniku, který mě zaškolil pro určitou práci. Zvládla jsem jazyk a získala báječnou zkušenost. Kdo by něčemu takovému odolal? A navíc rodiče tou dobou žili v Mnichově - kvůli otcově dočasné práci v zahraničí - a já jsem díky tomu měla dokonce kde bydlet.“

„Docela vás chápu,“ ozve se Tinčina spolucestující. „Žádná dobrá příležitost se nesmí zahodit. A není přece vaše vina, že jste přítelkyni podruhé zmizela z očí. Nemůžete za to.

Konec konců Valka jistě nebyla celou tu dlouhou dobu sama a docela opuštěná. Něco takového se mladé hezké ženě nemůže snad stát!“

„Jenomže se to přihodilo. Já se obávám, že opravdu zůstala docela bez pomoci,“ řekne potichu Tinka. Do bytu po tetičce jí úřad přidělil nájemnici. Jakousi protekční osobu, která dělala neustálé potíže a přisuzovala si na byt práva. A Valka se neuměla bránit. Neměla na to povahu. To je osud. Věříte na něj? Já ano. Zlé věci se stanou většinou bez našeho přispění. Přepadají vás a mění nám život.“

„Ono nemusí být tak zle, když se pustíte do boje a chcete něčeho dosáhnout. Jenomže v případě Valky...dovedu si představit, jak byla celou situací oslabená. Ale povězte mi - ať to nezamluvíme - co je s Valkou teď? Uvidíte se s ní?“

„Jedu kvůli Valce do Prahy. Včera mi volala. Mluvily jsme spolu neskutečně dlouho, ale nic jsme zatím docela nerozhodly. Tedy já se nerozhodla. Hloupě a sobecky jsem ji nechala na pochybách. Zlobím se na sebe, ale opravdu ještě nevím, jak jí pomoci. Kdybych neměla před svatbou, vzala bych Valku určitě k sobě, ale nemůžu. Můj přítel je workoholik a člověk, který si až příliš hájí soukromí. Ostatně Valka by takovou nabídku ani nepřijala.“

„Přiznám se, že se neumím dost dobře orientovat v situaci, kterou naznačujete. Jenom tuším, co od vás Valka v této době chce a co potřebuje, o co vás žádá.“

„Ona nežádá, jenom prosí. Moc by si přála, abych se na čas postarala o Vilíka. A možná navždycky. Je totiž velmi vážně nemocná. Dokonce natolik, že už v nejbližších dnech musí podstoupit složitou operaci. A není jisté, že všechno dopadne dobře.“

„Proč má někdo tak hrozný osud!?“ nezdrží se postesknutí žena sedící naproti Tince.

„Vidíte, už se také o osudu zmiňujete. Také si myslíte, že se mu nedá utéct.“

„Nevím, ale pokusit bychom se měli vždycky. A Valce jde teď především o Vilíka, vidíte!?“ Ráda by mu zajistila dobrý život, ráda by mu usnadnila přežít nejhorší časy. A říká si: Jestli se ho neujme ta nejsprávnější osoba, určitě ho to poznamená.“

Tinka mlčí. Hlavou jí běží úryvky ze včerejšího rozhovoru. Také řada rozporuplných pocitů se zopakuje: Uleknutí, obava z jakéhokoliv rozhodnutí, strach z narušení zajatých zvyklostí a konečně i z očekávané reakce přítele Zbyňka. Určitě nepochopí, že se jedná o velmi citlivou záležitost. Nebude vůbec snadné ji vysvětlit nebo udělat jakoukoliv změnu v jejich společných plánech. Zároveň je Tinka přesvědčená, že Valku zklamat nemůže a nesmí.

„Víte, já jsem Vilíka nikdy neviděla,“ odpoutá se od tichých úvah. „Tedy od doby, kdy byl novorozeně. Věříte, že tehdy vypadal úžasně?... Hustou černou kšticí zdědil po mamince a nejspíš i položení očí. Byl droboučký, a přesto nijak vrásčitý nebo méně krásný. Podváhu tedy rozhodně měl, to ano, ostatně jeho maminka taky. Ale slušelo jim to oběma, což mi u Valky po všem tom utrpení připadalo zvláštní.“

„Ale proč? Valka musela být po porodu moc šťastná, že donosila zdravé děťátko, které si přála. Takové pocity musí každého poznamenat,“ ujišťovala Tinku paní s dolíčky. V tu chvíli si také uvědomila, že se měla už dávno představit.

„Nemyslíte, že je na čase, abychom se oslovovaly jménem? Byla bych ráda. Jsem Bety...“ nabízela větší důvěrnost.

Tinka sotva stačila vyslovit vzápětí i svoje jméno a vztáhnout před sebe ruku, když do kupé vtrhla průvodčí. Předtím ještě pořádně zacloumala klikou.

Bety a Tinka ztrácejí v této chvíli příležitost sdělit si, že je vzájemné poznání opravdu těší a hned si také potvrdit, že ani v nejmenším nemusí upřímnost předstírat.

Průvodčí zatím rychle přehlédně situaci, aniž pozdraví, a hned se obrací za sebe, aby vyzvala ke vstupu dvě ženy stojící těsně za ní. Jedna z nich je v očekávání, tedy v pozeňnaném stavu už dost pokročilém. Druhá vypadá mladší a postrkuje před sebou asi pětiletou holčičku.

Naráz je kolem plno halasu. Obě mladé paní mají zvučné hlasy a víc křičí než mluví, je jich všude jakoby přeplněno, usazují se a natahují pro obří tašky. Budoucí maminka dokonce bez obav, že by se jí mohlo cokoli stát. Zvedá a vláčí, co by už za ni měl dělat

někdo jiný. Je však klidná a ochotná cokoliv podnikat a dosud jí nechybí určitá pružnost. Je také zjevné, že jí baví a nesmírně těší vystavovat své břicho na odív.

Ani druhé ženě nechybí energie. Zato holčička vypadá, jako by se chtěla někam rychle schovat a vhloubí se do koutka pod okno. Matka ji však rychle odstrčí a posadí o hodný kus dál. Sděluje při tom všem, že potřebuje víc vzduchu, k čemuž určitě poslouží netěsnící okno. Holčička musí ještě vydržet důrazné napomenutí - mohla a měla by přece dávno vědět, co matka pokaždé vyžaduje.

Těhotná paní, v tento čas ještě zbavená starání, které přichází až s narozením dítěte, pohodlně natáhne nohy. Skoro se propletou s nohama přítelkyně. Obě se dají do nehorázného smíchu a pokračují v něm co chvíli.

Jsou stále hlučné a předvádějí se, podobají se pubertálním dívkám, které popustily uzdu nespoutanému veselí. Pohodu naruší opět holčička. Vyžaduje na matce „zvracík“, což je igelitový sáček značných rozměrů.

„Vidíš, co tě čeká,“ obrací se maminka holčičky na kamarádku. „Neboj, i ty budeš muset počítat se zvracíkem. Při každém cestování. A nikdy si už, holka, neodpočineš. Věčně budeš dohánět spánek a tak dále a tak dále. Není to s dítětem jednoduchý!“

„Mně nebude nic vadit,“ zasměje se mladá paní s vyšpuleným břichem a soucitně pohlédne na holčičku, která je o poznání bledší než před chvílí. Zatím před sebou jen ukázněně drží igelitový pytlík a statečně vyčkává. Její maminka si právě usmyslela, že bude dál „děsit“ svoji přítelkyni strastiplnými předpověďmi.

„Jen počkej, až se to narodí! Což samo o sobě taky není žádná legrace a pořádně se při tom zapotíš. A kdyby jen to. Člověk nikdy neví. A potom už v žádném případě nepočítej s chvilkou klidu a volným časem pro sebe... Budeš taky v jednom kuse unavená a jako svázaná...“

„Nepřeháněj a nestraš!“ zasměje se znovu bezstarostně maminka v očekávání, ale příjemné jí ty řeči nejsou.

Holčička zavřela oči a zhluboka dýchá.

Paní Bety a Tinka na sebe co chvíli pohlédnou. Nedaří se jim navázat na předešlý hovor ani nejkratší větou. Stejně by sotva slyšely vlastní slovo.

Přítelkyně sedící u okna se zatím začaly bavit na jiné téma. Vzpomenou si na kdekoho ze svých známých a přetřásají jejich nectnosti. Holčička, která se už uklidnila, zaslechne nějaké jí povědomé jméno, a ráda by se na něco zeptala. Matka ji však okamžitě okřikne, že není slušné skákat dospělým do řeči. Dítě tedy zmlkne a odevzdaně se opře o podložku z poškrábané koženky, která je tak nepříjemná na dotek. Přála by si, aby mohla usnout, ale není tu dost pohodlí ani klidu. A žaludek má znovu až v krku. Jízdu vlakem nenávidí, což je každou chvíli zřetelnější.

„Pojďme na chvíli na chodbu,“ navrhně Tinka a vidí, že paní Bety se už také zvedá a vykročila ke dveřím. Následuje malý zápas s masivní klikou a potom obě ženy ovane studený vzduch.

Rychle za sebou zavřou dveře.

„A je to,“ oddychne si jedna po druhé, načež ještě zaslechnou spiklenecký smích maminek, kterým jakoby naznačovaly: Vida, tak jsme ty příliš vážné společnice přece jen vyštvaly.

„...Usmívat se, smát se, posmívat... v tom je pořádný rozdíl, že? Já nejsem proti veselí nebo dobré náladě, ale co je moc, to je příliš!“ zmíní se Tinka, ačkoliv by se dalo spíš předpokládat, že si bude stěžovat starší paní Bety. Ona však jen věčně řekne:

„Nechme je být. Pokud to vydrží holčička..., ale je už zřejmě zvyklá.“

„Co myslíte, jak dlouho ta malička musí vždycky čekat, než se dozví odpověď na nějakou otázku?“

„Vím, na co narážíte,“ ozve se paní Bety. „Ta netečnost, netrpělivost, či jak se to dá nazvat, s tou se setkávám dost často. Každá maminka bohužel není vždy to nejpozornější stvoření. A nejněžnější. A vždycky ve střehu.“

„Jsem přesvědčená, že Valka je dobrá máma,“ vrací se Tinka k přerušené rozpravě. „A zrovna ona a Vilík musí prožít, co si vůbec nezaslouží. Je mi z toho docela mizerně.“

„Valka na vás hodně spoléhá, vidíte?“ zmíní se paní Bety. „Tedy neměla bych se do toho plést, ale myslím si, že se Vilíka určitě ujmete. Jak jsem vás poznala, jsem si tím skoro jistá.“

„Neumím si sama sebe představit jako nějakou vychovatelku. Nebo dokonce jako matku,“ řekne tiše Tinka. „Já jsem s dětmi ještě na dlouho nepočítala a Zbyněk tím méně. Co když mě kvůli Vilíkovi bude chtít opustit a zůstanu sama? Bezradná a nešťastná. A Vilík jakbysmet. Nevím přece vůbec, jaký teď je. A i kdyby byl sebelepší, může z jakéhokoliv důvodu nebo jen z pocitu stesku vzdorovat a nemít mě rád. Co když bude plakat a dupat a vztekat se? Jak si s tím poradím? Jak si poradím s čímkoliv? Přece jsem zbytečně tak dlouho nestudovala, abych se teď všeho vzdala. Přece vím, že bych dvě „zaměstnání“ nezvládla. Všechno se přece nedá stihnout. Práce a dítě - a ještě k tomu nevlastní.“

„Já jsem naopak přesvědčená, že byste dokázala víc, než si myslíte.“

„Já opravdu nevím.“

„Možná bych mohla trochu pomoci nějakou radou. Léta jsem pracovala s dětmi. Kromě toho vím, že je v některých školkách o ně nouze. Takže pokud jste na volné noze, měla byste pětkrát v týdnu čas na svoji práci. Možná by za vámi přijela i maminka z Mnichova. Alespoň na čas.“

„A Zbyněk?“

„Prověřte si ho,“ usměje se paní Bety. „Víc ho poznáte. Každá jiná a nepředvídaná okolnost vždy prozradí, co v kom je.“

„Celou noc jsem uvažovala stejně. ...“ zareaguje Tinka. A potom si náhle vzpomene na „výhrůžky“, které před chvílí vyslovila maminka holčičky směrem ke své přítelkyni. „A budeš věčně unavená a jako svázaná a ztratíš klid, nenajdeš pro sebe čas...“

Paní Bety vezme Tinku za ramena a neříká už nic. Jen se usmívá a dolíčky jí dlouho nemizí z tváře. Potom se podívá na zápěstí. Hodinky ukazují pět a vlak má vjet do konečné stanice v půl šesté. Na nádraží bude čekat Valka s Vilíkem a není už dost času cokoliv řešit nějakou rozpravou.

V kupé si prozpěvuje holčička. Přežila nevolnost i nezáměr dospělých. Hraje si s dlouhou šálou, na které udělala uzel, takže má za společníka alespoň vlněného panáka. Její maminka podřimuje - asi dohání spánek - a druhá se živí vším, co našla v kabele.

„Já nic nechci,“ prohlásí způsobně holčička. „Ve vlaku radši nejím. Mám cestovací nemoc.“

Budoucí maminka se zasměje a řekne s plnými ústy: „To bude dobrý.“

Paní Bety a Tinka vstoupí do kupé a myslí na to, že by se měly už pomalu oblékat a chystat se.

Potom nastane všeobecný pohyb a šramot a různé promluvy. Holčička se opět nedočká většiny odpovědí, protože při vystupování není přece vůbec čas řešit nějaké hlouposti.

Tinka si pomyslí, že by nikdy nechtěla být netečná, netrpělivá nebo nechápající a sobecká matka.

V poslední chvíli si s paní Bety vymění vizitky. Také milé pohledy i spiklenecké úsměvy. Obě věří, že se sobě neztratí, určitě se ještě sejdou. Staly se z nich už teď přítelkyně, uvědomují si.

Tinka netrpělivě vyhlíží z okna brzdícího vlaku..

Na rozlehlém nástupišti čeká Valka.

Je víc než jisté, že ani tentokrát nebude jejich vzájemné pozdravení znít dozajista jinak, než jako heslo z dívčích let: „Jsme bratr i sestra, pomáháme si v každé nouzi a sdílíme spolu všechny radosti.“

Křtiny

Erika se na svoje jméno nezlobila, ačkoliv bylo dost neobvyklé. Měla je naopak ráda a ještě raději přivítala zkrácenou podobu – Riki. Zopakovat je však v rodině nehodlala. Sama děti zatím ještě neměla, měla jen přítele, který o ně nestál. Doufala, že to nebude navždycky.

Riki si brzy zvykla žít docela samostatně a jakmile se odstěhovala do hlavního města, zajížděla za svými rodiči na venkov už jen velmi zřídka. Počítali s tím a nic jí nevyčítali. Žili si také po svém, obklopeni početným příbuzenstvem a zaměstnávání pilnou prací, kterou nepřetržitě poskytovalo malé hospodářství.

Strýcové a tety si Eriky vážili a předhazovali svým dětem, že to někam dotáhla a dobře si žije. Přilévali tím však jen oleje do plamene, jak se říká, a podporovali jejich závist.

O to víc byla Riki překvapená, když jí bratranec Matěj napsal dlouhý dopis a požádal ji o kmotrovství pro nedávno narozenou dceru Karlu. Křest se měl odehrávat v rodné obci, kde byla v malém kostelíku pokřtěná i Erika a kde se o své ovečky stále ještě staral někdejší farář Holoubek.

Matějova početná rodina se na křest novorozeňátka chystala jako na malou slavnost a shodou okolností v době, kdy byla ve vsi i tradiční letní pouť.

Pyšný otec Matěj hodlal pozvat kdekoho také na hostinu včetně prastrýce Theodora, nejváženějšího a zatím nejdéle žijícího člena rodu Rázových.

A protože se neslušelo vynechat ani sestřenku Eriku, usmyslel si, že spojí povinné s užitečným a požádá ji o kmotrovství. Jeho vytoužená holčička po ní měla dostat druhé jméno. K prvnímu po babičce Karle.

Matějovi se právem zdálo, že Karla Erika Rázová bude znít úžasně bojovně a hrdě. Že všechna tři er vyslovená pohromadě mohou připomínat něco jako chorál.

Matěj byl pyšný, že má po letech, kdy se mu narodilo pět synů také holčičku a chtěl z ní mít v budoucnu ráznou a podnikavou dívku, právě takovou, jako byla Erika.

„Městská tetička by se mohla vyznamenat i pěkným dárkem,“ poučil Matěj svou ženu ještě dříve než odeslal dopis sestřence, a byl znovu pochválený, že ho to pozvání vůbec napadlo.

Riki si psaní přečetla až po dvou týdnech od data, kdy byl podán na venkovské poště, ale přece jen natolik včas, že nic nezmeškala. Odepsala Matějovi obratem, že se právě vrátila z dovolené, ráda na křtiny přijede a těší se na všechny včetně své malé kmotřenky.

Musela si přiznat, že ji pozvání opravdu mile vyvedlo z míry a začala se do své rodné obce chystat skoro s dojetím.

I střízlivá povaha někdy zradí a obrovskému nadšení je náhle povolena uzda. Riki hned druhý den obešla několik zlatnictví, aby Karličce Erice vybrala ty nejhezčí náušnice a byla při tom opravdu velmi náročná. Když se s nimi vracela domů, hodně potěšená a přesvědčená, že se její dárek bude určitě líbit, zaznamenala náhlou bolest v blízkosti pravého boku, která ji donutila, aby se zastavila. Ten velice nepříjemný tělesný projev byl natolik nezvyklý, že se ho až polekala.

„Nic to nebude, ujistila se přesto a po chvilce pokračovala v chůzi. Byla už naštěstí blízko místa svého bydliště. K domu se mohla i pomalými kroky dostat přibližně za osm minut. Jindy stoupala do příkrého kopce v parku docela lehce, tentokrát se jí však zdálo, že úzká pěšina kolem vysokých křovisek je nejen nekonečná, ale i neschůdná. Naráz onu změnu zaznamenala a lekla se podruhé.

„Ty náušnice snad váží víc než cent,“ pokusila se přesto zažertovat, ale do smíchu jí vůbec nebylo. Měla pocit, že něco brzdí každý její pohyb. Neznámá síla ji tlačila někam zpátky a nedovolovala spěch. Riki měla dojem, že se náhle změnila v nemohoucí stařenku, které nejen vážnou kroky, ale chybí jí i sebemenší síla na to, aby se jakkoliv vzchopila.

Riki se domů doslova dovlékla a hned si lehla, aniž se převlékla do domácích šatů, což jindy nemohla vynechat. Trochu se jí ulevilo.

Vzápětí zavolal na mobil přítel David.

„Nechod' dneska za mnou, jsem strašně unavená,“ ohlásila Riki místo pozdravu. „Nezvládnou večeri. Nejen ji udělat, ale ani sníst. Nevím, co mi je. Možná mám nějakou reakci na naše náročné cestování. .. Bylo mi vlastně špatně už při návratu včera ve vlaku, ale pak se to nějak usadilo. Snad tu dnešní divnou únavu a nauzeu dokážu přečkat. Taky mě strašně bolí hlava. Nezlob se, že se neuvídíme. Spolknu teď prášek a jdu spát. Zítra se ozvu.“

David ani nestačí sdělit, že kdyby něco, bude na telefonu. Podvědomě si vyčítal, že na léto naplánoval tak náročnou dovolenou s nekonečným vláčením zátěže po neurovnaných cestách obtížného terénu. Jenomže Riki ho přece nepřemlouvala, aby se jí vzdali, omlouval se zároveň sám sobě. A statečně zvládala všechny túry, stejně jako nocování pod stanem a nepravidelné jídlo. Byl na její výdrž náramně hrdý a teprve až teď se rozpomínal, že měla někdy chuť odpočívat už v době, kdy on byl ještě plný přebytečné energie.

Noc po rozhovoru s Erikou zaznamenal díky jejím poplašným zprávám velmi špatné spaní přerušované stejně neklidným bděním. Erika na tom byla ještě hůř.

Teprve před ránem konečně tvrdě usnula a zaspala. Mrzelo jí to. Zpoždění a sdělování málo uvěřitelných důvodů o nevolnosti se jí odjakživa protivilo. Nepříjemný šéf se pokaždé tvářil, že opozdilec nejspíš jen potíže předstírá, zatímco si po nějakém flámu dopřál spánek navíc.

Zastavila se tedy raději nejdřív u obvodní lékařky - ostatně vedená i nejasnou situací týkající se momentálního stavu jejího zdraví. Lékařka jí sdělila, že pravděpodobně jen přehnala o dovolené fyzickou námahu a vlastně teprve teď by si měla dopřát pořádný odpočinek. A taky si spravit nervy.

„Vždyť se vám klepou ruce a div se mi tady nerozpláčete,“ pokárala svou pacientku a propustila ji s doporučením, aby si ihned vyzvedla prášky na uklidnění, které nekompromisně předepsala.

Erika vyšla z ordinace nespokojená nejen sama se sebou, ale také s doktorkou. Ještě před chvílí doufala, že se něco podstatného dozví, ale byla pro tuto chvíli počastována jen nic neřešící závěrečnou větou:

„Časem uvidíme a případně bychom pak mohli udělat sedimentaci a krevní obraz. Zatím buďte v klidu. Léto je nádherné, užijte si ho. Chodte na sluníčko a na plovárnu. Vyhřívejte se. Nebo chcete napsat neschopenku a zůstat doma? Stojí vám to za to?“

Erika objevila v doktorčině sdělení několik rozporuplností, ale nechtěla se jimi už zabývat. Přijala diagnózu, z které vyplynulo, že má pocuchané nervy a může si vybrat mezi lenošením nebo aktivním sportem.

„Moje tělo si žádá odpočinek,“ dospěla o něco málo později ke konečnému řešení Riki a byla ráda, že už ví, jak naložit s nejbližší budoucností. Potom si však vzpomněla, že má v plánu cestovat.

Uvědomila si, že s doktorkou nepromluvila o křtinách a kmotrovství, na což se příliš necítí. Přitom je víc než jasné, že je vzdát nesmí. Co teď s tím? Asi nic.

Vracet se k lékařce s dalším dotazem nemá cenu, ustanovila se. Nejspíš bych se dozvěděla, že účast na rodinné slavnosti je vlastně úžasná terapie. Protože křtiny jsou náramná pohoda a spousta dobrého jídla, kterým se momentálně potřebuju vyživit. Když jsem takový hubeňour. „Oteklá nit,“ jak se už někdy předtím s náramným smíchem zmínila paní doktorka a pyšně přitom vypjala svůj mohutný hrudník.

Kdyby se na něj Erika položila, připadala by si dozajista jako v nejměkčích peřinách. Jenomže Erika nejen o nic takového nestojí, chce být naopak od paní doktorky co nejdál.

Vykročí tedy do ulice rázněji. Tělo jí však ihned napoví, že to nemá dělat.

Nejbližší lékárna je zavřená a než se Riki doplouží k další, připadá si na padnutí, není rovnou na umření.

Vezme si prášky od milé a soucítící paní magistry, která ji vyprovází ke dveřím útrpným pohledem. Jistě si v duchu říká, že tahle zákaznice vypadá příšerně a nedokáže to ani skrýt.

Riki zamíří z lékárny rovnou domů. Cestou opět cítí divnou bolest.

Doma a v klidu je jí mnohem líp než na ulici. Zavolá tedy hned do práce, že si do konce týdne bere zbytek dovolené. Z vážných rodinných důvodů. Davidovi potom pošle mobilem zprávu o svém odjezdu k rodičům, kde o ni bude jistě dobře postaráno. Není tedy třeba něčeho se obávat. Vráti se zdravá a čilá a v neděli hned po příjezdu se ozve.

O Karličce a kmotrovství se raději nezmínila. Zná Davidovu mimořádnou averzi k jakýmkoliv příbuzným a setkáváním s nimi. Má k tomu zřejmě svůj důvod, ale nikdy po něm zatím nepátrala.

K večeru se Riki rozhodla, že pojedete na křtiny autem, jehož řízení ji vždy a za všech okolností uspokojovalo. Nechtěla se trmáčet vlakem a zatěžovat se dvěma přestupy, které znamenaly na dlouhé trati jen další prodlevu a ztrátu času.

Odjezd stanovila na pátek dopoledne. Do té doby odpočívala. Jedla minimálně a mezitím brala prášky na bolest hlavy a na uklidnění. Jejím žaludku to nesvědčilo a podivný tlak na pravé straně, někde v místech, kde si představovala svůj žlučník, se opakovaně ozýval.

Riki po celé dva dny většinu času proležela v posteli nebo v pohodlném křesle četla. Lépe řečeno jen se o to pokoušela. Přistihla se každou chvíli, že téměř nevnímá, co se v nedávno zakoupeném historickém románu odehrává, přestože jindy ji taková kniha bavila i zajímala do všech podrobností.

„Vždyť si jen prohlížím písmena. A čtení, na které jsem vždycky tak natěšená, mě najednou nebaví. Nebaví mě nic!“ konstatovala polohlasem a s knihou v ruce pak upadala do kratičkého spánku.

Živila se jenom jogurtem a suchary, sbírala síly a přemlouvala se, že všechno bude dobré, protože jde přece „jen“ o nervy, jejichž vypovězení poslušnosti jí momentálně brání normálně jíst. Noc před odjezdem pak nabyla dojmu, že chystaná změna a návštěva rodiště by jí opravdu mohla prospět.

V pátek ráno dokázala vypít jenom šálek čaje. V hloubi kuchyňské skříně předtím vylovila krabičku s výrazným nápisem Nervy a žaludek, použila jeden sáček nepříjemně voňavé směsi k vyluhování a zbytek uložila i s papírovým obalem do cestovní tašky. Pro jistotu.

Suchou housku zabalenou do ubrousku si položila vedle sebe na sedadlo v autě, aby ji měla při jízdě na dosah. Mohlo se stát, že přece jen dostane cestou hlad a věděla, že pro řidiče jako je ona, není hladovění nejen vhodné, ale může být i nebezpečné. Zнала svůj občasný nepříjemný třas, který většinou dokázala zahnat jen nějakým soustem.

Při dlouhé jízdě autem se však nedostavila sebemenší chuť nejen na housku, ale ani na cokoliv jiného. Erika se neradovala ani z vědomě bravurního otáčení volantů, jak to

pocívala jindy, řízení ji velmi brzy téměř obtěžovalo. A také si ani jednou nahlas nezaspívala, což dělávala s velkou oblibou vždy, pokud byla v autě sama.

Cíl cesty, toužená konečná byla stále jakoby v nedohlednu, a když se konečně při silnici objevily známé domky nápadně stylově nejednotné s mnoha nevkusnými přístavbami a nevhodnými doplňky kolem zahradních cestiček, pocítila Erika opakovaně zklamání. Už jen z letného pohledu na nepovzbudivou výstavbu svědčící o tom, že tu lidem nejde o hezkou obec, ale o to předhánět se a zastiňovat hloupostmi jeden druhého.

Rodiče byli samozřejmě doma a měli už otevřená vrata na dvůr, aby jejich městská dcera mohla plynule zajet až k domu a vstoupit do něho rovnou z auta.

„Mami, tati,“ objala matku hned na prahu a otce políbila na tvář. „Dneska to k vám byla nekonečná dálka...ale přečkala jsem ji a jsem doma. A vidím, že jste se na mě nachystali.“

Pohlédla na stůl přeplněný dobrotami všeho druhu od drobných sladkostí a těžkých dortů až po škvarkové placky pečené vždy o pouti a nikdy nechybějící husí paštiku stejně nevhodnou do letního vedra. Udělalo se jí z toho podívání zle.

„Opláchnu se a pak se spolu posadíme. S jídlem nemusíme pospíchat. Jedla jsem cestou,“ zalhala s naprostou snadností, protože se za každou cenu chtěla vyhnout jakémukoliv pokrmu.

„Jsi strašně pohublá, Rikinko,“ ozvala se matka a docílila toho, že Erice naskočila husí kůže. Rikinku nesnášela, připomínala jí jméno přešlechtěného psa. Ale spolkla matčino oslovení a zmizela v koupelně.

Voda příjemně chladila. Omyla si také čelo. Bolest hlavy byla trvalá.

S určitostí věděla, že se nemůže posadit ke kuchyňskému stolu s jídlem a vtáhla rodiče do hostinského pokoje, kde se hned doslova zřítily na pohovku.

„Jsi unavená, vid’?“ sledovala ji soucitně matka, přibližně stejně jako magistra v lékárně před pár dny. Navíc ovšem s mateřskou obavou a smutkem, proč právě její dítě není docela v pořádku.

Erika se mezitím podívala na otce. Něžně na ni hleděl a nezkoumal přehnaně její vizáž, jen se radoval, že dceru vidí.

„Přece jen by sis mohla něco vzít,“ ozvala se naléhavě matka, vtom však do pokoje vběhl desetiletý Matěj, čtvrtý z bratránkových synů.

„Už je tady!“ vykřikl a obrátil se za sebe. Hned bylo jasné, že ho doprovází skoro celá jeho blízká rodina, protože ostatní z bratří současně nakukovali zpoza dveří. Velký Matěj postrčil kluky dovnitř a rozzářil se:

„Vítej, Eričko, jsem moc rád, že jsme se tě dočkali. Už jsem myslel, že se k nám neznáš...když jsi tak dlouho neodpovídala na dopis. To víš, považujeme si vždycky, když si na nás uděláš čas.“

„Jste moc daleko,“ pokusila se o úsměv Riki a ztěžka vstala. Velkému vítání se nemohla vyhnout, rozumělo se samo sebou. Synovci se k ní vrhli jako na povel, zřejmě v očekávání, že otevře tašku a každého něčím podaruje.

Z leknutí, že klukům zapomněla něco koupit, ji polil studený pot, ale hned se vzpamatovala.

„Nestihla jsem pro vás opatřit dárky,“ omlouvala se, „ale zítra na pouti si všechno vynahradíme. Nepřijdete zkrátka.“

Pět synovečků se přesto zatvářilo zklamaně. Mínili, že dárek z města je lepší než ten pouťový, ale nakonec i tak to bylo lepší než nic.

Dva nejmladší hoši se hrnuli k tetě docela bez zábran a se stejnou energií jí dosedli na klín. Mírně sykla, protože současně s tím nárazem pocítila větší tlak v oblasti žlučníku. Vzpamatovala se však a rychle se omlouvala:

„Je mi strašně líto, že zrovna dneska nejsem docela v pořádku. Mám nějakou poruchu trávení a tak trochu hekám. Nevšímejte si toho. Určitě se tu zotavím.“

„To bych prosil,“ pronesl víc než nahlas bratranec Matěj a usoudil, že na špatný žaludek je nejlepší trocha kořalky. Pokud ne víc, tak tedy raději hodně. A nedal si to vymluvit.

Erika se chtěla bránit, ale sotva stačila zaprotestovat, už tu byla sklenka po okraj plná čiré tekutiny.

„Neboj se, dělal jsem ji sám, je to čistá příroda. Hup tam s ní!“

Kluci se uculovali, jistě by byli rádi ochutnali otcův výtvar, ale ten je odháněl slovy:

„Na to máte dost času! Tetička může, je už dospělá. A potřebuje spravit náladu, má-li se pořádně připravit na kmotrovství...nemám pravdu? Jo, abych nezapomněl, sestřenko, obřad bude zítra už v deset dopoledne. Uvidíš tu parádu. Na takovou událost se nezapomíná! Odpoledne potom je pouť a večer tancovačka. Provedu tě, Eričko, neboj se. Jsem vyhlášený tanečník! Nudit se tu nebudeš!“

Riki během jeho halasného projevu opatrně párkrát usrkla z plné sklenky a přemlouvala samu sebe: „Možná trochu té ohnivé vody opravdu neškodí. Nepřeženu-li množství a dám si na čas. Pár kapek mě nezabije.“

Vtom už také matka přinášela šálky s kávou pro všechny dospělé a sněhové pusinky pro děti. Dceru pobídla, aby se hned napila toho černého povzbuzeníčka, protože se po jízdě potřebuje vzpamatovat. Kávu, jak se zmínila, uvařila dobrou – pořádně silnou.

Erika cítila, že se jí rozpalují tváře a přičítala ono žnutí nejen konzumování alkoholu, ale i rozruchu a návalu v nevelké místnosti, kde bylo náhle nesnesitelné vedro a k nedýchání.

„Musím jít trochu na vzduch,“ omluvila se, „podívám se na zahrádku. Nechybí v ní nic? Všechno při starém?“

Otec Riki vyprovodil až k plotu, kde se zavěšená na dvou kmenech jabloní pohupovala v mírném vánku stará houpací síť.

„Tati, tos mi udělal radost. Jestli teď něco potřebuju, tak je to koukání do nebe mezi zelení. Děkuju ti, že jsi moji starou kamarádku – síťovku nikomu nedal, neprodal ji nebo nevyhodil. Jsi ten nejlepší, koho mám.“

„A nejezdíš sem,“ jen tak jakoby žertem prohlásil otec a pohrozil Ericce prstem.

Měla ho radši než matku. Vždycky to tak bývalo. Protože byl mírná povaha a tichý člověk.

„Nechám tě tu, pěkně se pohoupej,“ usmál se vlídně a potichoučku zmizel. Erika osaměla.

Položila se do sítě bez nejmenších potíží, byla přece lehoučká a ohebná jako kdysi, příliš se nezměnila od dob dětství. Otec a strýcové ji charakterizovali správně, když se i dříve navíc zmiňovali, že v jejím křehkém těle je obdivuhodná síla a ráznost. Po Rázových, samozřejmě, dodávali pokaždé. Zkrátka pohádková víla s bojovností dračice.

„Jakýpak já jsem teď silák?“ zavrtěla se v síti Erika a ohnula zkusmo ruku v lokti, aby se přesvědčila, jestli jí na tenké ruce naběhne pevný sval. Hned toho však nechala. Naopak se celá uvolnila a věnovala se rytmickému pohupování.

Zanedlouho se na zahradě objevila kočka a brzy využila vhodné chvíle, aby skočila k Ericce do sítě. Usadila se jí na klíně a začala příst.

„Julinko, ty jsi na mě nezapomněla?“ natáhla k ní dlaň Riki. „Koukám, že vůbec nestárneš a pořád máš tak pěknou srst. Ta tvoje rezavá chloubka ještě nevzala za své a pořád ti sluší. Ukaž bílou vestičku ... no podívejme... skoro se už ztrácí v tom hustém kožichu... Panička tě dobře živí, vid’? Je to na tobě vidět. Dostaneš, co máš ráda a všeho dost. Jsi věčně při chuti. Zato já, milá Julinko, nestojím teď o nic. A za nic. Nemůžu se na jídlo ani podívat.“

Kočka se protáhla, převalila se na bok a potom na záda. Zůstala na nějaký čas ve strnulé poloze s přední packou směšně vytrčenou vzhůru. Erika se přestává houpat a začne hladit kočku, která určitě doufá, že to bude trvat na věky.

Riki však za chvíli unaví i málo namáhavý pohyb. Zavře oči a najednou si přeje být ke všemu apatická. Vlastně se pomalu k takovému stavu dostává.

„Uspnout, spát, zaspát křtiny, nemít žádnou odpovědnost, nic nemuset,“ šeptá si do rytmu znovu rozhoupané sítě, ale nakonec ji přece jen opustí a zamíří zpátky k domu, za společnost, kterou nechala tak dlouho čekat.

„Bude také třeba zajít co nejdřív za švagrovou a předat jí náušnice pro kmotřenku,“ říká si do rytmu unavených kroků.

Kočka ji doprovází a plete se jí pod nohy.

„Julinko, vždyť na tebe šlápnu,“ napomene Riki mimořádně přítulné domácí zvířátko neustále toužící být v těsné blízkosti svých pěstounů a příznivců.

Riki znovu žhne tváře. Je jí vedro i na zahradě ve stínu stromů obtěžkaných letními jablky.

Proč nějaké neochutnám? napadne Eriku a sehne se pro jedno sytě červené ležící před ní na zemi.

Otec jí už jde naproti s velkou sklenicí limonády a přivádí s sebou prastrýce Thea. Starý pán nečeká, až se mu neteř Riki pověsí na krk, což dělala pokaždé, kdykoliv ho jako dítě uviděla. Sám ji teď popadne do náruče. Není žádný věchýtek, ale stále pořádný kus chlapa. Je neuvěřitelné, že se dočkal v plném zdraví devadesátky.

„Vítej, děvenko,“ zahlaholí a podívá se Riki upřeně do očí. Má ji a měl vždycky rád.

„Jsi pořád hezká. Moc hezká. Tak rád tě vidím!“

Současně si všimne, že Riki má nějaké jiné a podivné oči. Jejich bělmo má barvu zralého citronu.

Otec už to také vidí.

„Holčičko,“ poleká se, „ty máš žloutenku! A pořádnou! Počkej, sedni si, zůstaň tady a ani se nehni. Za nikým už nesmíš. Zavolám okamžitě sanitku a všem v domě řeknu, co se stalo.“

„Tak jo,“ ozve se Riki a zjišťuje, že se jí ulevilo. Už tedy alespoň ví, proč je tak unavená a nemohoucí.

Nevyděsila se kupodivu vůbec. Vtom si však uvědomí, že je tu s ní prastrýc Theodor a drží ji za ruku. Začne ho vyhánět.

„Žloutenka je nakažlivá. A nebezpečná. Nesmíš tu se mnou být!“ A rychle se odtáhne.

„Jenom klid, děvenko,“ usmívá se nejmilejší strýček. „Stejně jsme se už objali, tak teď nebudeme bláznit strachy. Já se ostatně ničeho nebojím. Protože mne se nikdy nic nechytne. Tak se neplaš!“

Erika vnímá ta slova jako pohlazení. Je najednou úplně klidná. Jenom důrazně připomíná, že by se už s nikým dalším neměla setkat.

Na dvůr se však už hrne celá skupina příbuzných zmnožená ještě o tetičky a další bratrance. Všichni jsou na Eriku tolik zvědaví a rádi přehlédnou i možné nebezpečí.

„Tak se aspoň ukaž!“ volá Josífek a mladší Mirda se přidává:

„Nevěrnice jedna - takovou dobu se neukážeš a pak přijedeš stonavá a nechceš nám ani ruku podat!“

Eriku každé slovo dojde a nedokáže zadržet slzy.

Všichni jsou tak milí a úžasní, pomyslí si. A mají mě asi rádi. Nebo se jen tak tváří protože mě litují?

Erika pro slzy nevidí, ale přece jen postřehne, že celý zástup příbuzných lidiček kromě malých synovečků, odeslaných z rodičovské opatrnosti přece jen domů, se přibližuje a jeden každý by si s ní rád povídal.

Otec stojí docela blízko a znovu nabízí Ericce neškodnou limonádu.

Matka zanaříká: „Když si pomyslím, že jsem ti nutila to nemožný pohoštění a zabijácký kafe.“

A Matěj se přidává: „Alkoholu sis našťestí jen lízla... takže ti snad těch pár kapek neuškodilo.“

„Neměj obavy, nikdo o mě nemějte obavy, jste všichni moc hodní, jste tak hodní ... hlavně vy zůstaňte zdraví! Víím, že jsem raději neměla jezdit – nebylo to rozumné - Ale jak jsem mohla vědět, že vás ohrozím?“

Erika se posadí do trávy a utírá si slzy z tváří. Rozmazává si je po celém obličejí. Oslabení vždycky přivolává pláč a není třeba se stydět.

Matěj běží sestřence pro kabelu, kde má nejen kapesníky, ale všechny doklady, které bude za chvíli potřebovat.

„Hned si utíkej umýt ruce, bratrátku, rychle, no tak, poslechni mě,“ naléhá na Matěje.

„A díky, díky za všechno ! Za pozvání taky ! Nelituješ teď, že jsi mě pozval na křtiny? Moc se omlouvám, že jsem tě tak zklamala a všem pokazila slavnost.“

Prastrýc Theo Eriku konejší:

„Víš, děvenko, to je osud. Mělo to tak bejt, říkám si já celý život a ty si to zapamatuj. Buď ráda, že jsi přijela. Je tu na okrese bezvadnej špitál a doktoři taky dobrý. Kdoví jak by se o tebe postarali ve velkým městě, kde je vás tolik! Zkrátka všechno zlý je k něčemu dobrý. Máš vlastně štěstí a hotovo!“

„Jenomže vy máte smůlu. Určitě na mě nebudete vzpomínat s radostí.“

„Ale budem,“ ozývá se ze všech stran a do toho zazní houkačka ambulantiho vozu, který se po dvou minutách objeví na dvorku.

Řidič a jeho pomocník jsou náramně překvapení, že vidí tak velké shromáždění a začnou příbuzné rozhánět. Samozřejmě po dobrém a po sousedsku, vždyť se všichni znají.

„To jsem dopadla, co říkáte, pane Janásku?“ obrátí se Erika na řidiče, jehož syn s ní chodil do základní školy a on se na jeho spolužačku dobře pamatuje. Riki neodmítne pomoc při zvedání ze země a chystá se nastoupit do sanitky.

Najednou je na dvorku zase plno hluku, jeden mluví přes druhého, slibují nemocné pravidelné dopisy a návštěvy pod okny infekčního oddělení. Určitě se budou střídat, aby nebylo Ericě smutno. Rodiče nabízejí dceři dlouhodobou rekonvalescenci doma, ačkoliv je předčasné na to už teď myslet. Je ráda, že před odjezdem tohle všechno slyší. Je jí sice dost zle, zároveň však náramně dobře.

V poslední chvíli sáhne Erika do kabely a vyloví krabičku s náušnicemi. Podá ji ve spěchu prastrýci Theovi, který stojí nejbliž.

„Zastoupíš mě zítra na křtu?“ poprosí a kývne také na Matěje, který souhlasí s novým kmotrem bez reptání.

„A nezapomeňte namočit náušničky do lihu a pořádně je vydesinfikovat,“ stačí ještě připomenout Riki, než se za ní zavřou dveře sanitního vozu.

„To víš, že jo! Vykoupu je osobně v domácí kořalce,“ zasměje se Matěj starostlivosti své sestřenky a už teď si slibuje, že jí alespoň napíše a vypíše, jak vše probíhalo a dopadlo.

Erika věnuje poslední zamávání rodičům. Vidí okénkem, že matka pláče a otec se moc přemáhá a snaží, aby jí v tom nenásledoval.

Nebudu myslet na nic zlého, slibuje si od té chvíle Riki a položí se na lehátko pro nemocné.

„Odted' budu jen spát a odpočívat a nestarat se o zítřek,“ slibuje si znovu. Tentokrát nahlas. Pak si vzpomene na Davida. A místo, aby se jí po něm zastesklo, najednou ho polituje, že nikdy neokusil pocit sounáležitosti rodiny. Že o ní nic neví, nestojí o ni a nezatožil ani mít někdy své příbuzné nablízku.

Zato Erika si uvědomuje, jak je ráda, že do její rodiny další člen právě přibyl. Holčička s opravdu ojedinělým jménem - Karla Erika Theodora Rázová.

Později ji budou nejspíš všichni příbuzní nejčastěji a po venkovsku nazývat Dorkou. Ovšem jen do doby, kdy si nechá líbit, aby se jí říkalo slečno Riki.

Podezření

Sandra většinou nedostávala žádné osobní dopisy. Musela čekat celé měsíce na pár pohlednic k narozeninám, popsaných však každoročně vždy jen stejnými formálními slovy obvyklých blahopřání, čili také neosobní.

Psaly jí jen někdejší kamarádky ze základní školy, které od dob jejího navštěvování neviděla. Přesto, že si ony čtyři dívky sedící ve třídě na židličkách za sebou slibovaly věrné přátelství, podmíněné několika zákony, z nichž ten hlavní nařizoval, že se budou pravidelně vídat, nikdy se po ukončení školy už nesešly.

Tři z nich se odstěhovaly a jen Sandra zůstala v obci Okrajová. A zůstala dokonce i bez jiných přátel ještě po letech. Nebyla si jistá, proč to tak musí být.

Bydlela v domečku po rodičích, který neposkytoval mnoho potěšení. Měl většinu oken na sever a proto chladné místnosti včetně kuchyně. Sandra ji sice zařídila celkem útulně, ale dojem kazil málo příjemný výhled z dosti širokého proskleného výklenku. Neposkytoval spoustu let žádné potěšení, protože rozlehlé místo rozprostírající se nedaleko přes uličku vypadalo nejdřív jako zbořeniště a později jako staveniště, z něhož vyrůstal dům ne nijak hezký.

Sandra toužila vždy po tom, aby ji obklopovala jen samá krása a trpěla, pokud to bylo jinak. Když viděla někde špinu a věci bez ladu a neúhledně poskládané, naskakovala jí husí kůže. Zkrátka jakýkoliv nepořádek na ni působil velmi nepříjemně. Mělo to zdůvodnění jistě i v tom, že její matka nebyla nikdy schopna vypořádat se s věcmi, které vlastnila. Nejenže nerespektovala jakýkoliv řád. Nepomyslela ani na záměr rozestavit nábytek či cokoli jiného podle vlastního nápadu a třeba i velmi neobvykle, ale s vkusem. Vždy v její domácnosti převládal pocit, že něco udělala špatně, nefunkčně a neesteticky. Neporadila si ani s tak důležitou věcí jako je správné umístění jídelního stolu nebo ukládání prádla do skříní či potravin do polic.

Dalo by se to možná ospravedlnit tím, že neměla dobrý příklad u své matky, ale potom zůstávalo záhadou, že Sandra takové sklony nezdědila ani neodkoukala a byla pravý opak obou žen.

Otec Sandry nebyl přehnaně pořádkumilovný, ale malá péče o domácnost jeho ženy ho přece jen vyváděla z míry. Těžko se ve věcech orientoval a nikdy nic nenacházel na předpokládaném místě, což byl jeden z důvodů k častým hádkám.

Díky nim se Sandra obávala manželství. Měla pocit, že každé musí být konfliktní už proto, že zájmy, zkušenosti, myšlení a přání se u dvou jedinců nedají skloubit. Zvláště, když jde o muže a ženu. O tvory tak velmi rozdílné.

Zůstala tedy raději svobodná a dokud žili rodiče, trávila víc času mimo domov, především v zaměstnání. Pracovala v květinářství v blízkém městě, kde upravovala a vázala suché květy pro nejrůznější příležitosti. Líbilo se jí vybírat do kytic růžové, pomerančové a béžové odstíny poupat a nikdy nepreferovala křiklavé barvy. Proto neuznávala umělé barvení květů. Na její práci bylo vždy vidět, že se vyučila správnému oboru a rozumí mu.

Zahrada, které si matka ani otec příliš nevěšimali, a také malý pokojík v podkroví obývaný Sandrou od dětských let, byla jediná dvě místa, jejichž vzhled ji neurážel, kde se ukrývala a cítila o něco lépe.

Právala si čas od času mít doma pejska nebo kočku, ale matka vždy oponovala:

"Každé zvíře člověka jen obtěžuje, vyžaduje péči a dělá nepořádek."

Sandra chtěla poznamenat, že nepořádku je už plný dům a žádná radost v něm, ale neřekla

raději nic.

Většinou neodporovala a nepokoušela se něco namítat, protože se bála zvýšeného hlasu matky víc než čehokoliv jiného.

Sandra si nevodila domů ani kamarádky, styděla se za neuspořádanou domácnost a chodila proto raději k Martině, Monice nebo Fanynce, kterou měla ze všech spolužaček nejraději. Vzpomínala na ni později často. I na její něhu. Fany byla velice hezká a laskavá i všechápající. Nechávala se od Sandry obejmout a někdy i políbit. Neviděla nic neobvyklého v tom, že si dívka s dívkou vyzkouší jaké to je dotýkat se vzájemně rty a přitisknout se k sobě. Chtěla to poznat dříve, než jedna i druhá bude mít takový zážitek s chlapcem.

Sandra se pokaždé těšila do Fanyčiny podkrovní světničky, kde bývalo v létě horko jako v peci a často pak odtud odcházela s rozpálenými tvářemi, zčervenalými vzrušením. Ta setkání ji přitahovala a uspokojovala.

Než pochopila, že jde vlastně jen o zážitek, kterým si vynahrazuje spočinutí v náruči matky, uplynulo hodně času. Matka svoji malou Sandru nikdy - ani v předškolním věku - nedokázala vřele obejmout, natož se k ní přitulit nebo ji políbit byť jen na tvář. Nesnášela jakékoliv doteky svých blízkých - aniž znala důvod - od chvíle, kdy porodila první a jediné dítě.

Sandra měla mnohokrát chuť uchopit kštici matčiných vlnitých a bohatě splývajících vlasů do obou dlaní, ale neodvážila se. V době dospívání jakoukoliv rodičovskou vřelost stále postrádala a postrádala i jakékoliv sblížení s nimi. Stýskalo se jí po dotecích a milovala i laskání s koňskou hřívou, k níž se ráda tiskla, stejně ráda hladila cizí kočku nebo morče a hebká psí ouška.

Kamarádka Fanyka, která měla mimořádně krásné vlasy někdy dovolila Sandře, aby se v nich probírala a zaplétala je do copů, čichala k nim a hrála si s nimi. Časem ji však takové sblížení s přítelkyní omrzelo a přestala je snášet.

Najednou věděla, že i s líbáním přítelkyně je konec, protože se odehrává potají a je přece jenom jiné, než jen a jen letmé, obyčejné. Začala raději chodit na schůzky s chlapcem, který byl o dva roky starší a natolik uvážlivý, že byl víc kamarád do nepohody, než jeden z těch zvědavých a nedočkavých kluků toužících po jakémkoliv předčasném poznání.

"Je rozumný a miluju ho. Je navíc chytřejší než já. Nechci mít známost s někým, koho bych nemohla obdivovat. A jednou si ho vezmu," ohlásila Sandře tehdy patnáctiletá Fanyka a neříkala nepravdu. Svého prvního nápadníka si po letech skutečně vzala.

Sandře nikdo z blízkých přátel nebo příbuzných v její rodné obci nezůstal. Bylo tu tak málo příležitostí k práci a tak mnoho nedostatků k pohodlnému životu, že se Okrajová pomalu vyliďňovala. Kdo neměl vlastní dům a nedržela ho tu zahrada nebo alespoň malé hospodářstvíčko, stěhoval se raději jinam.

Tak ustával i veškerý společenský život a různá možnost setkávání. Nikde se nestavělo a nepřistavovalo, jenom přes uličku a na dohled Sandřina domku vyrostla ta podivná ani vilka ani chalupa - obydlí nehodné vlídného povšimnutí.

Stavení bylo dlouho prázdné, ale jednoho dne, zatímco byla Sandra v zaměstnání, se do něho nastěhovala starší paní s útlou holčičkou, která vypadala na dítě ze třetí třídy, ale bylo jí dvanáct. K večeru se obě mihly v zahradě oblečené do tlustých svetrů a s vlněnými čapkami na hlavách. Počasí bylo ten den mimořádně chladné.

Jak mohly ty dvě zvládnout všechno tak rychle? pomyslela si Sandra. Dívala se k novým sousedům z širokého kuchyňského výklenku a obdivovala, že kolem domu nejsou žádné krabice a také ne kdekjaký odpad, který snadno vzniká při každém zabydlování.

Ten večer Sandra zatáhla v kuchyni plátěnou záclonu, doposud nikdy docela nerozprostřenou. Jako by se chtěla skrýt a zůstat ve svém soukromí i nadále. Sedla si do houpacího křesla a vzpomínala na dětství a svoje kamarádky, které ji připomněla holčička ze sousedství. Měla zavřené oči a nakonec usnula pohupujíc se stále v příjemné židli a teplu kuchyně.

Před svítáním procitla a znenadání i neočekávaně se dostavil pocit vděčnosti za blízkost nových příchozích, do jejichž oken se z podkryté záclony zahleděla.

V kterém pokoji si ty dvě asi ustlaly? přemýšlela. Nejspíš v tom na jižní straně, který je nejsvětější," uvažovala. Po dlouhé době měla po ránu dobrou náladu. Když pak míjela sousední dům, dokonce se zatěšila na dobu, kdy se tudy bude vracet z práce. Stará paní i holčička budou jistě venku a pozdraví se s ní. Nebo se možná budou dívat z okna a potom jim dozajista zamává ona sama.

Sandra si pomalu uvědomovala, že po mnohaleté osamocenosti by pro ni mohlo být srdečné soužití se sousedy osvěžením. Zvláště o holčičku stála. Děti jí odjakživa chyběly, ráda by se byla někdy potěšila z jejich návštěv. Ale nechodily za ní. Některé se objevily sotva dvakrát a jiné nepřišly vůbec nikdy, ačkoliv je zvala a vymýšlela pro ně zajímavé hry. Dokonce byla ochotná postavit pro ně na zahradě dřevěný domeček a půjčovat jim také svého malého ochočeného králíčka, jenomže rodiče je volali vždy rychle domů. Mrzelo ji to.

Někdy se s lidmi z obce potkávala na cestě ke hřbitovu, kam chodila ošetřovat hrob rodičů a zdobit jej překrásnými věnečky ze suchých květů. Dovedla okolí jednoduché desky z mramoru natolik zkrášlit, až to mohlo být k závisti nebo hodné obdivu. Nikdo se s ní však při setkání na dlouho nezastavil, natož aby ji pochválil.

Sandra si ještě pamatovala, že její matka tu nebyla pro svou nesrdečnou povahu a náladovost příliš oblíbená, ale zdálo se jí mrzuté, že se takové nedobré vztahy přenesly i na ni. Ona přece byla ke všem vlídná a vždy vstřícná.

Na mysli jí tanula samá proč i v den, kdy se probudila tak radostná. V obchodě byla nepozorná, ale v polední přestávce se soustředila na vázání kytičky, kterou chtěla věnovat holčičce od sousedů. Při návratu domů si velmi přála potkat se s ní.

Sotva vystoupila z autobusu a zamířila pěšinou ke svému domečku, uslyšela příjemný hlásek:

"Haló, dobrý den, paní Sandro. Jak se máte? Včera jsme se s babičkou Karlou do Okrajové přistěhovaly a jsme vaši sousedé. Já se jmenuji Sáša a mám dneska narozeniny. Ale tím se nic nemění na tom, že je neslavím. Promiňte, moc mluvím...Raději už nechám povídat vás..Bydlíte tady sama?"

"Je to tak," odpověděla překvapená Sandra. "Nikdo jiný se mnou v domě není. Ale jak můžeš znát moje jméno?"

"Je přece na vizitce u vaší zahradní branky. Hned jsem si ho zapamatovala. Je zvláštní, teda dost nezvyklé. Sandra Ságová... no nezní to senzačně?"

"Tvoje křestní jméno se mi taky líbí," zmínila se hned Sandra.

"Mám ráda neobvyklé věci. A obdivuji neobvyklé nápady. Máte na vizitce také obrázek králíka, kterého zřejmě vlastníte. A vchází se k vám bránou z popínavých růží. Vypadá úžasně.Přímo pohádkově."

"A to jsi ji neviděla v květu!" usmála se Sandra. "Ale dočkáš se toho! Asi za sedm měsíců bude znovu kvést."

"No bezva! Hůř by se mi čekalo sedm let. Už se těším! Do té doby snad taky zaroste něčím zeleným náš ohavný plot. Možná by se hodil břečťan, co myslíte?"

"Určitě. Ten roste rychle. Pomůžu ti zasadit pár větviček. Mám je na dvorku zrovna namočené v kyblíku a už jim rostou kořínky."

"Vy rozumíte kytkám?"

"Hlavně sušeným. Pracuji s nimi. A jednu jsem ti přinesla. Nikdy nezvadne."

"Je nádherná. Díky moc. Naučíte mě vázat takové kytice?" popadla Sáša s nadšením hezký dárek.

Sandra s radostí přikývla. Ta energická dívenka ji překvapovala svou pohotovostí, zvědavostí a příjemnou upovídáností. Měla najednou z celého setkání dojem, že právě - nehledíc na věkový rozdíl - získala báječnou kamarádku. Dostavil se i pocit z časů dětství a bylo tu pochopitelně i náhlé vzpomnutí na Fanyнку. Saša ji svojí křehkostí hodně připomínala. A když si sundala čepičku a uvolnila záplavu vlnitých vlasů, Sandra div nevykřikla. V tu chvíli byla podoba děvčátka stojícího proti ní s její dávnou přítelkyní ještě nápadnější.

Vtom se k brance přiblížila paní Karla, aby se také představila. Měla podobný dar uspěchané řeči jako její vnučka a tvářila se velice přátelsky. Jistě jí záleželo na tom, aby s nejbližší

sousedkou dobře vycházela a neměla s tím žádné starosti.

"Poslyšte, " řekla před rozloučením Sandře, " můžete mi prokázat laskavost? Omlouvám se, že tak brzy po seznámení obtěžuji, ale mám v sobotu nějaké jednání ve městě. Kvůli úpravám v domě. A chci najít i zahradníka. Budu mít samé pochůzky a nechci brát Sášu s sebou. Dohlédla byste na ni?"

"Ale ovšem. A pozvu ji i na oběd, pokud s tím souhlasíte. Nebojte se, nebude hladovět ani strádat, ani se nudit. Myslím si, že máme některé stejné zájmy....a pokud jde o zahradu, ráda vám s ní pomohu, je to moje profese."

"Hurá, třikrát hurá!" nezdržela se radosti Sáša. " Sobota je pozítří, to se nemusím učit, takže přijdu. Nejen na oběd. Jindy jsem celý týden dopoledne doma. Mám totiž za paní učitelku babičku, která se mnou probírá všechny předměty. Je na to vystudovaná a já jsem tak v té nejsoukromější soukromé škole, kde se nic neplatí, ale o to platí větší přísnost."

Paní Karla se zasmála a pleskla žertem Sašu přes ucho. "Povídalko upovídaná. Máš spoustu času na to, abys na sebe všechno prozradila. Takže tečka. A jde se domů. Máme ještě spoustu práce."

"Dobrou celou noc," křikla Sáša směrem k Sandře a rozběhla se. Ve vteřině zvládla ostrou zatáčku do úzké uličky, potom zacloumání příšernými vraty u plotu a vzápětí let do schodů.

Po strašlivém zaskřípění domovních dveří, které nechala pro babičku Karlu otevřené dokořán, se konečně zastavila. Sandra se z její bujnosti radovala a znovu si vzpomněla na své kamarádky. Najednou ji přestalo bolet, že o ně už dávno přišla.

"Dočkala jsem se báječných časů, mám ohromné štěstí. Mám radost. Mám příjemné sousedy. Mám snad konečně před sebou hezké dny. Už jsem si je zasloužila," řekla s úlevou a dokonce nahlas jakmile osaměla.

Nikdo ji neslyšel, jen králíček v kotci pohnul dlouhými slechy a čekal, až mu jeho paní otevře dvířka do zahrady.

V sobotu bylo zamračeno, ale žádná nepříjemná zima jaká někdy koncem října bývá. Přesto, že se už blížil dušičkový čas, vonělo povětří něčím svěžím připomínajícím pozdní léto.

Sáša se probudila dost pozdě, ale na oběd k Sandře přišla včas, zvědavá, co ji čeká za překvapení v domě s okny na sever a v pokojích smutnicích po slunci a jeho jasu.

"Odpoledne půjdeme ven," navrhla Sandra, která se stále raději zdržovala mimo stavení. "Podíváme se, jak to vypadá v polích. A ukážu ti jednu zvláštnost," slibovala Sáše.

Vyšly zvolna, protože polnosti byly na kopci, kousek za hřbitovem. Když ho míjely zmínila se Sandra, že tam má pochované rodiče.

"Já už také žádné nemám," řekla skoro bez zármutku Sáša. "Nebo vlastně ano. Tátu i mámu mi dělá babička Karla. Odjakživa. Moje pravá maminka umřela, když jsem já přišla na svět, takže jsem ji nikdy neviděla. Ani tátu ne. Zastřelili ho prý nešťastnou náhodou na vojně při nějakém hloupém cvičení. Na jedné louce, kam se nikdy nechci podívat. Rodiče prý odešli ze světa ve stejnou chvíli, tak to alespoň tvrdí babička. A já věřím, že se oba tenkrát potkali, vzali se za ruce a odpluli na nějakém nádherném obláčku do ráje. Nikdy pro ně nepláču, ale také nikdy neslavím narozeniny kvůli ... však víte! Zato svátek mívám moc slavnostní. Trvá dva celé dny. Asi abych o nic nepřišla."

Sandra chtěla říct něco příhodného, ale nic ji nenapadlo. Jen zamumlala, že s tím dlouhým slavením svátku je to opravdu hezká výhoda, což bylo asi nejmíň vhodné. Ale Sáša nic nenamítala. Byla už zvyklá, že se vždy setká s rozpaky, když s někým promluví o smrti rodičů.

Naštěstí právě se Sandrou došly k cíli, který se týkal slibované zvláštnosti. Byl to březový lesík vyrůstající z hlubokého dolíku.

"Na jaře tu bývá plno kvetoucích petrklíčů a blatouchů," oznamovala Sandra. "Nikdy sem nezapomenu v dubnu zajít, abych viděla, jak v místech, kde bývalo kdysi dno rybníka, zazáří spousty zlatých kvítků. Jakoby sem někdo vysypal zlaté peníze. Hotová pokladnice."

"Takže za několik měsíců ji uvidím také," zaradovala se Sáša. Byla pak zvědavá na všechno, co bylo na dohled a zdržovala návrat domů. Přála si objevovat ještě další zázraky

přírody, které městské dítě nezná.

Sandra ji zavedla na protější louku, kde se usadily v mělkém příkopě, aby pozorovaly plující oblaka. Za travnatým břehem bylo hodně košatých stromů, které se náhle rozezvučely. Jejich žlutnoucí listí se začalo zachvívat. Nejen větrem, ale především přítomností špačků. Zdálo se, že jich jsou na stromech ne stovky, ale tisíce. Brzy vydávali ohlušující křik. Stalo se to ve chvíli, kdy jako na povel a naráz opustili své dosavadní stanoviště a letěli na pole.

Jejich přesun byl vytrysknutím lávy. Jakmile se snesli na zem, pole - úplně skryté pod jejich tělíčky - docela zčernalo.

Sáša se přitiskla k Sandře a chytila se její ruky. Trochu se bála. Ta spousta křídel před chvílí zašuměla jako divoká voda i jako nebezpečný vítr doprovázený mohutným dýchnutím. Zvuk pak doznal ještě mnoho proměn a patřila k němu i nečekaná ztichnutí. Vzduch se střídal klid. Sandra pošeptala Sáře :

"Musí tu být nějaký skrytý dirigent, který dává všem pokyny..."

"Najdeme ho? Mohla bych ho vidět?"

"Těžko. Ale můžeš si ho kdekoliv představovat. A přitom nezapomeň poslouchat ten zvláštní ptačí sbor a snaž se porozumět jeho hlasu."

Ptáci hlučeli a přelézali se ve vzdušných vlnách sem a tam. Jednou jejich seskupení vypadalo jako vlající plášť, jindy jako ohromný smuteční šátek nebo tmavý ubrus zpola zakrývající oblohu.

"Proč ti ptáci tolik vyvádějí?" zeptala se vystrašená Sáša a tiskla se víc a víc k Sandře. "Asi se malinko bojím. Možná hodně."

"Nikdy jsi na podzim neviděla houfující se ptáky? Chovají se tak pokaždé před dalekou cestou, "

vysvětlovala Sandra.

"S babičkou jsme jen o něčem podobném četly. Jenže v bezpečí pokoje a jenom nad knížkou je všechno jiné. To se někdy bojím dokonce ráda." Sáša se ještě víc přitiskla k Sandře a chytila ji pevněji za ruku.

Sandra cítila doteky drobné ruky, cítila vůni dětských vlasů i hebkost kůže a litovala, že nikdy nebude matkou. Připadala si ochuzená a osudem podvedená. Okolní svět jí něco dlužil. Nebylo nic podivínského či pocitově jiného a nezdravého v jejím chování. Prostě si jen uvědomovala, že byla v životě ne vlastní vinou o něco ochuzená.

Sáša se ještě dlouho nechtělo odejít a zůstávala schoulená v těsné blízkosti Sandry. Byla ráda, že tu není sama, že ji někdo chrání. Ale i ve strachu vnímala všechno krásné i neobvyklé s velikou vděčností. .

"Nemůžeme tady přenocovat, Sášenko," upozornila ji několikrát Sandra. " Tvoje babička by mohla mít starost. Jistě už se vrátila a my si tu pořád vejletíme!"

Dívka se zasmála neobvyklému slovu a pomalu vstala.

"Babička ví, že se neztratím. Jsem úžasně samostatná. A navíc, ty mě hlídáš," zasmála se znovu, aniž si uvědomila, že Sandře najednou tyká.

Vzápětí se obě domluvily, že při tom zůstanou.

Vracely se radostné i rozrušené zážitkem se špačky, ale paní Karla je vítala přísně a téměř zavelela k okamžitému odchodu vnučky do domu.

"Nemůžete se s mojí Sášou takhle dlouho toulat bez dovolení," obrátila se na Sandru.

"Vylekala jsem se, když jsem vás nemohla nikde najít. Až sousedé mi pomohli se orientovat. Někdo vás viděl od hřbitova, jak se schováváte v nějakém příkopě na horní louce. Odpusťte mi tu přísnost, ale to jsme si nedomluvily. Já za Sášu se všim všudy odpovídám. To přece víte..."

"Vždyť jsme se ve zdraví vrátily. A vaší vnučce procházka a různá nová poznání moc prospěla. Skamarádily jsme se a ..."

Sandra nestačila dopovědět větu. Najednou všechno pochopila. Dovedla si představit, co paní Karle napovídaly ty klevetnice vandrující neustále mezi hřbitovem a obcí. Ty ženské, pozorující vše živé a obracející pravdu naruby. Báby hloupé! Svou nemožně předstíranou morálkou jen všechno zkaží a zničí.

Sandra si mohla domyslet, jak se o ní vyjádřily. " Je divná," řekly nejspíš. " Pozor na ni!"

Mívala vždycky jen přítelkyně. A nikdy chlapce. Vdávat se taky nechtěla. A milovala Fanytku. Tak nějak zbytečně moc na ní visela. Fany to dokonce svěřila dalším přítelkyním. A žalovala i doma. Celá rodina se pak raději odstěhovala... A víte, co je hodně zlé? Že vaše holčička je Fanynce tolik podobná. Měla byste být opatrnější... máte smůlu, že paní Sandra bydlí hned naproti.. no, něco s tím udělejte... však si poradíte."

Mohlo to být doslova tak nebo nějak podobně. Možná pomlouvačné věty zněly ještě hůř.

Ty staré ženské by už mohly mít rozum, pomyslela si Sandra.

Rychle vstoupila do domovních dveří a zavřela je za sebou. Téměř je zabouchla. A potom ještě zamkla.

Uvědomila si, že bude mít v neděli narozeniny a v pondělí nejspíš najde ve schránce několik pohlednic s neupřímným blahopřáním, o které už pramálo stojí.

Rozhodla se, že výjimečný den z této neděle neudělá. Ani z žádných dalších narozenin. Vynahradí si zato všechno, až bude mít svátek. Ten bude naopak slavit celé dva dny. Jako to dělá Sáša. Měla chuť vyklonit se z kuchyňského okna a zavolat na ni tohle svoje rozhodnutí, ale uvědomila si, že protější okna budou nejspíš zavřená.

Marie a Marta

Marii probudilo bubnování deště na okno. Je už po poledni, a přesto, že venku prší, je pokoj plný světla. Má obrovská okna nezastřená záclonou.

Marie občas ráda spí a odpočívá i ve dne. Tentokrát má dokonce pádný a omluvitelný důvod povalovat se v rozestlané posteli hodně dlouho. Večer měla teplotu a doufá, že ji zažene pořádným lenošením.

Nic vážného to nebude, pomyslí si hned, jakmile se trochu probere z hlubokého spánku a zároveň si také uvědomí, že odpoledne má přijít Marta. Pozvala ji v dobrém přesvědčení, že to oběma udělá dobře, že si zase jednou po dlouhé době popovídají.

Je nejspíš škoda, že se nesetkáváme častěji, honí se teď Marii hlavou neustále se vracející přání, ale ví, že i nadále zůstane jen při něm.

Kdykoliv se obě sestry sejdou, bývá z toho nepohoda. Každá si hájí svoje pocity z dětství, z neurovnaného soužití, z rozchodu rodičů a mnohých nepochopení. Nedokáží, aby se jim vyhnuly.

„Dnes se na Martu hodně těším,“ řekne schválně nahlas a tak nějak umíněně do prázdného pokoje Marie a je přesvědčená, že všechno proběhne právě v tomto odpoledni hladce. Přitom si však uvědomuje, že těšení na Martu bývá hezčí než skutečná návštěva.

Do těchto neurovnaných pocitů zazní zvonek. Jednou a velmi krátce. Jde víc o nepatrné cinknutí.

Marta není nikdy hlučná, ohlásí se vždy stejně, opatrně a spořádaně.

Marie sebou trhne a vyskočí z lůžka naopak zbytečně zbrkle. Zároveň zazvoní lžička ve sklenici s dávno vystydlým čajem. Nádobka na stolku u postele se zakymácí a zlatá tekutina vyšplíchně na podlahu.

„Zatraceně!“ ulevuje si Marie. Nechává však loužičku vpíjející se do světlého koberce bez ošetření. Vzápětí vzdává i pracné navlékání do rukávů županu převrácených naruby. Vyhne se také obouvání domácích střevíců, které nejspíš už zvečera vklouzly pod postel a nejsou teď k nalezení.

Marta cinkne ještě jednou, ale sestra jí už otevírá venkovní dveře a místo pozdravu rychle upozorňuje:

„Prosím tě, honem zavři, z chodby strašně táhne a já jsem pořád ještě nasydlá. Jestli ti to nevadí, vrátím se na chvíli znovu do postele a zahřeju se pod dekou.“

„Klidně si lehni, mně to vadit nebude,“ prohlásí věcně Marta, a navíc dodá: „Zdravím tě, sestřičko. Nesu ti něco na zub, vezmi ten balíček do pokoje, hned přijdu za tebou, jen se vyzuju a umeju si ruce.“

Marie nejdřív nastaví dlaň a potom rychle zachytí ouška igelitového sáčku, který se nadouvá značně neurovnaným obsahem skrytým v ubrousku. Savý papír má na sobě několik mastných skvrn naznačujících, co asi Marta přinesla. Marie sáček odloží, aniž se do něho podívá. Potom se pokusí utřít papírovým kapesníčkem vlhkou skvrnu u postele.

„Vidíš to, vylila jsem čaj,“ obrátí se na sestru vcházející právě do pokoje. „Zavadila jsem o sklenici, zrovna když jsi zazvonila...“

„Takže za to můžu já,“ usměje se Marta. „Jdi si radši lehnout, dneska všechno obstarám sama. Kde máš nějaký hadr?... Ale vždyť to přece vím, v koupelně jich míváš plný kbelík...někdy víc než dost...“

Marii pozlobí, že si Marta neodpustila kritiku sotva pár minut po příchodu, ale pak nad tím mávne rukou. Uloží se do postele a je ráda, že se už nemusí o nic starat. Skoro by se jí chtělo znovu usnout. Poslouchá, jak Marta tiše přechází kolem ní. Jako kdysi, když byla malá holčička a stonala. Marie nebyla nikdy jen napomínající a poučující starší sestra, ale především ztělesněná ohleduplnost. Stejná teď jako v mládí.

„Mám ti uvařit čerstvý čaj?“ zeptá se Marta, jakmile pečlivě vyčistila skvrnu na koberci. Hned nato si pospíší do koupelny, aby si znovu důkladně umyla ruce. V kuchyni si uváže zástěru a najde čistou utěrku. Dělá všechno poctivě, jak to má být.

„Dám si s tebou také jeden šálek,“ zavolá na sestru ode dveří. „A k jídlu jsem přinesla jablíčka v županu. Náhodou jsem si vzpomněla, co jsi mívala tak ráda a napadlo mě, že by tě to mohlo potěšit. Hned tu pochoutku rozbalím.“

Marie se poleká víc než dost. Od jisté doby přestala jablíčka v županu jíst a ví dobře proč. Marta je však neodbytná.

„Trocha sladkého ti neuškodí, naopak,“ ozve se znovu z kuchyně. „Tak vezmeš si přece kousek, ne?“

„Možná potom. Ale bez těsta.“ Marie odpovídá skoro sveřepě a sestra se zlobí:

„Co je to za nápad? Dřív jsi naopak nechávala na talíři jablíčka a dávala přednost těstíčku-župánku, jak jsi mu v dětství s oblibou říkala. A taky si myslím, že bys měla víc jíst. Jsi jako lunt. A ze samotného jablíčka neztloustneš!“

„Já si na jídlo nepotrpím, vždyť to přece víš!“ vylouvá se Marie a sestra jako obyčejně nechápe proč je tak umínutá. Dnes víc než jindy.

„Aspoň sousto si vezmi, udělej mi tu radost,“ pokouší se znovu a zároveň si vzpomene, že kdysi užívala stejná slova, když chtěla nakrmit malou sestřičku, tehdy ještě Marulku. „Snad nechceš, abych ti k tomu vyprávěla pohádku? Ale teď vážně, Marie, musíš se opravdu víc živit.“

„Nesmysl, mně stačí, co jím... a navíc, víš přece, že hubenému člověku se líp běhá a dechá.“ Marie tuší, že se jí sestra v téhle souvislosti zeptá na kouření. A proto hned raději hlásí: „Neboj se, při nachlazení nemám chuť ani na cigaretu. Nemám chuť zkrátka na nic.“

Marta se přesto nabízí, že by třeba zašla koupit něco mimořádně dobrého. Mohla by i cokoliv uvařit, jenomže Marie veškeré pomoci vzdoruje. Pak se zničehonic zasměje :

„Víš, že jsi mě vlastně naučila kouřit ty? No ano, odkoukala jsem to od tebe. S cigaretou jsi vypadala náramně zajímavě a já se ti chtěla vyrovnat. Podobat se ti...“

„V tom případě si můžeš vzít ze mne příklad i teď. Víš přece moc dobře, že už jsem kouřit přestala.“

„Marto, neber mi moje jediný potěšení!“

„Jediný? Copak ty si už nevykládáš pasiáns ? A přestala jsi plést? Tomu nevěřím.“

„Ale ano, kromě škrtnání sirek zaměstnávám ruce i jinak. Stejně jako dřív. Jenomže neustále si u těch jiných činností připadám jako lapená nebo ztracená ovečka. Mechanická práce mě neuklidňuje a číst v poslední době nedokážu. Nesoustředím se. Nemůžu se nějak chytit, víš?“

„Ale Marulko, to tě přejde. Znáš tyhle tvoje stavy a vím, že je překonáš. Budeš zase skály lámat, jak říkal táta. Pamatuješ se, jak nám kdysi vyháněl starosti a smutky z hlavy? Jak nás na procházce v lese učil hledat příhodné důlky v zemi, kam jsme měly zahodit všechno co nás trápilo ? Všechno ošklivé a nepříjemné? Ty jsi navíc ráda přikrývala ty důlky jehličím. Abys je už nikdy nenašla.“

„A přece o ně po letech zakopávám. Já se, Marto, nemůžu zbavit vzpomínek na dětství jako na něco moc nepříjemného. Ty jsi na tom byla o hodně líp. Protože jsi povahou celá po tátovi. A já ti to závidím.. Jako jsem ti záviděla mnoho věcí....“

„Tak dost!“ zlobí se Marta. „Nepřišla jsem poslouchat hloupé a nesmyslné řeči. Jsi přecitlivělá, protože máš teplotu. Všechno se ti zdá horší než to doopravdy je a bylo. Přestaň myslet na negace a odpočiň si chvíli. Půjdu teď do kuchyně, umyju nádobí, trochu něco sklidím a uvařím nám konečně čaj. A sníš si i moje jablíčka. S prázdným žaludkem se ti nálada nespraví. Chováš se někdy jako umínuté děcko.“

„Já jsem pro tebe pořád děcko,“ konstatuje Marie. „Pořád mě chceš vychovávat a poučovat. Vždycky ti to dělalo dobře...“

„Marie, ty mi ubližuješ! Jedu za tebou přes celé město s nejlepší dobrou vůlí, těším se na tebe, celou cestu v autobuse si vybavuji hezké vzpomínky a ty... Ale nic... zapomeňme na to. Pochop konečně, že je škoda každé příjemné chvíle a porozumění... Takže začnu odjinud: Víš, co jsem si právě dneska připomněla? Jak jsem si s tebou poprvé hrála na schovávanou.“

Vlezla jsi tenkrát do největší skříně v předsíni a ukryla ses do tátova zimmíku, takže jsem tě dlouho nemohla najít... a máma, která se přišla podívat, co vyvádíme, najednou řekla: Kde ta holka jenom je? Ztratila se. Musíme si koupit jinou! A na to ty jsi hned vyskočila....“

Marie si celou dobu pohrává s cípkem vlněné příkrývky a dělá na trásních uzlíky. Zaměstnává ruce a hlavu má plnou divných myšlenek. Chvilí je nepozorná a potom poctivě poslouchá. Zdá se jí, že nic z toho, co slyší není pravda, nebo že všechno bylo trochu jinak. :

„Nemáš pravdu, sestřičko. Já jsem tenkrát vůbec z té skříně nevyskočila. Nepřihlásila jsem se, zato pořádně rozlítostnila. Čekala jsem, že mě dál budete strašně moc shánět a hledat. Skoro jsem se tenkrát udusila pod tátovým kabátem, skoro jsem ani nedýchala, jen abych uslyšela, že o mě hodně stojíte...“

„V tom máš naprostou pravdu. Měli jsme tě moc rádi...“ snaží se upokojit sestru Marta.

„Já tomu nevěřím. Nemáš tušení o mnoha věcech. Pořád jsi byla milovanější a lepší. A všechno jsi dělala správně. A byla jsi moc hezká.“

Marie teď trásně opět rozvazuje, škaredí se na zasukované uzlíky a přemýšlí o tom, proč neměla nikdy výhodu mladšího sourozence. Proč ji minulo to štěstí, aby byla mazlíčkem rodiny. Ten upřednostňovaný a chválený, stále obdivovaný...

Myslí si své, zatímco Marta neustává v přesvědčování a vysvětlování:

„Měla jsi být raději jenom o pět let mladší než já, a ne o deset. Škoda, že se rodiče rozmysleli tak dlouho. Co já jsem se naprosila o sestřičku, abych nebyla sama. O tom ty nevíš nic. Ani o tom, že se táta s mámou neměli před tvým narozením moc rádi. A bylas to ty, kdo je měl usmířit a přinést jim lepší vztahy. Moje přání nebylo pro ně tenkrát vůbec důležité. Rodiče si zkrátka řekli: nové dítě, nová láska. Jenomže nepřišla s tebou. Byl to omyl... měli zbytečné naděje!“ Marta se náhle zarazí, zdá se, že řekla víc než chtěla.

„Já tohle nechci poslouchat,“ zlobí se Marie. „Proč o tom mluvíš?“

„Protože je nám už hodně let a už na tom tolik nezáleží...“ snaží se napravit předešlá vysvětlování Marie, ale znovu chybje.

„Jak to, že nezáleží? Teď si připadám ještě víc podvedená. Jako úplně nanicovatá, špatná a zbuhdarma na světě. Zase horší než ty. Ty - narozená z lásky a já z nějakého hloupého pokusu o smiřování. Jak se s tím mám srovnat?“

„Marie, neblázni. Rodiče už tu s námi nejsou, ale my dvě jsme ještě pořád tady. Potřebujeme se, neztratily jsme se jedna druhé.... tak si toho važ. A nevracej se pořád do minulosti. Pamatuješ si jenom samé nepříjemné situace.“

„A teď k nim přibyla další. Mohla sis to nechat pro sebe. Pořád tvrdíš, že mě máš ráda a děláš mi bolest ...“

„Já že ti ubližuju? Nikdy! Proč bych to dělala? Vždycky jsem pokládala za štěstí, že tě mám.“

„A klidně jsi mě opustila, když mi bylo osm. To nepochopím. Celý život se na to ptám...“

„Ty umíš jenom vyčítat. I když nemáš pravdu. Víš stejně dobře jako já, že matka opustila tátu a já ho nemohla nechat na holičkách. S tím svým revmatizmem by těžko sám zvládl domácnost... Mně už bylo osmnáct a tak jsem se o něho chtěla postarat...“

„A nebylo ti ani trochu líto holky, která na tobě tolik lpěla? Měla jsem tě ráda víc než sestru. Taky jako kamarádku a přes všechna tvoje kázání a napomínání jako nejhodnější chůvu.... A ty sis klidně odešla jinam.“

„Marie, tohle zase nechci poslouchat já. Uvažuj přece - aspoň teď - jako dospělá. Pochop, že už nejsi osmileté dítě, které vnímá všechno jinak. Sobecky a příliš zjitřeně. Musíš si snad také uvědomovat, že mně a tátu máma doslova donutila odejít. Tím, jak se chovala, co naznačovala.“

Marie mlčí. Chtěla by se vzepřít, ale je příliš unavená. Přitom si však vzdálenou minulost zřetelně vybavuje. A přesvědčuje se, že matce dávno odpustila její chyby. Jinak by s ní přece nezůstala do konce jejího života.

Zavírá oči, ale uši má teď nastražené. Ví, že Marta bude povídat dál a opakovat věci mnohokrát vyřčené. A je to opravdu tak.

„Co ty můžeš vědět, jak mi bylo?“ přeruší náhle sestru. „S tátou jste se odstěhovali a od té doby jsme si my dvě už nikdy neříkaly důvěrnosti. Doufala jsem aspoň, že se nikdy nevdáš a budeme jednou bydlet spolu. Ostatně, máme tu šanci i teď. Nastěhuj se ke mně. Když už nemáš Františka, co tě v tom hrozném baráku drží? Nikdy se mi tam nelíbilo a je to daleko od středu města. Kdybys tu barabiznu prodala, byl by pokoj.“

„Není to barabizna ani ledajaký barák, ale milý domeček na předměstí. Náš táta a můj František ho měli moc rádi. Byli nadšení klidnou čtvrtí a pohledem do zahrady. Pro mne byl ten dům štěstí a alespoň nějaká záplata na předešlé trampoty. ..“

„A potom i slušné dědictví. Vdala ses ještě před tátovou smrtí. Všechno jste s Františkem dostali...“

„Snad jsi mi nezáviděla i domek, který se ti nikdy nelíbil?“ poleká se Marta. „Nechtěla jsi ho a nepotřebovala. Měla jsi a máš kde bydlet. Nač si tedy stěžuješ?“

Marie se tváří, že sestřiny námitky přeslechla.

„Tvoje kuchyňka mi odjakživa připadala tak neskutečně malá! Sotva ses tam otočila. Ostatně i jinde jsem u tebe mívala pocit stísněnosti. Já mám ráda prostor. Spoustu místa a rozlehlé pokoje. Mámin ateliér...“

„...který byl a je k ničemu...“

„Jak to? Pořád ho pronajímám, protože peníze se vždycky hodí. Ty můžeš mít nájemníky sotva, docela bys ztratila soukromí.... Ale ke mně jít nechceš. I když ti střecha skoro padá na hlavu.“

Marta zareaguje pevným stiskem zubů. Jakmile ten povolí, povolí i její zloba na sestru a skoro zvesela odpoví:

„Víš co? Já si nechám svoji kuchyňku. Spokojeně v ní dožiju. Mně naopak vyhovuje útulnost malého prostoru. Miluju to. Hrneček, pánvička, plotna, všechno vedle sebe a nade mnou vikýř. Krásná průducha, aby odfoukla nepříjemné vůně z přesmaženého tuku - například.“

„Vůně? - čmoud! A houby odfouknutí, ale pořádný průvan při tom býval. Jenže ty sis všechno jen krásnila.“

„A není to snad lepší? Ale nechme toho, přinesu konečně čaj. A vezmeš si i jablíčko. Teď už mi neodporuj! Sníš si ho u stolu. Aby sis neumastila povlečení.“

Marie chce znovu vyslovit hodně nahlas svůj protest. Ale raději mlčí. Protáhne se v pohodlné posteli a přehlédne už docela probuzenýma očima prostornou místnost. Zpřeházené věci na stole a židle všelijak polozakryté různým šatstvem, které se mělo uložit už včera do skříní, ji nerozčiluje. Je to přece její nepořádek v jejím bytě s ústředním topením a veškerým pohodlím. Domácnost po mamince, kterou si upravila a před pár lety přestavěla ke svému obrazu. Maminčin portrét je ovšem stále jako dřív na důstojném místě, vždycky se jí líbil a na stěně dělá parádu. Marie je matce hodně podobná a leckdo si nedomyslí, kdo je vlastně na plátně v temném rámu vyobrazený.

Marta se do Mariina uvažování znovu ozve z kuchyně „Ta tvoje konvice na čaj je tak zašlá, „Myješ ji někdy? A v polici jsem našla úplně spálený červený kastrůlek... nemám ho vyhodit? Vydrhnout se už nedá.“

„Zbytečně moc se staráš, Marto, a dobře víš, jak to nemám ráda. Je pravda že občas něco připálím, to mi nemusíš připomínat. No a co? Ostatně většinou se mi to podaří, když s tebou mluvím telefonem. Běda, když něco postavím na plotnu a ty zazvoniš.“

Marta se neozývá, jenom poslouchá a Marie začne znovu naléhat.

„Nech všeho, prosím tě. Už se ničím v kuchyni nezdržuj. Nemusíš přece hned utírat mokré nádobí zrovna v tuhle chvíli. Škoda práce a utěrky. Však to uschne samo. ...“

„A čaj ti mám přinést?“

„Bud' tak hodná. A dala bych si k němu kousek chleba s máslem.“

Marie nemíní Martu rozzlobit, ale daří se jí to. Slyší, jak sestra hlasitě zavadila hrnkem o talířek a zahubovala. Protože ji zlobí Mariin vzdorovitý nezáměr o jablíčka.

Ještě něco rozbije, pomyslí si Marie, ale je jí to přitom skoro jedno.

„Máš někde moučkový cukr?“ zavolá Marta zpátky do pokoje a předstírá, že nic o chlebu s máslem neslyšela. „Osladím ti jablíčka, potrpíš si na to,“ dodá rychle.

Také Marie dělá, že neslyší. Jablíčka stále ignoruje. Doufá, že se Marta brzy raději vrátí ke vzpomínání na dětství, a je to opravdu tak.

„Pamatuješ, jak jsme si vždycky zdobily jídlo? Když třeba krájím okurku, pokaždé si připomenu, že jsi z jejích silných koleček vykrajovala hvězdičky. Vánočním tvořítkem. A táta ti říkal – ty hračko jedna, nesníš nic jen tak. Jen tak obyčejně.“

„To víš, že si všechno pamatuju,“ vzdychne náhle Marie a je jí najednou skoro do pláče. Je oslabená nachlazením i pústem. Nohy má jako dva zvadlé stvolý a rukama si jen stěží přidržuje příkrývku až u brady. Je jí zima a není si jistá, jestli právě teď nechce být raději sama. Důvod je prostý. Nemůže už slyšet, že má sníst jablíčko v županu. Co to Martu napadlo nosit je! Kdyby věděla, proč je to tak nemožně hloupé! Jenomže Marta nic neví a navzdory všem sestřiným protestům nese svou sladkou pýchu do pokoje.

Potom už Marta jenom čeká, kdy její sestra přece jen sáhne po jablíčku. Čeká marně.

Marie vstala z postele a obléká se do županu velice loudavě. Nechce se jí už zůstat v posteli .

Obě ženy pak sedí u stolu a v jednu chvíli se podívají současně na portrét na protější stěně. Matka se dívá z obrazu docela nezúčastněně, tak jak si to kdysi malíř přál. Tvářila se tak ostatně ve svém životě většinu času. Marie se jí v tom podobá. Kdekdo si proto myslí, že se jí nic nedotkne, ale není to tak. Tentokrát se dokonce sestře znovu začne svěřovat:

„V poslední době mě nic nebaví. Naprosto nic! Mám moc nepříjemná rána a smutnou duši většinu času. Poroučím si dobrou náladu, napomínám se, zlobím se na sebe. Ale pak zjistím, že bych si víc než co jiného ráda zaplakala. Chce se mi zabořit hlavu do polštáře a celý ho promáčet. Bolí mě srdce, Marto, a trápím se...“

„Něco takového jsem od tebe nikdy neslyšela,“ řekne překvapeně Marta.

„A teď to slyšíš. Závidím ti, že podobné pocity neznáš. Ale jak bys mohla! Jsi úžasně vyrovnaná ženská. Já ne. Jednou si to musím přiznat. A nejsem ani trochu šťastná.“

„Nesmysl! Mluvíš úplně hlouposti. Není ti dneska dobře a tak se i na sebe škaredíš. Holčičko moje, no tak, vzpamatuj se přece...“

Marta natáhne ruce k Mariině otevřené dlani spočívající na stole, sestra však rychle sevře prsty. Nesnesla by teď žádný dotek od své nejbližší.

„Odpusť mi, sestřičko, jsem už taková,“ omlouvá se. „Jsem divná, nesvá, smutná, provinilá...“

„Přestaň,“ zkouší Marta přísnější tón v hlase, ale Marie ji nemíní poslechnout. Zdá se, že se potřebuje svěřit s něčím důležitým, což jí možná uleví. Marta jí však nic neulehčuje.

„No tak Maňo, Maňulenko, přestaň se pomlouvat,“ řekne. „Nikdy jsi přece o sobě takhle nemluvila – pokud si vzpomínám. Co tě to dneska popadlo?“

„Je to kvůli jablíčku.“

„Kvůli jablíčku? No tak dobře. Nemusíš ho přece vůbec jíst – jestli je ti tak protivné. Sním si ho klidně sama. Vážně jsem nevěděla, že jsi na naši pochoutku z dětství tak zanevřela. Nevím sice proč, ale je to tvoje věc. Dobrá, nebudeme už o tom mluvit.“

„Ne, nebudeme,“ řekne s jakousi urputností Marie, ale hned se mírní. „Přitom vím, že o ní mluvit chci. Odpusť... odpovídám tak záhadně. Prostě se mi od jisté doby sevře hrdlo, kdykoliv o smaženém jablíčku jen slyším nebo cítím jeho vůni...“

„Tomu už vůbec nerozumím. ....A také nechápu, proč chceš být vždycky a za každou cenu zajímavá. Nemůžeš někdy mluvit normálně? Povědět mi docela obyčejnými slovy ten svůj důvod? Jsi opravdu podivín... a navíc extravagantní.“ Marta zhluboka vzdychne, ale neuklidní se. „Kdybys jen věděla, s jakou láskou jsem ti ta jablíčka chystala! A víš co? Chci se teď vážně dozvědět, od kterého času je nejíš. Nebo je to tak velké tajemství?“

„No právě!“ řekne Marie.

„Dobře, tak za tím vším zatáhneme oponu, jak říkával táta... A měla bys radši vrátit do postele. A já bych měla jít už radši domů.“

„Ne, Marto, nikam, prosím tě, nechod,“ přeje si najednou Marie. „Mne by nejvíc potěšilo, kdybys tě tu měla dneska do rána. Nemohla bys u mě přespat? Mrzí mě, že nechceš nikdy zůstat. A třeba i napařad.“

„A to říkáš právě teď? Div jsme si před chvilkou nevjely do vlasů a ty začneš o společném bydlení. Nech to teď být. Každá máme své zkušenosti s nějakým soužitím a navíc... ty se třeba ještě vdáš. Jsi o tolik mladší... Já jsem spokojená s tím, jak to je. Ráda si nechám svého

Františka. Budu na něho hezky vzpomínat, a to mi stačí. Nemohla bych jít z bytu, kde jsme spolu žili a byli šťastní tolik let!“

„Opravdu byli?... Máš o tom tak velkou jistotu?“

Marie rychle skočí do postele. Je jí znovu zima a ruce i nohy má jako led. Dokonce si ani župan nesvlékla.

Marta sleduje sestřino podivné chování a předstírá, že přeslechla její hloupou otázku. Sama se pak zeptá.

„A co ty, Marie, jakou ty jsi prožila největší lásku? Nikdy ses mi nesvěřila. Nepřipadá ti to zvláštní? Sestry si o takových důležitých věcech, jako jsou intimní vztahy, dovedou přece vyprávět celé hodiny... A my máme místo toho stále jen jedno téma: naše rodiče a jejich citové problémy. Od těch vlastních se v debatách vždycky oddálíme. Co kdybys mi tedy konečně pověděla o svém v e l k é m vztahu? O tom největším? Měla jsi ho vůbec? Pokud se dobře pamatují, muži tě zas tak příliš nezajímali a já najednou opravdu nevím, jestli jsi měla některého hodně ráda.“

„Měla jsem ráda jediného, Marto. Tvého muže.“

Ty dvě krátké věty tiše proklouzly prostorem pokoje. Zdály se na první poslech docela prosté a nevinné, jako obyčejné nebo dokonce radostné konstatování, jako důvěrné přiznání sestry sestře. Marta cítí zpočátku jen podivení. Zdá se dokonce, že ji to sdělení pobavilo, ne-li potěšilo.

Podivně pronikavá bolest se dostaví teprve za chvíli. Teprve potom, co začne vnímat všechno v jiném a reálném světle. Chvíli předtím však projeví upřímné dojetí:

„Ty moje malá chudinko.“ A má dokonce chuť Marii pohladit. „Nikdy jsem nic takového netušila – ani v nejmenším mě nenapadlo, že by šlo o něco jiného než naivní a nevinný obdiv, dětskou lásku, která samozřejmě brzy přejde. Zkrátka zmizí s dospělostí nebo jiným zájmem. A když jsi k nám brzy po naší svatbě přestala chodit, předpokládala jsem, že máš konečně svého chlapce a jdeš si svou cestou. A na nás už nemá čas.“

Marta udělá pauzu a podívá se na Marii téměř vyzývavě. Přece jen by ráda od ní slyšela, že nic jiného nepřichází v úvahu. Ještě se brání přijmout nějakou jinou variantu.

Marie trochu váhá, než stroze prohlásí:

„Všechno bylo jinak.“

„Jak jinak? Proč jsi mi nic neřekla? Pochopila bych cokoliv. I to, že tvůj obdiv pokračoval. Dobře: Co je zvláštního na tom, že se osmnáctiletá holka zamiluje do ženicha o deset let starší sestry? Docela nic. Stalo se to a stává. Přece nejsou žádná výjimka. Zrovna teď mám před sebou takový příklad: U nás v ulici se nedávno jedna mladá dívka trápila z úplně stejné nešťastné lásky. Jako ty kdysi. Ona má nadto dokonce dvě sestry na vdávání a nevěděla, kterého jejich nápadníka miluje víc.“

Marta žertuje dál, ale je to nepřírozené. Marii její slova dráždí. Chvíli mlčí, najednou však ztratí trpělivost. Náhle zmizí i ohleduplnost, kterou si hýčkala nekonečných dvacet let. Už se neovládne. Slova, která si kdysi zakázala nejen vyslovit, ale i naznačit jejich význam, jsou neodkladně tady. Je jich plný pokoj. Rozpínají se a nadouvají do nemožných rozměrů a Marta se díky nim přestává usmívat.

„Nebyla jsem zamilovaná jenom já,“ slyší, jak Marie skoro podrážděně zdůrazňuje.

„František mě měl rád stejně jako já jeho, ale byli jste už svoji, právě jste se vzali. Netušíš, jak jsme byli zoufalí. Nevěděli jsme, co si máme počít s láskou, která, jak jsi sama řekla, byla v čase mých dětských let jen nevinné žertování. Brávalas mě na schůzky a to byla možná chyba. Zvykla jsem si, že si mě František nejen dobírá, ale všimá i jinak. Doslova jsem

mu vypěla před očima. Deset let je moc dlouhá doba, milá sestřičko...a vy jste zkrátka předrželi čekání na svatbu. “

Marta má zavřené oči a skoro nedýchá. Vypadá jako neživá, náhle se však vzchopí.

„Marie, přestaň, nemluv už ! Stejně ti nevěřím ani slovo. Totiž nechci ti je věřit... Proč jsi proboha raději nemlčela?“

„Protože si moc přeju, abys mi odpustila. Tedy nám oběma. Marto, prosím tě o to. Nevěděla jsem, že řeknu právě dnes nebo vůbec někdy, co jsem řekla. Zkrátka jsem už asi nevydržela trápit se mlčením. Neučili nás chodit ke zpovědi a teď to máme...“

Marta okamžitě hněvivě reaguje:

„Nejspíš netušíš, že jsi mě zranila svojí zpovědí víc než samotnou zradou. Takhle mi Františka pomluvit! Nemohl nikdy na nic špatného ani pomyslet, natož to udělat. Neuměl něco předstírat, zkrátka žít ve lži. Lžeš ty, aby ses ospravedlnila. Určitě je všechno jen a jen tvoje vina! A nevymlouvej mi to!“

Marta si zakryje oči a opře se lokty o stůl. Má pocit, že neunese hlavu na ramenou. Srdce jí tluče o překot a cítí jeho podivné výkyvy v rytmu.

Teď je to Marie, která by ji chtěla vzít za ruku, ale ví, že něco takového není možné. Sestra by se okamžitě odtáhla. Lekla by se jejího doteku jako uštknutá. A docela právem.

Události, které mohly zůstat zapomenuté, teď dorážejí stejně bolestně, jako by se staly včera. Ničí obě dvě.

Marta se několikrát pokouší vstát, nohy jí však vypovídají poslušnost. Nedívá se na sestru, ale přitom se jí nedaří nevyposlechnout si každé její další slovo. Všechna ji zraňují. Uvědomuje si, že pro ni právě přestalo platit něco úžasně vzácného, protože teď ví, že František měl kromě ní i jinou velkou lásku.

Marie je po celou dobu své zpovědi napjatá jako struna, ale pravdivým přiznáním se jí svým způsobem ulevuje. Čeká na odpuštění, ačkoliv ví a chápe, že žádné nepřijde. Zároveň si uvědomuje, že neřekla ještě úplně všechno. O tom nejbolestnějším stále mlčí.

Marta se narovná a položí si na klín kabelku, kterou si při příchodu pověsila na opěradlo židle. Mechanicky přerovná věci v koženém vaku, dotkne se kapesníku, ale okamžitě ho vrací zpátky na místo. Nepotřebuje ho, nemá slzy, ztratila najednou pláč. Kapesník je nadto Františkův. Marta nosí jeho věci všude s sebou. Dokonce si obléká pod kabát jeho nejmilejší šálu, bere si na noc jeho tolikrát seprané a už vetché pyžamo. Jeho košile přešívá na blůzy pro sebe. Teď má náhle pocit, že jí všechny ty milé a dotýkané věci někdo navždycky vzal a z hřejivého pocitu vzpomínek se vytratilo vzácné teplo.

Marie by už měla zmlknout, ale nedokáže se ovládnout..

„Marto, já vím, že tě moc bolí, co říkám, ale já jsem na tom mnohem hůř. Věř mi...“

Marie jakoby na chvíli zadržela dech, než vysloví, co vyslovit raději neměla:

„Jsem na tom hůř, protože jsem se kvůli tobě zřekla nejen Františka, ale i děťátka, které jsem s ním čekala. Zabíjela jsem živého tvorečka, abych ti neublížila. Copak to byla malá oběť? Já jsem to děťátko tenkrát chtěla. Přes všechny obtíže, které by nastaly. Chtěla jsem oželet i studium, které mě tolik bavilo. Podstoupila bych bývala cokoliv.... Ty mě teď nejspíš nenávidíš, ale zároveň víš, jak to muselo být kruté především pro mě. Vytrpěla jsem si dost. Kvůli tomu, že jsem nedovolila, aby tě František opustil. Aby se tě cokoliv dotklo. Všechno jsem chtěla utajit .. a jak vidíš, tajila jsem to dost dlouho. “

„Tohle ti přece nemůžu uvěřit,“ zanaříká Marta. „Jak bych si tenkrát mohla nevšimnout nějakých změn ? František byl vždycky tak hodný a nedokázal by cokoliv přede mnou skrývat. Bože můj, nedovedl by předstírat lásku...“

„František měl rád nás obě. Především ovšem tebe. Žít chtěl odjakživa jen a jen s tebou, vedle tebe. Uvědomoval si to moc dobře.“

„Vždycky zřejmě ne!“ nezdržela se jízlivého tónu Marta. Vyřčená slova jí hořkla na jazyku, dělalo se jí zle. Neustále se pokoušela vstát, ale nedařilo se jí jakýkoliv pohyb. Nakonec se vzchopila, a aniž si to přála, zeptala se:

„Kdy se to stalo?“

Marie projevila údiv a na chvíli zaváhala:

„To přece vědět nemusíš. To je zbytečné.“

Marta se dotkla talíře s jablíčky dozlatova upečenými a posypanými závějí cukru. Voněla v místnosti nakyslou šťávou, která se prodrala popraskanou slupkou. A připomněla jedno dávné sobotní odpoledne.

„Pozvala jsem tě tenkrát na svačinu do své mladé domácnosti a ty jsi ji přišla okukovat,“ začíná pomalu chápat Marta. „Přinesla jsi mi dokonce dárek - modrou smaltovanou pánvičku... a hned jsme ji vyzkoušely.“

Obě sestry mají náhle dojem, že ono sobotní odpoledne nezažily před dvaceti lety, ale nedávno. A vybavuje se jim každá podrobnost toho dne.

Marta se přestane bránit vzpomínání:

„Čekala jsem nedočkavě, až zazvoníš. Měla jsem ráda tvoje bláznivé vyzvánění doprovázené ťukáním na dveře, které mě mělo ujistit, že jsi za nimi ty a nikdo jiný. Tolik jsem se těšila, až ti ukážu svoji novou kuchyňskou skříňku vonící ještě po truhlářské dílně pana Krále. Ten na míru dělaný kousek nábytku byl pár dnů starý a já se ti s ním musela pochlubit... Ovšemže se pamatuju i na modrou pánvičku. Už ji dávno nemám, ale o tom ty ses nic nedozvěděla. Druhý den po tvé návštěvě mi totiž nešťastnou náhodou spadla na zem a smalt se z ní oloupal. Byla pak naprosto k nepoužití a bylo mi to moc líto.“

Marie několikrát vzdychne. „Skoro jako by to bylo nějaké znamení, nezdá se ti? A ty jsi bývala pověřivá... Ale nemluvme už o té sobotě, raději ne, prosím tě.“

Marta sestru přestala vnímat. Dívá se teď znovu upřeně na těstem obalená jablka a nepřestává vzpomínat..

„Tehdy jsi přišla na návštěvu brzo odpoledne,“ pokračuje, aniž by vzala v úvahu sestřinu prosbu. „Kuchyňka byla tou dobou plná vůně - nevůně z přepáleného omastku a já jsem vytrvale mávala zástěrou abych ji otevřeným oknem odehnala. Pomáhalas mi a smály jsme se tomu obě jako dvě rozjivené holky,“ rozpomíná se dál Marta. „Všechno nám bylo tenkrát k smíchu. Povídaly jsme si pak dlouho a většinou s pusou plnou jablíček, z nichž zbyl na talíři jediný kousek...“

„Když přišel tvůj František z práce domů, měly jsme ještě prsty a tváře od cukru, ale on se bez zábran dal od nás obejmout. Bylo mi to tak příjemné, odpusť, že to říkám,“ přidává se znovu Marie. „Záviděla jsem ti, že ty máš jeho objetí každý den ... Marto, neměla jsi tenkrát odcházet. Kam jsi měla tak naspěch, že nic nemohlo počkat na jakékoliv příště? Nechala jsi na stole talíř s jediným kouskem zbylého jablíčka a nás dva u toho stolu v maličké kuchyni samotné. Nevrátila ses brzo, jak jsi slibovala...“

Marta se odvrátí od Marie a teď už opravdu nechce nic slyšet. Dokonce se jí podaří vstát. Pokládá za nutné okamžitě něco rozhodného udělat. Nejspíš by měla odejít a už se nikdy nevrátit. Nepřijít za sestrou, nikdy se na ni nepodívat. Je si jistá, že jakékoliv přiblížení a důvěrnosti nepřicházejí odteď v úvahu. Nedokázala by ani Marii zavěsit a zapnout medailónek na krku, dotknout se její kůže. Nesnesla by pohled na nahé sestřino tělo, ani jen na kousek obnaženého ramene. Nemohla by už nikdy pomáhat Marii při zapínání knoflíčků, natož při koupeli, což vždycky dělávala s mateřskou péčí a něhou o tolik starší sestry. I s tím je tedy konec.

Řada nepříjemných myšlenek proběhne Martě hlavou během několika téměř nepostřehnutelných vteřin. Zakazuje si cokoliv představovat a nechce se na Marii ani podívat. Chystá se k odchodu, Marie však zoufale prosí:

„Teď nesmíš odejít, nesmíš mě opustit. Vždyť nemáš ani důvod mě tolik obviňovat. Musíme si přece ještě mnoho vysvětlit.“

„Nech mě být, sestřičko... já tady teď zůstat nemůžu.“

„Já vím, kam půjdeš,“ uhaduje Marie. „Na hřbitov. Tak dobře. Ale, prosím tě, vezmi mě tam s sebou. Počkej, obleču se. Hned budu hotová.“

Marta skoro vykřikne důrazný příkaz: „Zůstaň tady a stonej! Nechci, abys se mnou teď někam šla, a už vůbec ne za Františkem!“

„Ale Marie, jsme přece obě vdovy. Po jednom muži. Nech mě to říkat. Vždyť to tak ve skutečnosti je ...“

„Bože můj, proč ses musela umanut zrovna na Františka?“ zašeptá Marta. „Mohlas mít kluků, co jsi chtěla ...mohlas počkat na správnou chvíli s tím nejsprávnějším... a hlavně ne zadaným. Ne s někým, kdo patřil jenom mně... „

„Nemáš pravdu, Marto! Byl to osud. František miloval nás obě. Asi každou jinak, ale neopustil by dobrovolně žádnou z nás, tím jsem si jistá. Je to zvláštní, ale on necítil žádnou vinu. A kdybych záměrně a o své vůli nezmizela z jeho dohledu...“

„Nakonec si ještě budeš dělat zásluhy,“ zaškaredí se Marta. Zlobí ji, že stále pokračuje v tak nepříjemné debatě, že nedovede prásknout dveřmi a odejít.

Jablíčka na stole vstřebala všechnen cukr a jsou náhle jako povadlá. Už ani tolik nevoní nakyslou šťávou. Zdá se, že docela ztrpkla a nejsou vůbec požitelná. Marta jediným pohybem všechny kousky nasype do ubrousku a běží je hodit do kuchyňského odpadkového koše. A jako by to nestačilo, sebere ještě z blízké židle několik listů starých novin a přikryje jimi i doplní místa, kudy by cokoliv mohlo prosvítat a připomínat zmařenou pochoutku.

Marie vyčkává. Zklidnila se. Zato Marta v pořádku není a ví, že ještě nějaký čas nebude. Zlobí se, že všechna tíha padla na ni, zatímco Marii se nejspíš ulevilo. Snad teď bude dokonce lépe usínat a lehčeji spát. A bude se jistě také pokoušet mluvit s ní kdykoliv o Františkovi a dělit se o něho i teď.

Marta si uvědomuje svoji nevýhodu a možná i proto vysloví zraňující větu:

„Udělala jsi nenapravitelnou chybu, Marie. Jestli to byl chlapec, mohl nám být teď oporou. A nejspíš i naše velká radost. Neměla sis ho nechat vzít. To byla neodpustitelná, hloupá a zbytečná oběť. Kdybys mi tehdy o dítěti řekla, dozvěděla by ses, že já svoje vlastní nikdy nemůžu mít...“

„Prosím tě, neříkej mi to. Už se nesmíme zraňovat,“ rozpláče se Marie a brzy má z máčené tváře protože slzy jí tečou proudem. Zato Marta plakat nemůže.

Obě ženy cítí strašnou a neutichající bolest, ničí je jakési neviditelné jehly, které se dotýkají každého kousku jejich kůže a způsobují neodbytné mravenčení.

V té úzkosti se nakonec obejmou. Tak jako tenkrát, když se musely kvůli rodičům rozdělit a rozloučit. A nechat odvíjet věci jinak, než si přály. Měly tenkrát takovou nenasytou potřebu lásky a tolik obav z opuštěnosti. Nezapomněly na ten pocit nikdy.

Na matčin portrét padne náhle paprsek slunce. Obličej na plátně se zdánlivě rozsvětlí a zvlídní.

„Odpouštějte si a neopouštějte se,“ bleskne náhle hlavou oběma sestřám věta, ono malé napomenutí, které kdysi dávno zaslechly při nějaké dětské hře od rodičů. Od těch dvou, kteří si cokoliv odpouštět nedokázali.

Děšť zabubnuje na okno a zní to jinými i stejnými rytmy než po poledni. Nic se neopakuje doslova. Marie a Marta si to uvědomují.

Neodeslané dopisy

Jindřiška natáhne ruku k vyklápečí desce sekretáře. Dřevo vypadá masivně, ale není těžké, jen v zámku se hůř manipuluje s klíčem. Je třeba chvíli hledat správné místo, kam by zapadla závlačka nebo při otevírání lehce vyklouzla. Všechno je už opotřebované a notně staré, ale pro Jindřišku nenahraditelné. Upíná se k věcem dotýkaným někdejšími předky. Sekretář je po babičce z otcovy strany a vystřídal nejméně osm bytů a přinejmenším jednou tolik nejrůznějších místností. Naposled se stěhoval do města z venkovské chalupy, kam byl jaksí na čas odložen, než se pro něj najde příhodnější místo ve větším bytě.

V sekretáři je mnoho prostoru na předměty i papíry, na dokumenty i prádlo, na tajnosti i nezbytnosti. Je to skoro neuvěřitelný lodní kufr. S prostorem nejen na věci potřebné, ale i schovávanka pro dárky, pro památky po prarodičích a milovaných strýčcích. Zkrátka pro Jindřišku nutný kousek nábytku, který je navíc krásný na podívání.

Jakmile se Jindřiška dotkne klíče a pohne jím, zároveň zazní náhodné cinknutí jednoho z mnoha malých hracích strojků. Jsou v jedné menší zásuvce tvarované do čtverce. Všem těm ukrytým hřebíčkovým válečkům chybí skříňky nebo pouzdra, ve kterých by lépe rezonovaly jejich melodie. Trpělivě tu čekají na drobné i větší opravy, které nutně potřebují. Jindřiška na ně nezapomněla, ale nemá v současné době možnost shánět odborníky pro obnovu nejen milovaných starožitností. Její domácnost, která byla zvyklá na každodenní údržbu, není už dlouho tak příjemná a spořádaná jako dřív, kdy nebyl problém cokoliv zařídit, postarat se o mnohé a nejen běžné.

„Jindřiška sežene a dokáže všechno,“ prohlašoval často její manžel Richard a chlubil se tím přede všemi, teď však jako by na takovou chválu ani nepomyslel.

Není divu. Protože Jindřiška se nemůže rozběhnout a pohybovat jako dřív, nemůže nosit tašky s nákupy a pobíhat po domácnosti s prachovkou, vláčet za sebou lux a obsluhovat i ty nejběžnější přístroje a strojky bez větší námahy. Její pomocnicí je sice na každém kroku alespoň francouzská hůl, ale je jisté, že tahle berlička zároveň dovede hodně překážet a často padat na zem, je-li odkládána.

Lidem s mnoha činnostmi nutně musí vadit nedostatek pohybu a Jindřiška je právě takový typ člověka. Odolávala sice těžkostem svého zranění neuvěřitelně dlouho, ale půl roku stačilo, aby ji přece jen vyvedlo z míry mnohem víc nezvyklostí, než očekávala. Vytrácely se i dřívější libůstky, jako je poslouchání hudby a mluveného slova z rádia. Svědčilo to o velké nesoustředěnosti.

Telefonování, které libůstkou nebývalo nikdy, odpadlo docela. Jindřišce bylo nanejvýš protivně sdělovat do sluchátka komukoliv, jak se právě cítí člověk, který překonává trauma z automobilové nehody tak zbytečné a nadto skoro předpokládané, jak sama poznamenávala. Zatím nenašla lepší výrazy pro malér, který ji potkal.

Zároveň si den ode dne víc a víc uvědomuje, že po nehodě stojí o to vidat se jen s někým, že potřebuje mít kolem sebe především jen své nejbližší.

Ono ráno, kdy po delší době otevřela starodávný sekretář (nějakou chvíli předtím dlouho hledala tu nejsprávnější polohu pro klíč) měla zvláštní pocit odlišnosti. Den jí připadal jiný a plný zvláštního neklidu. Při společné snídani s Richardem a Alekem se sice nepříhodilo nic znepokojujícího, ale později, když Jindřiška osaměla, ji najednou přepadla úzkost. Nebylo jí pak dobře celé dlouhé dopoledne. Doufala, že je to jen zlý pocit z podmračeného nebo ohlašujícího deště.

Odpoledne znovu zamíří k sekretáři. Deska je ještě sklopená, a celý vnitřní prostor prozrazuje nesoulad neuspořádaných věcí. Jindřiška zavadí očima o štůsek staré korespondence a posadí se na křehkou židli značky Thonet. Otec ji kdysi koupil k malému harmoniu, na které nikdo neuměl a dosud neumí hrát. Thonetka je lehká, hodí se kamkoliv a snadno se dá přemístit. Stěhuje se proto po bytě sem a tam. Jindřiška se kdykoliv ráda opře o klenuté pohyblivé opěradlo tolik příjemné pro unavenou páteř. Při pohledu na rozhozené obálky se starými dopisy pomyslí na to, jak ráda některé dostávala, ale ještě raději jiné psala. Zklidňovalo ji to, uvolňovalo a především těšilo. Automaticky pohladí lesklou psací desku a bez rozmyšlení vyhledá pod volně loženými listy papíru tužku. Vše je na dosah....

„Můj milý Ený....“ nadepíše poměrně čitelným písmem do levého cípu bílé plochy a hodně nahoru, jako by předpokládala, že tenhle dopis bude nejspíš dlouhý. Pokračuje v něm hned po několika tečkách za jménem, které zopakuje :

„Ený, dnešní ráno mě vyprovokovalo k tomuto psaní. Cítila jsem se moc mizerně. Byla bych Vám ráda napsala už včera, ale bolela mne natolik hlava, že jsem skoro přestávala vidět. Trpím občas tímhle neduhem, což jste nejspíš už dávno zapomněl. Nevadí, ostatně mám teď na pořadu dne i jiné bolesti, ale nebojte se, nehodlám se o nich rozepisovat. O čem tedy budu psát? Není třeba vyzvídat předem, překvapený budete tak jako tak – pokud už ovšem nejste.

Milý Ený, jsem tak ráda, že pobudete chvíli se mnou. Dokonce si představuji, že sedíme u vedlejšího stolu a popijíme spolu čaj. Nedopřála jsem si takovou libůstku - tedy to nádherně pozvolné a až obřadné konzumování voňavé, nazlátlé tekutiny - už dlouho. Mám ovšem ráda i čaj citronový nebo naopak hodně sladký s trochou mléka, vzpomínáte si?

U nás v jídelně teď není příliš útulno, omlouvám se za nepořádek, ale nechávám spoustu věcí ležet, kde jsou, protože určitý pohyb mě provokuje k bolestem... Odpuště, už se o ní nezmíním, slíbila jsem to přece...

Jak se daří Vám? Ený, máte se alespoň vy trochu dobře? Přála bych Vám to z celého srdce... Představte si, měla jsem právě chuť vyměnit slovo za kresbu, zkrátka namalovat pro vás srdce. Docela maličké, aby se vešlo do řádky mezi drobná písmena.... Vaše srdíčka vystříhaná z červených a růžových papírů nebo reklamních letáků mám ještě schovaná. Jsou napěchovaná v krabičce, jen pro ni sáhnout a odklopit víčko, potěšit se ...

Nechám je, kde jsou. V zásuvce sekretáře, na jehož desce v tuto chvíli píši. Určitě ten kousek nábytku znáte. Pamatujete se přece, že jsem ho zdělila po babičce už jako gymnazistka - žákyně kvarty? Bylo to zvláštní, protože babička tenkrát ještě žila a určitě se ne bez rozmyslu a zároveň i smutku zbavovala milované součásti své stylově starodávné domácnosti. Byla jsem jí vděčná za všechno, co mi dala i potom, ale sekretář byl nejvzácnější. Tajná zásuvka na dopisy v něm měla a dosud má klíč podobný obyčejné dřevěné hůlce, na

konci mírně vyklenuté. Vzpomínáte si ještě na ni, a na chvíli, kdy jsem vám odhalila tajemství onoho zamykání? Stál jste tak blízko vedle mne.

Milý Ený, mám zpřeházené věci nejen v sekretáři, ale i někde uvnitř sebe. Slušelo by se trochu vše uspořádat, jenomže... Přesto, že dny, které trávím neustále doma, teď poskytují takovou spoustu času, ještě jsem se k žádnému soustavnému třídění neodhodlala. Obávám se, že mi smutek na duši vzal a bere mnoho sil a zaujetí pro něco se nadchnout, Je to moc špatné, Ený...

Spíš než svůj nepořádek uklízím a třídím teď občas věci svého syna Michala, tedy jen jeho dětské malůvky, které mi kdysi dal. A také jeho staré školní sešity, básničky na útržcích papíru, mapy pohádkových zemí nebo složitá bludiště, která si vymýšlel a s oblibou kreslil. Ráda si je znovu a znovu prohlížím. On sám teď o takové dětinské výtvary nemá zájem. Možná už o některých dokonce ani neví a netuší, že jsem je schovala. Můj syn Michal - spolužáci mu toho času říkají Alek a já s Richardem ostatně většinou také - nemá v poslední době mnoho času ani na mne. Pořád je někde venku a navíc mám pocit, že mě už tolik nepotřebuje. Takové věci se na určitou dobu stanou a matky tím trpí. Víte, ráda bych Vám Aleka někdy představila a řekla o něm víc. Určitě to udělám.

Teď se zmíním i o Richardovi. Ani on se doma příliš nezdržuje a pokud je tady, nemá dost trpělivosti vysedávat se mnou u čaje. Docela ho chápu, musí se teď starat o hodně věcí, které já nezastanu. Měla bych mu být vlastně vděčná....Jenomže nejsem a stále mu opakují: Zdravý nemocnému nevěří. Netušíš, jak mi je, jak moc musím bojovat s každou chvílí dlouhého dne. Někdy ho zatížím spoustou slov. Dnes jsem je vyplýtvala na tenhle dopis a je mi o něco lehčeji... díky za to. Příště budu upřímnější, to jest svěřím se s čímkoliv.

Milý Ený, jsem tak ráda, že Vás mám. Pro tuto chvíli končím, sejdeme se tedy zase až zítra... tady a ve stejnou dobu... pozdravuji Vás..."

Jindřiška se znovu zhoupne na opěradle židle a narovná záda. Zároveň uslyší klapnutí dveří.

To přišel Alek, pomyslí si. Dnes měl školu i odpoledne... Rychle vstane, ačkoliv ten pohyb hodně bolí.

Alek nahlédne do dveří a sotva se s matkou pozdraví, chce zase zmizet.

„Nemáš hlad?“ zavolá za ním Jindřiška. „Něco pro tebe mám. Upekla jsem v poledne slany koláč... Jenom mi, prosím tě, neříkej, že hned zas musíš někam běžet. Najez se přece někdy v klidu. A přijď mi říct, co je nového!“

„Nic,“ hlásí jako obyčejně Alek. „A máš pravdu, hned zase jdu, čeká na mě venku Přemek. U Báry je sešlost, tedy zkouška na to naše divadelní představení.... A hlavní inspirátoři tam chybí. A bylo by neodpuštělné, kdyby přišli moc pozdě, to přece uznáš!“ zasměje se a dodá: „Mami, vážně spěchám, nezlob se. Přijdu večer, tedy někdy večer...měj se, nazdárek!“

Jindřiška už pak jen zaslechne bouchnutí dveří a raději se znovu posadí.

„Nazdárek, zdraví Kašpárek,“ řekne pro sebe nahlas a připomene si s trochou smutku někdejší pozdrav svého malého chlapce. Uvědomuje si přitom nemilosrdně rychlé ubíhání času. Připustí, že Kašpárka už bude synáček nadobro ze svého slovníku vynechávat. Bodejt', z dětských průpovědek dávno vyrostl. Ale jen klid - to přece není konec světa. Však se zase rozpomene. Jde jen o mezičas či mezichvíli. Rodinné legrácky a říkačky i pohoda se mohou vrátit – když ne jinak, tak alespoň později ve vzpomínkách. Nemine to ani Aleka., nemine to nikoho.

Jindřiška si ovšem, víc než kdo jiný z jejích nejbližších, ráda připamatovává nejen svoje dětství. Například dneska ráno si vzpomněla na větu, kterou si s Richardem dávno nezopakovali. Jak že zněla? - Nevod' lásku na vlásku, jen na pevném provázku! - Naivní

veršovánka z doby častých schůzek před svatbou, kdy oba věřili věčné síle dobrého a láskyplného vztahu.

A jak je to vlastně s námi teď? vrací se Jindřiška k současnému tématu . Teď, když jsem v nepohodě a jsem špatná hospodyně. Když nemůžu bez obtíží stát u plotny, kdy prosím o to, aby někdo za mě v koupelně pověsil prádlo nebo mi pomohl po koupeli při vystupování z vany, aby mě doprovodil ven, zašel se mnou něco koupit... Jsem z toho vážně nešťastná.

A také mě někdy napadá, jak by to vypadalo v opačném případě. Tedy, kdyby byl po složité operaci Richard, kdyby chodil o francouzských holích jako teď já. A byl docela vyřazený z koloběhu zavedených návyků i ze života radovánek... věčně omezený. Možná, že on by si poradil lépe než já. Využil by s rozvahou a rozumně volný čas a trauma nechal za dveřmi. Richard by to nejspíš dokázal. A snáz by dokonce překonával tělesnou bolest. Má přece to štěstí, že její míra je v jeho případě odlišná, milosrdnější, snesitelnější.

Jindřiška má náhle pocit, že by ráda pokračovala v dopise Enýmu a všechno tohle mu vylíčila mnohem podrobněji, dokonce vezme do ruky tužku. Vyruší ji však vyzvánění zvonku ohlašující Richardův příchod. Dnes jde o příchod zvlášť pozdní, přesto v tuto chvíli pro podivné Jindřiščinu rozpoložení nad očekávání nevídaný.

Richard si už sám otevřel dveře a vyzouvá si boty poněkud hlučně – jedna mu jako obyčejně uletí do hloubi předsíně a než obě srovná, vynadá si.

„Jsi to ty?“ zavolá docela nadbytečnou a formální větu Jindřiška ke dveřím, aniž vstane, a pokračuje dál ve vyptávání týmiž slovy jako včera či předevčírem :

„Tak co je nového? Jak je venku?“ Ví, že také jí bude vzápětí odpovězeno jako už mnohokrát

„Bud' ráda, že jsi doma, že nikam nemusíš, počasí nestojí za nic...“

Všechno je obvyklé, už pár měsíců stejné, ale alespoň tak.

Richard vejde do pokoje a otře si obličej, na kterém zůstaly stopy deště.

„Venku je vážně hnusně. Dvakrát jsem promoknul. Brácha nechal dnes auto doma a šli jsme k němu pěšky. Proto jsem se zdržel. Jo, mimochodem... Honza říkal, jestli náš auťák nechceme po opravě prodat, jestli do něho ještě někdy sedneš... že o tom pochybuje.... Počkej, myslel to dobře. Kvůli psychice. Jinak, samozřejmě, budeš-li chtít, klidně můžeš zase vesele šlapat na pedály... je to na tobě.“

„Já budu chtít!“ zdůrazní Jindřiška. „Nevíš, co bych za to dala, kdybych už teď mohla sednout za volant.“

„Aha,“ řekne Richard. „Jen klid... Slovíčka „kdybych a co bych“ jsou úplně nesmyslná . Prostě je vynech. Teď je teď a potom je potom...“ rychle však změní tón hlasu a chlácholí Jindřišku . „Neboj, budeš zase chlapík, to je víc než jistý!.... Jo, nemáme doma náhodou něco dobrého k snědku?“

„Slaný koláč - zatím,“ řekne Jindřiška.

„No páni, ty děláš pokroky ! Snad ne se šunkou a olivami? Vidíš, jak se lepšíš. Můžu si hned kousek vzít? Ukrojím si ho sám, nemusíš vstávat. A vezmu si tu dobrotu do pracovny. Musím ještě něco přepočítat, je to pro bráchu, znáš ho, s žádnými účty si neví rady... zkrátka se beze mne neobejde...“ A zmizí v kuchyni, aby se pak s plným talířem a napěchovanou aktovkou přesunul do svého pokoje.

A kdybych teď řekla já: Nevím si dnes rady a nemůžu se bez tebe obejít, milý Richarde..., pomyslí si Jindřiška. Celý den jsem tu sama a teď znovu. Nemáš čas. Ztracenej brácha! Jan, Honza, Honzíček. Copak je zapotřebí pořád se o něho starat, i když je dávno dospělý? Prospělo by mu víc samostatnosti. Ale to je marné přemlouvání.

Jindřiška stiskne zuby a pohne jimi, až to skřípne. Vezme do ruky tužku a váhavě napíše na papír, co by nahlas neřekla:

„Milý Ený, proč je Richard někdy tak nechápavý. Proč ho nenapadne sednout si ke mně a povídat mi něco. Cokoliv. A popíjet se mnou čaj. Žádat o to nechci. A žadonit? Hned by se zlobil, že mám zbytečné připomínky. Někdy musím být velice opatrná, abych ho nepodráždila. Dá to práci, ale neumím si ulevovat nějakým křikem nebo říkat ošklivé věci zlostným tónem. Chci vždycky reagovat smířlivě, jenomže chápáno je to většinou jinak.“

Jindřiška tužku ani na chvíli neodkládá a dál vzdoruje své samotě. Zatímco Richard ve vedlejším pokoji ukrajuje vidličkou ze čtvrtky koláče a dívá se přitom do bratrova spletitého účetnictví, svěřuje se dál Enýmu. Po čase si dokonce přestává dávat pozor na to, jak popsat své stížnosti. Ohledy ji opouští. Konečně někomu sděluje, co ji trápí a chodí hlavou. Dokud ji psaní docela nevyčerpá.

Richard zatím prošel pokojem, aniž se u ní zastavil. Jenom poznamená přes rameno:

„Jdu si ještě pro jeden kousek koláče. Je moc dobrý.“

„Nech aspoň polovinu Alekovi,“ upozorňuje Jindřiška. „Přijde nejspíš až v noci a bude mít jistě hlad. Tobě udělám za chvíli večeři. Nebo radši hned?“ vzpomíná se z usilovného psaní a vstává zbrkle od psací desky. Chopí se hole a zapomene zavřít sekretář.

„Ty moje statečná Myško!“ zavolá na ni znenadání Richard a vypadá to, že jí nabídne pomoc při chůzi.

Jindřiška je překvapená, protože si uvědomí, že Myška byla její nejčastěji frekventovaná přezdívka hned po svatbě. Richarda napadla tehdy jistě proto, že tak rychle a vytrvale pobíhala po nově zařízené domácnosti plná radosti z každého příjemného objevu. Včetně nahlížení do prostorné chladné komory, sloužící mnoha účelům. Právě takovou místnost myšky nejvíc v domě milují, a Jindřiška ji kdysi uvítala se stejným uspokojením.

„Že sis vzpomněl,“ poznamená hodně potěšená a jako obvykle zjihne takovou pozorností. Vydá se radostně směrem ke komoře, aby tam i teď objevila něco příhodného. Dnes ovšem jen pro snadné vaření.

Richard ji stále ještě doprovází a nepouští její volnou ruku:

„Chůze ti jde už docela dobře,“ usměje se na ni dokonce. „Zdá se, že nejhorší máš za sebou. Byla vážně klika, že jsi měla štěstí na doktory. A co jizva na rameni? Ještě pořád tě tolik pálí? Ráno v koupelně jsem si všimnul, že se hojí dobře. Letos ji sluníčku ještě samozřejmě ukazovat nebudeš, ale napřesrok se už opalovat může!“

Jindřiška pomyslí na dopis Enýmu a chtěla by v něm okamžitě opravit všechny negace týkající se Richarda. Drží teď přece ráda palce jakékoliv láskyplné přítomnosti svého muže a vztahu, o kterém je najednou přesvědčená, že se vůbec nezměnil.

Nestačí však domýšlet, prožívat a hýčkat dál své příjemné zjištění, protože za dveřmi se ozve podupávání na rohožce a ve vteřině se na prahu objeví Alek, značně udýchaný.

„Ahoj, tati,“ houkne do tmavé předsíně a rozsvítí světlo. Hned se také obrátí na matku:

„Nenechal jsem si tady náhodou takovou roličku papíru? Nevidělas ji? Určitě jsem ji sem někde položil... no prima, tady je,“ konstatuje s uspokojením.

Bleskově si vyzuje boty, aniž se shýbne, a zamíří do pokoje.

„Musím si jen něco rychle poznamenat, než to zapomenu!“ hlásí rodičům. „A hned zase letím, se mnou se nezdržujte, jako bych tu nebyl!“

„A nenajíš se s námi?“ naléhá tentokrát i otec. „Maminka se dneska chystá postavit k plotně a poprat se s nějakou prima večerí. Máš tu i slaný koláč ! Všem by nám mohlo udělat radost, kdybychom se zase jednou posadili společně ke stolu. Nejen ráno a v pospěchu, kdy na velké rozpravy není čas.“

„Radši až zítra, vážně teď nemůžu,“ mizí Alek do pokoje. V chůzi rozbaluje svitek papíru a potom hledá po kapsách tužku. Ve stoje přečte několik vlastní rukou naškrábaných řádek, značně neurovnaných, přičemž ho napadne, že zdědil neurotické písmo po mamince. Ví, že Jindřiška, ať se snaží, jak snaží, nedokáže se docela vyrovnat s dodržením úhlednosti ani velikosti písmenek a má dokonce jakési nadání pro svoje individuální „klikyháky“, které by ji mohly usvědčit, že si pro jednotlivá slova vymýšlí vlastní grafické znaky.

Alek na rozdíl od jiných členů rodiny luští její dopisy hravě. Zřejmě díky spřízněnému písmu. Má ho dokonce rád.

Jindřiška se ještě stále rozhlíží v komoře a hledá v policích nějakou dobrotu. Je příjemně rozrušená alespoň chvilkovou přítomností obou „hochů“, kteří se jindy setkávají tak málo. V poslední době si raději rozdělili služby a dodržují jakýsi domluvený rozvrh hodin, kdy a jak by měli co nejučelněji doma pomáhat. Jindřiška o tom nespravedlivě říká, že jen mechanicky plní nezbytné úkony udržující domácnost v chodu. Je stále přecitlivělá a dosud ne za hranicemi sebelítosti.

„Richarde,“ zavolá z komory do síně. „Pojď mi poradit a pomoci!“ Ale nedovolá se, Richard zatím odešel do kuchyně, aby utřel nádobí a prostřel stůl.

Jindřiška začne probírat a přehazovat z místa na místo zásoby v policích komory. Počíná si, jako by se chtěla spíš pustit do velkého úklidu, než tu něco vybrat, což ji brzy unaví. Posléze tedy sáhne po velké sklenici s chřestem a z košíku vyloví několik vajec. Rozhodla se pro omeletu s oblíbenou zeleninou, zkrátka zvolí večerí chutnající vždycky všem.

Ještě než přijde do kuchyně, Richard uklidí nádobí. Při mechanické práci myslí tentokrát na Aleka. Rád by ho ještě dnes přesvědčil, že se opravdu zajímá o hru, kterou s Přemkem piší. Nemá zatím ani trochu tušení, o čem vůbec je. Ale nechce se vnucovat a ví, že musí čekat na příležitost, kdy bude mít syn víc času a chuti svěřovat se.

V současné chvíli vzdává Alek hledání tužky po kapsách a sedne si k sekretáři.

„Tady je ale zmatek,“ uleví si nad všelijak rozhozenými papíry, pod kterými by mohla být matčina propiska. Zavrtí se na křehké židličky a vyčte jí nejdřív holou existenci:

„Jak na tomhle tintítku může máma sedět?“ Přitom však připustí, že houpací opěradlo je tak geniálně zkonstruované, že snad doopravdy dokáže léčit bolavá záda.

Alek trochu srovná papíry na desce sekretáře a konečně objeví něco na psaní. Jindřiščina tužka příjemně voní díky santalovému dřevu. Byla vlastně na dohled. Alek k ní přičichne a zároveň sleduje písmenka na papíře před sebou. Usměje se nad matčíným rukopisem, což by mělo postačit při nezaostřenému přelétávání řádek. Potom však jeho oči přestanou tékat a přečte několik vět, aby se pak vrátil na začátek matčina dopisu. A především k oslovení adresáta:

Můj milý Ený... co je to za pitomé jméno? pomyslí si Alek a nezdrží se, aby dál nesledoval matčino složité písmo. Ví, že nahlížení do cizí korespondence je v rodině odjakživa tabu a vyplynulo z desatera výchovných příkázání, která nejen nejsou nikomu protivná, ale jsou doopravdy i respektovaná. Přesto nespouští z některých řádek oči a polohlasně komentuje napsaný text.

„Kdo to prokristapána může být? Jaký Ený, o kterém já nic nevím, by mohl znát naši domácnost? A navíc tu jsou i sdělení o mně a o tátovi... proč o nás matka piše cizímu mužskému? Nebo ho snad otec zná?“

Alek obejde předsň, aby se náhodou nesetkal s matkou a druhým pokojem vnikne přes koupelnu do kuchyně, kam Jindřiška ještě nedorazila.

„Můžeš na chvíli?“ zakývá na otce prstem.

Jakmile se oba ocitnou u sekretáře, Alek potichu, ale důrazně spustí svoji litanii:

„Tati, znáš prosím tě, nějakého Enýho? Je to můj strýc, mámin bratranec, nějaký kamarád nebo prostě jen známý? Co o něm víš? Pokud moje paměť právě nevypověděla službu, myslím si – a jsem o tom přesvědčený - že máma o nějakém Eným nikdy nemluvila...“

„Prosím tě, uklidni se... a nefuň mi tady do ucha jako nějaký nosorožec, ty bys mě rozesmál!“ podívá se otec na Aleka. „Co tě tolik rozčílilo? Jako malý kluk jsi takhle většinou zuřil, když jsme ti zakázali vycházku nebo televizi...“ Richard dokonce nedokáže potlačit zasmání.

„Jde o vážný věci, tati,“ řekne Alek, zatímco otec loví brýle v kapsičce u košile.

„Tak ukaž, ať se duši uleví,“ vezme mu z ruky arch papíru. „Nikdy u nás tolik nehoří, aby se to nehasilo,“ pokouší se uklidnit syna.

„Tati, já vím, že se to nemá, ale tenhle mámin dopis jako by mi někdo strčil rovnou pod nos. Nechtěl jsem ho číst, jenomže najednou mi to nedalo a koukám jako blázen na slovíčko můj a milý a dál...“

Richard si nasadí brýle a polohlasně čte. Nejdřív na přeskáčku jako předtím Alek. Dokud se nezarazí u věty: „Jsem tak tráda, Ený, že vás mám...!“

„Znáš ho?“ zeptá se Alek.

„Sotva,“ uvažuje otec. „Ale to jméno nemusí být pravé. Ený, Ený...pamatuji se jen na nějakého Emila Nývlta. Malého a dost legračního kluka. Z jedné staré fotky. Byl prý mámina dětská láska, kdysi mi o něm vyprávěla a bylo jí všechno z oněch časů náramně k smíchu...chtěla mě tenkrát pobavit a určitě ne rozčílit.“

„Mně celý ten dopis připadá nehorázný,“ zlobí se přesto dál Alek a Richard do něho přátelsky šťouchne.

„To jsou nejspíš nějaké máminy příběhy. Ráda fantazíruje, píše si do šuplíku. Bez nároku na vydání rukopisu. Prostě jen malé hobby. Tak se vážně uklidni a utíkej, kam jsi měl namířeno. Dopis nech tam, kde byl, a zapomeň na něj. Běž, ať nezmeškáš. A my se s mámou v klidu navečeříme.“

„V klidu?“ skoro se zhrozí Alek. „Já tě nechápu. Máma popíjí čaj s nějakým Eným v naší jídelně a možná, že tu onen neznámý vysedává dokonce v tvých pantoflích. A okouzluje svou lásku, tedy moji mámu. Nebo časem bude... A tobě je to fuk? Copak se už nemilujete? Vy jste mi ale rodina! Já teda odcházím, ...a nečekejte mě dneska. Nepřijdu domů na noc!“

„Aleku, propánajána, co tě to bere? Vždyť o nic nejde, vždyť možná nějakýho Enýho znám. Všechno se vysvětlí, jen se neunáhli v nějakých hloupých soudech!“

Poslední slova už Alek neslyší. Vystřelí do předsně a pak za sebou hlučně zabouchne domovní dveře.

Jindřišku ten zvuk vyruší od vaření. Přijde se zeptat, co se stalo.

„Nic,“ řekne rozmrzele Richard. „Synáček tě pozdravuje a vzkazuje, že na noc nepřijde.“

„A tos ho nechal odejít bez vysvětlení, proč se musí zdržet tak dlouho?“

„Těžko se od dost odrostlého kluka dočkáš nějakých komentářů k pozdním návratům,“ odsekne Richard.

„Spíš k nenávratům,“ opraví ho Jindřiška. „Nemám ráda, když nespí doma. Nejspíš budou u Báry dneska i pít.“

„To dokonce předpokládám,“ odbude takový problém Richard. „A Bára všem nabídne doutníky. Ale neboj, je to skvělá neproblémová holka a kamarádka. Nic nepřežene, nepokazí, nemusíš se vážně strachovat.“

„Řekl ti o ní někdy něco? Mluví s tebou o svých přátelích? Proč já nejsem u svěřování první v pořadí jako dřív? Tolik potřebuju, aby si se mnou někdo povídal. Škoda, že ani ty to neděláš. Mně totiž chybí nejen synovské sdělování problémů, ale především tvoje teplá slovíčka. Potřebuju je – a zvláště teď.“

Jindřiška najednou ví, že něco pokazila. Neměla o nic žadonit .

Richard jako by přeslechl, koho se její připomínky týkají, zareaguje nepříjemným tónem v hlase:

„Ale návštěvy za tebou přece chodí, nebo ne? Nejsi tak opuštěná, jak se zdá... A musela sis všimnout, že já ti věnuju mnohem víc času než dřív i tím, že už delší dobu nabírám spoustu povinností a starostí o domácnost. Promiň, ale jsem z toho pořádně unavený. - Náhodou dneska vaříš. – A já tě pochválil. Co mám dělat víc? Chceš toho na mně moc.“

Ani ho už nenapadne, aby Jindřišku něžně oslovil přezdívkou, jako před chvílí.

„Ale já přece,“ brání se Jindřiška a netuší, proč se Richard najednou tak kaboní. Nemůže vědět, že u něho nejde jen o únavu nebo docela obyčejnou špatnou náladu pro nic za nic. Nenapadá jí, že by se mohlo dít něco mimořádného.

„Nikdy jsem si nezvykla zvat do našeho bytu návštěvy, protože je nemá rád,“ pokračuje v obraně. „A jestli vadí, že tu byla především Irma, nechápu to. Snad se tolik nestalo. Sdělila mi jen novinky z podniku...A pozvala jsem ji v době, kdy jsi nebyl doma.“

„Dobře, ujasnili jsme si, že návštěvy nemiluju, a je to tak. Já jsem například dneska k nám nepozval ani bráchu a šel jsem radši k němu. Prostě si nezvykám obtěžovat s tím ani tebe.“

„Mně přece lidi nevadí - pokud se dá s nimi rozumně mluvit.“

„Budeme si ještě dlouho vyprávět, co komu z nás dvou vadí víc?“ skočí Richard Jindřišce do řeči. „Ale proč vlastně ne?“ zpochybní vzápětí otázku. Protože si uvědomuje, že mu už hodnou chvíli vadí neznámý Ený. A především ono Jindřiščíno důvěrné sdělení v dopise : Jsem tak ráda, že vás mám. Nejde mu to z hlavy, i když Alekovi ještě před chvílí tvrdil, že ho nějaký bláznivý matčin dopis nemůže vyvést z míry.

„Kdo je Ený?“ neovládne se už..

Jindřiška se ulekne a tiše prohlásí:

„Ený není nikdo.“

„Prosím tě, neříkej nesmysly. A nezatloukej!“ Richard nerad užívá hrubá slova, nerad zvyšuje hlas, ale někdy se bez toho neobejde. Je teď uražený. Zapomněl, že se svému podezřívání jenom vysmíval. A dává teď za pravdu Alekovi. Na Jindřišku se málem osopí:

„Ale ne!! Usvědčíš se nejdřív dopisem a potom o jeho adresátovi zhola nic nevíš. Jak tomu mám rozumět? Řekni mi po pravdě, kdo je Ený? Já to chci vědět.“

„Nikdo,“ trvá na svém Jindřiška.

„No to je nehorázný. Pořád si chceš povídat, a když o něco opravdu jde, o něco vážného a vlastně nejdůležitějšího, odpovídáš holou větou.“

„Odpovídám, co je pravda. Sice krátce, ale jasně a srozumitelně. A teď bych se tě já ráda zeptala, cos hledal v mém sekretáři.“

„Čím dál tím líp! Myška místo aby utekla pod postel, útočí. Prostě si nabrousila zoubky. A kouše!“

„Richarde, řekni mi, proč jsi četl, co jsem ti číst nedala?!“ odpoví rozzlobená Jindřiška.
“Protože mi to přinesl k nahlédnutí tvůj miláček syn. Tvůj až dosud dobrý kamarád, kterýho jsi nejspíš právě ztratila!“

„Panebože,“ vyklouzne Jindřišce z úst.

„Klidně se teď najež sama,“ řekne vzápětí skoro lhostejně Richard. „Já večeret nebudu. Jdu pryč, zkrátka ven.“ Potom ještě víc zostří hlas. „Já tě nepoznávám. Za mužským se prý nepodívá, ale na čaj si ho do bytu zve. Bez mého vědomí. Co si chceš dokazovat a namlouvat? Že ti hole sluší? A není snad náhodou ten Ený někdo ze špitálu? Trochu banální příběh, nezdá se ti?“

Richardovi se nedaří přesvědčit sama sebe, že by takhle s Jindřiškou mluvit neměl. Má však vztek. Nemůže ho přemoci z jakési pošetilé ješitnosti. Co kdyby přece jen byl Ený dřívější nebo konec konců nějaká nová láska? Potom by ovšem...

Jindřiška brzy ztrácí jakoukoliv pokoru a zlobí se teď ještě víc:

„Musím vědět, že nic z toho, co říkáš, nemyslíš vážně. A navíc ti musím připomenout: Před půl rokem jsem se nabourala s autem kvůli jedné naší vážné hádce. Téma bylo podobné, jenomže tenkrát šlo o moje pochybnosti. A nejspíš právem. Ujišťuju tě, že já nikoho nemám. Píšu „svému“ Enýmu, protože tě chci ušetřit momentálního stýskání. Nemáš rád, když si stěžuju na bolest, na samotu, na to, jak mě opouští trpělivost. Víím, že tě to už unavuje a já to chápu. Ale mám-li mlčet, pokouším se o tom alespoň psát. Vlastně jsem s dopisy začala teprve dnes. Ber je jako úlevu pro sebe a věř, že pro moji nemocnou duši a polámané tělo mají velkou cenu. Nemusíš na Enýho žárlit, je jenom pan N. Někdo Neznámý. Neviditelný. Ale ne nedůležitý...“

„Promiň, ale je to pitomý, neproduktivní, nanicovatý, matoucí a bezohledný. Proč si radši něco nečteš nebo se neučíš cizí jazyky? Já mít tolik času, rozhodně ho neutratím psaním hloupých dopisů...“

„Nejsou hloupý,“ ozve se Jindřiška, „a Ený je pro mě důležitý.“

„Takže nějaký Ený přece jenom je!“

„Dopřavdy ne, ale...“

„Ale pro tebe ano. Máš to snadný, vid'. S chutí mě pomluvíš. A Ený všechno rád vstřebá. Jenomže netuší, jak je složité žít v naší situaci.“

„Já se snažím. A chápeš, doufám, že nepíšu žádná růžová psaníčka. Jen se léčím.“

„Jak tomu mám uvěřit?“

„Je to na tobě. Já se před půl rokem také musela rozhodovat, jestli ti mám věřit nebo ne. A jak sis jistě všimnul, neptám se už hodně dlouho, kde býváš v sobotu odpoledne, kde se zdržíš ve všední den po práci nebo proč někdy i v neděli musíš odjet za klientem...“

„Mně připadá, že jsem doma pořád,“ řekne nasupeně Richard. „A když si náhodou sednu s někým na kafe, abych si popovídal o něčem jiném než o úrazech a jejich následcích, stejně se pořád dívám na hodinky a hlídám čas, abych se vrátil k tobě co nejdřív, popadl kbelík s hadrem a vytřel předsíň nebo uvařil polívku.“

„Říkáš hrozný věci a zapomínáš, že kromě hole k podpírání těla potřebuji ještě jinou berličku.. A to jsou právě dopisy, které nikomu neublíží a mně pomůžou.“

„Dopisy Enýmu? Mně vadí. Hodně. A pokud ho někdy budeš chtít pozvat, mohl by ždímat hadry, utírat prach nebo žehlit prádlo. Na mně je toho moc!“

Richard ví, že mluví nesmysly, ale chová se jako umínutý kluk a neustále provokuje.

“Hlásil ses k pomoci dobrovolně,“ oponuje mu Jindřiška. „Nechceš v domě na úklid cizího najatého člověka, tak co mám podle tebe dělat? Ený uklízet nebude. Protože neexistuje. To jsme si snad vysvětlili. Není hmatatelný, nemá žádný domov...ale možná, že mu ho vymyslím. Ostatně proč ne.“

Jindřiška jako by přistoupila na podivnou hru. Hru na Nikoho a Někoho. Ona ani Richard se už nesnaží nefantazírovat, ale především jim jde o to přebíjet, byť vymyšlenými argumenty, jeden druhého.

„Má telefon?“ ozve se Richard. „Aha!“ opraví se, „nerada ho používáš, takže to odpadá.“

„Nepotrpím si na něj – na rozdíl od tebe a Aleka. Je to špatný? Sotva. Uznej, že dopisy jsou levnější. A ty neodeslané už nestojí vůbec nic.“

„Nechme toho,“ vzpomíná se najednou Richard a pokusí se o úsměv.

„Jasně,“ řekne Jindřiška a je udivená, že se oba tak náhle zklidnili. Nebývá to v poslední době zvykem.

„Nepůjdu nikam,“ ohlásí už bez emocí Richard. „Byl by to nesmysl. Dáme si spolu večeři, jdu prostřít.“

„Jasně,“ zopakuje Jindřiška slovo, které ráda užívá, protože je tak osvětlující a osvobozující, řekne-li se příjemně.

„Všechno je v pořádku?“

„Jistě.“

„Nebolí tě nic?“

„Ne!“

„Půjdeme se konečně najíst?“

„Nejspíš nám večeře vystydla.“

„Tak ji spolu ohřejeme. Zavěs se do mě a jde se! Mám strašný hlad.“

„To je dobře.“

V kuchyni pak zůstane světlo a teplo celou dlouhou dobu. Celou dobu večerní a navíc ještě tu před půlnocí. Prodlouží se dokonce ještě o kousek nového dne. Povídání Jindřišky a Richarda jako by nemělo konce.

Dopoledne začne pršet a v pokoji, kde stojí starodávny sekretář, je šero. Jindřiška je zase sama jako kterýkoliv všední den dopoledne. Uvaří si hodně silný čaj a zalije ho mlékem. Směs obou tekutin vytváří příjemně teplou barvu. A teplé doušky působí na Jindřišku blahodárně.

Posadí se na židličku značky Thonet a začne číst, co hned po ránu napsala:

„Můj milý Ený, mám Vás pozdravovat od Richarda. Četl dopis, který jsem pro Vás včera načrtla jako jakousi zповěď určenou pro ten den a chvíli, pro moji úlevu. Díky určitým náhodám nezůstal utajený a došlo k podivným dohadům a střetům. Snad jsou za námi.

Víte, milý Ený, brali jsme se s Richardem, když nám oběma bylo dvacet. Nedospěli jsme tím sňatkem a ani nemohli. Neustále bylo třeba něco dohánět, učit se a bojovat s nedostatkem času a zkušeností. Nacházet i ztrácet. Přesto děkuji za Aleka, který sice nepřišel ve vhodný čas, ale vždycky byl moje štěstí. Je to dobrý kluk, ale už se jen drápkem drží rodného hnízda. Ostatně jako kdysi já.

Brzy nejspíš zůstaneme s Richardem sami, protože Alek si myslí, že mu nedáváme dost pohody. Když v ni děti nevěří, prostě z domova prchnou. Odejdou třeba jednoho dne na nějaký mejdan a už se z něho nevrátí. Tak to zkrátka je. Ale ještě se uvidí. Já přece věřím v návraty, o kterých jsem se zmiňovala už v prvním dopise pro Vás.

Milý Ený, je mi čtyřicet, mám berličku a nejsem přesvědčená, že se jí zbavím. Auto jsem před nehodou řídila já. Dnes vím, že jsem do něho neměla vůbec sednout, ale vím to pozdě. Našla jsem tenkrát v Richardově kapse dopis od jakési E.N. a nemusela jsem ho ani číst, abych se dozvěděla, že ona je víc než jeho přítelkyně. Kdosi mi to už naznačil předtím.

Richard byl pádící kůň, který potřeboval širokou cestu před sebou a neomezenou volnost. Běžel si, kam chtěl, ale pokaždé se naštěstí rád vracel domů. Při tom já v té naší stáji musela trpělivě čekat a být vždycky na svém místě. Vyhlédnout ven by se mi nevyplatilo.

Ený, nebyla jsem nikdy příliš hezká, což naštěstí Richardovi nevadilo. Hlavně si přál, abych byla věrná žena. Zkrátka jistota. To mu stačilo.

Takže se nedivte, že mu nejste po chuti.

Nemusím už pokračovat. A nebudu. Nebudu Vám ani napříště psát jakýkoliv dopis.

Budu psát nejspíš Richardovi. Jako když nám bylo dvacet a říkali jsme si hlouposti.

Věty, kterým jsme rozuměli jenom my.

Myslím si, že takové dopisy bude rád dostávat. Doplním je možná i drobnými cedulkami s různými vzkazy dokazujícími věčnou přichylnost.

Přeháním? Přeji si to. Jestli dopadne všechno podle mých představ, tak Vás na čaj už zvat nebudu. Nezlobte se... Kdybychom se tedy už nesetkali, přeji Vám dobrý den. Díky za všechno. Počila jsem Vás největší důvěrou a sebe jsem zachránila. Vaše J. O./ Odkudsi/.

Peggyi

Dům číslo osmnáct v ulici zvané Spletitá je starý a bez výtahu. Když se tam paní Helena se svou matkou přistěhovaly, nevadilo jedné ani druhé, že musí šlapat pěšky do třetího patra. Teprve později si uvědomily, že schody budou zvládat čím dál tím hůř - až se jim začne krátit dech a budou jim ubývat síly. Na úplném začátku dokonce přehlédly, že schody nejsou příliš ideální kvůli značné výšce a navíc jim chybí příjemná odpočívadla.

Nevadilo jim tenkrát nic, protože byly mladší.

Jenomže jednoho dne, samozřejmě každá v jiném čase, si musely přiznat, že vycházení z bytu budou muset omezit, což byla změna, která se dá pochopit a vzít za své.

Matka paní Heleny ji dokonce přijala téměř s úlevou. Na nepříjemné schody a třetí patro s klidem ze dne na den zapoměla, protože si mohla být jistá, že ven se už trmáčet nemusí a nechce. Věděla, že se o ni dcera dobře postará. Vždyť ji k tomu sama vždy vedla a vychovávala.

Paní Helena matce odjakživa vykala, oslovovala ji máti a od určité doby jí říkala Máčku. Bylo to mazlivé jméno zdůrazňující určitou bezbrannost a titěrnost. Stará paní byla opravdu velmi droboučká a s věkem ztrácela i na váze, aniž to znamenalo nějaké onemocnění. Paní Helena ji snadno a bez námahy přenášela z postele na křeslo, do koupele nebo na balkon, ačkoliv její matka pomoc vůbec nepotřebovala. Byla v podstatě zdravá i pohyblivá, dokonce mocná lehké práce, usmyslela si však, že má právo už jenom odpočívat a nic jiného nemusí.

Spokojenost byla ovšem jednostranná. Paní Helena se stala otrokem matčiných přání a za čas neměla chvíli pro sebe, ztratila vlastní vůli a získala nejistotu, co bude s ní, až jednou dosáhne matčina věku.

Vztah obou žen narušilo už dřív sobectví matky vůči dceři. Helenka se nesměla ohlížet po chlapcích a oni měli zákaz o Helenku se ucházet. Matka hned každého nápadníka odradila, tak jako kdysi odradila svého vlastního manžela, aby s ní zůstal po svatbě déle než půl roku. Svou dceru posléze přesvědčila, že muž v domácnosti jen překáží a rozvětvená rodina je nedůležitá.

V domě číslo osmnáct, kam se kdysi přísná matka s poslušnou a vzornou dcerou přistěhovala, paní Helenu všichni chválili. Nestála o to a možná ani nevěděla, co se o ní povídá, protože se s nikým nestýkala. Matka by to neviděla ráda, chtěla mít dceru jenom pro sebe.

„Helo, přijď hned domů. A nikde se nezdržuj,“ nařizovala jí pokaždé a kontrolovala vždy na hodinách, jestli její příkazy a přání plní. Dokonce dceru sledovala i vyhlížela z

malého balkónku, odkud bylo vidět do daleka a téměř do všech světových stran. Nezbytný krámk s potravinami byl také na dohled, takže pohodlná pozorovatelná s přiměřeně hustým mřížovím a příhodným lehátkem sloužila dokonale. Zpřehledňovala nejbližší dění na ulici.

Paní Helena brala takto nasměrovaný život jako danou nutnost. Občas dokonce uvěřila něčemu, co jí matka vštěpovala nebo čím se jí vmlouvala. Spokojenost však musela většinou jen předstírat.

Matčina smrt ji zaskočila. Nepočítala s ní, ačkoliv nebyla předčasná. Matka – stále dcerou oslovovaná jménem Máčku - se zkrátka jednoho dne neprobudila ze spánku. V nastlaných peřinách a na bílém polštáři se opravdu téměř ztrácela jako zrnko máku spadlé do sněhové závěje.

Helenu ten pohled dokonale dojímal a zároveň pobuřoval. Pobuřoval proto, že zůstala nepřipravená na samotu bez jakéhokoliv matčina varování. Opravdu bylo zvláštní, že nepocítila ani v nejmenším nějaké osvobození nebo náhlou volnost v jednání.

Po pohřbu chodívala alespoň pravidelně na hřbitov a pečovala až úzkostlivě o jednoduchý hrob. S vědomím, že i nadále plní svoji povinnost. Tak přečkávala zimu.

Na jaře vzala do matčina pokoje podnájemnici. Mladou hezkou dívku - paní učitelku, která měla poprvé okusit, jaké to je vychovávat a učit děti na základní škole. Umístěnku nedostala v blízkosti bydliště, jak si přála, ale daleko od města, kde poslední roky žila a také vystudovala.

„Jmenuji se Peggy,“ představila se při prvním setkání paní Heleně. „Ale protože ypsilon je příliš tvrdě znějící písmeno, jsem raději Peggi. Ta je o něco hodnější, vstřícná a pozorná. Nevím, proč vám to říkám a vysvětluji hned napoprvé, ale zdá se mi, že musím. Chci, abyste mi důvěřovala. Budu u vás ráda bydlet a snad spolu můžeme i dobře vycházet. Velice bych si to přála. Podobáte se totiž mojí tetě Nanetě, kterou jsem vždycky zbožňovala. Je křtěná jako Anna, což je jméno, které má k Nanetě velmi blízko. Já jsem ji v dětství nejraději oslovovala teto Neto a byla jsem pyšná na to, jak hezky rytmicky to zní.“

Paní Helena si s radostí uvědomila, že bude mít k nové nájemnici nejspíš hezký vztah a její jméno by tedy měla i v budoucnu vyslovovat vždy jen měkce.

„Peggi, Peggi,“ opakovala si ráda i později v její nepřítomnosti, když odpoledne čekala, až se vrátí ze školy. Tam se její podnájemnice velice dobře uvedla a bez potíží zastoupila nemocnou starší učitelku.

V domě číslo osmnáct se o tom dokonce pochvalně povídalo a paní Helena to přijímala s povděkem i pýchou.

Z celého dne měla nejraději návraty a vítání s Peggi. Nezaznamenaly jen letmá pozdravení. To proto, že Peggi pokaždé přinesla své bytné nějakou maličkost, která jí sice nic nestála, ale zato měla cenu hezkého nápadu. Paní Helena většinou dostávala nějaký zvláště tvarovaný kamínek ze školní zahrady, zelený lístek z břízy čnicí na konci ulice či nezvykle zohýbanou větvičku, nějak výtvarně nápadnou.

Peggi nosívala své dárky vystavené na dlani už od vrat domu a vždy s radostí očekávala chvíli, kdy svoji laskavou bytnou nepatrným dárkem potěší. Podnájem u ní vzala z mnoha důvodů. Líbil se jí dům blízko parku, hezký pokojík za málo peněz, vyhlídka do zeleně a klid. Především se jí však zalíbila sympatická žena vládnoucí čist'ounekému a hezky uspořádanému bytu. To vše jí hned na první podívání natolik mile překvapilo, že nezaváhala ani na chvíli, měla-li by se poohlédnout ještě někde jinde.

Peggi s nadšením přijala i nabízené večeře a snídaně a brzy si v podnájmu zvykla.

Kdykoliv se při návratech ze školy blížila k posledním dveřím ve třetím patře, kde se neuvěřitelně blýskal dozlatova vyleštěný úchytný knoflík, jehož se ráda dotýkala, ujistila se, jaké měla štěstí, že se ocitla právě tady.

Peggi neměla v prvních deseti letech života mnoho příznivých zkušeností. Od narození vyrůstala v dětských domovech a všem se jevila jako vzpurné a nepřizpůsobivé děvčátko. Zkrátka Peggy.

Teprve teta Naneta, které se po dlouhých průtazích podařilo vyřídit osvojení údajně nenapravitelné holčičky, dokázala ten zázrak, že se z Peggy stala Peggi.

Těm dvěma, dříve tak osamoceným mezi všemi, se naráz život stal hezkým místem k obývání. Peggi si usmyslela - ačkoliv už dávno rozum brala - že Naneta je zakletá víla, s kterou stačilo prožít jedinou neděli, aby se vše v jejím bytí začalo měnit.

„Není třeba, aby sis zvykla říkat mi maminko,“ prohlásila Naneta, jakmile se sblížily a došlo k osvojení. „Protože tety jsou někdy méně přísné - zato stejně milující jako ti nejbližší.“

„Jak kteří,“ poznamenala tenkrát ještě málo zvladatelná Peggy a víc se o své pravé rodině nezmínila.

„Život s Nanetou ji čím dál tím víc proměňoval a okouzloval. Nastalé dny a týdny - to byla nepřetržitá hra na krásno i pohodu a Peggi o ní neváhala před paní Helenou často mluvit.

„Přátelila jsem se většinou jen s malými dětmi,“ zmínila se jednou, „protože mě bavilo kopírovat tetu Nanetu, která dokázala vymyslet nekonečnou řadu zábavných činností a jednoduše vysvětlit všechno nepoznané.

„Proto ti zřejmě přišlo na mysl, že budeš učitelkou,“ uhadovala paní Helena, která si ochotně zvykla na tykání a Peggi ji to ještě víc přiblížilo.

Brzy byla na její přítomnost odkázaná natolik, že si ji začala téměř přisvojovat. A ačkoliv si to nepřiznávala pocítila zakrátko k její pěstounce Nanetě nepěkné vztahy. Začala na ni nesmyslně žárlit.

Když Peggi po čase oznámila, že pojedje na neděli domů za svojí tetou, paní Helena se doslova ulekla a zareagovala podivnou větou:

„Ale jak to? Doma jsi teď přece tady!“

„Svým způsobem ano,“ usmála se Peggi, „ale patřím přece tam, kde jsem vyrostla a kde mám nejdražší blízkou osobu, která na mě už nedočkavě čeká. Víím, že se jí moc stýská a já jsem na tom zrovna tak.“

Paní Helena prožívala během takového upřímného sdělení tak velké zklamání, až ji z toho zabořilo u srdce.

Peggi si však ničeho nevšimla, protože už odteď horlivě přemýšlela, co hezkého by Nanetě měla přivést, aby jí udělala radost. Prozpěvovala si bez přestání po celé odpoledne a zůstávala zavřená ve svém pokoji, kde nakonec zasedla ke stolu a z nastřádaných nasušených kvítků vytvářela obrázek hodný pozornosti. S takovými výtvarnými pokusy se dřív setkávala u své tety. Mnohé se od ní naučila a brzy ji v nápadech dokonce předčila. Sklízela za to chválu a doufala, že i tentokrát Nanetu příjemně překvapí.

Před večerem nahlédla do kuchyně, aby svůj půvabný obrázek ukázala také paní Heleně. Myslela si, že se dočká zaslouženého obdivu, protože si byla vědoma, jak hezkou miniaturní kytici vytvořila. Rozhozené růžové plátky v kombinaci s listy a drobnými poupaty zarámovala do víka podlouhlé krabičky a sama se podivila, jak se jí dárek povedl. O to víc ji překvapil nepřátelský tón hlasu jindy tak vlídné bytné a její lehce odvrácený pohled zdůrazňující nezájem. Byla to reakce docela nečekaná.

Vzápětí si však Peggi vše vysvětlila. Uvědomila si, že dnes - možná poprvé - nedonesla paní Heleně zvenčí ani ptačí peříčko či čtyřlístek z parku. Vzpomněla si také, že dokonce jen letmo pozdravila a okamžitě běžela do svého pokoje, aby se tam ukryla s přípravou na sobotní cestu.

Paní Helena se jakoby na oplátku zavřela v kuchyni a s upjatou urputností začala loupat brambory k večernímu jídlu. Byly už trochu povadlé a jindy by sem tam nějakou vyhodila pro nepěkný vzhled, tentokrát však rozkrájela všechny a dala je v pekáčku do trouby. S kořením se příliš nezdržovala, zapomněla i na oblíbenou bazalku, jindy tak hojně používanou. Velkou prací si nedala ani se zeleninovým salátem, který vždycky připravovala s velkou pečlivostí. Zvláště od té doby, co tu byla Peggi. Ráda pro ni chystala večere a nebála se toho, že na ně vydává víc peněz než dřív.

Nevadila jí žádná ztráta nebo činnost navíc, kterou dělala pro Peggi. Zato teď jí o to víc vadilo, že odjíždí na dva dny za svojí milovanou tetou a nechá ji tu samotnou. Příliš si zvykla na její každodenní přítomnost.

U večeře byla paní Helena málomluvná, skoro úsečná v každé odpovědi, až se zdálo, že nejen není ve své kůži, ale že jí dokonce něco vážného schází.

„Není vám nic?“ starala se Peggi. „Snad abych nikam nejela....jenomže už bych to neměla odkládat, co myslíte ...“

„Jistěže, zrušit cestu do Prahy za tetou, na kterou ses tak pečlivě připravila, by byla hloupost!“ řekla chladně bytná a téměř odcizeně své nájemnici oznámila, že si půjde raději hned lehnout. Předstírala únavu a možná čekala na nějaký projev lítosti, ale Peggi moudře usoudila, že nejlepší péče je v tomto případě nechat trpícího v klidu a ani slůvkem ho nevyrušovat.

V noci myslela paní Helena neustále jen na to, jaká je škoda, že nemá vlastní dceru, která by patřila jenom jí. Tak jako kdysi ona patřila jen své matce.

Ráno nechala Peggi odejít z domu, aniž vstala a uvařila jí snídani. Předstírala spánek a nakonec opravdu usnula. Probudila se až po poledni a dlouho chodila po bytě v županu, který jindy používala jen po koupeli. Protivila se sama sobě.

Když se konečně oblékla, vydala se na hřbitov. Neměla to k němu daleko. Mohla jít k hlavní bráně širokou asfaltovou pěšinou sloužící pohodlné chůzi pro účastníky smutečních průvodů a povozů, ale raději zamířila k nenápadným vrátkům na opačné straně, k nimž vedla vyšlapaná brázda mezi poli, jakási nepovedená mez. Ta byla roubená rozvětvenými šípkovými keři skýtajícími pohled na množství protáhlých rudnoucích bobulí zakončených tmavě zelenými roztrepenými kloboučky.

Paní Helena si připomněla, že by si mohla pár hrstí plodů z bohatě rodících keřů natrhat a odnést domů, jak to dělávala dřív, ale okamžitě ten nápad zahнала. Prošla pak rychle nízkou a vrzající brankou zasazenou do hřbitovní zdi a zavřela ji za sebou.

Smuteční zahrada byla docela prázdná, tichá a velebná. Lidé sem chodívali většinou až později odpoledne - s hrabítky, lopatkami, sazeničkami a konvičkami – aby si tu odbyli úpravu a krášení hrobů. Dělali to nejen z úcty k zemřelým, ale i pro potěšení z nějaké činnosti, která se jim zdála správná. Navíc taková péče zahradu udržovala v dobrém stavu i vzhledu.

Paní Helena sem přicházela nejraději právě v době největšího ticha a klidu, protože s matkou u hrobu polohlasně rozmlouvala. A u toho nemusel nikdo být.

„Dlouho jsem tu nebyla, odpusť,“ sdělovala ze všeho nejdřív v onu nepříjemnou sobotu, stojíc v těsné blízkosti mramorové desky. A pak se rozpovídala o Peggi.

Chválila ji i haněla a dokonce na ni žalovala. Výčitky se časem vystupňovaly natolik, že se už nikdy nevracela ze hřbitova zklidněná a vyrovnaná, ale docela vyčerpaná. Zvládné ženy se měnila na nevyrovnanou osobu docela ztrácející jakoukoliv soudnost. Když u matčina hrobu dostatečně pomluvila Peggi, začala nakonec mnohé vyčítat i matce. Vždy znovu a znovu zlobně opakovala, jak bylo neuvážené, že jí nedovolila známost, překazila vdavky a nedopřála dítě. Při tom si ani v nejmenším nepřipouštěla, že se ona sama v poslední době změnila, že bojuje o Peggi, jako kdysi její matka bojovala o ni.

Peggi nálady své bytné raději přehlížela. Měla ve škole stále víc práce nejen s dětmi ve své třídě, ale pomáhala i jinak. S nadšením se hlásila ke každé dobrovolné činnosti a bývala s dětmi i po vyučování, protože vedla výtvarné kroužky s mnoha zaměřenými.

V domě číslo osmnáct se zdržovala čím dál tím méně a každou druhou neděli v měsíci jezdila za Nanetou.

Vztahy paní Heleny k Peggi ochladly, upřímnost zmizela a dostavila se neochota jakémukoliv jejímu dobře míněnému jednání porozumět.

„Nediv se mi! Nechci se o tebe s nikým dělit!“ prohlásila konečně jednoho dne u snídani, kdy mezi oběma ženami vyvrcholilo napětí. Paní Helena najednou pochopila, že ji takový stav stravuje čím dál tím víc a nemohla ho už snést.

Byla velice rozčilená a neovládla se, aby nepřidala ještě další nesmyslné stížnosti. „Zanedbáváš mě a zrazuješ. A zraňuješ! Copak sis toho nevšimla? Bývaly to tak hezké časy, když ses ke mně nastěhovala. Byly jsme tak často spolu, zato teď ...“

Peggi úžasem nemohla polknout ani nevelké sousto, které měla v ústech a z šálku jí vyšplíchlo trochu kávy na talířek. Hlas paní Heleny zazněl skoro nepřátelsky, což ji vyděsilo.

„Pro mne se nic nezměnilo,“ řekla po pravdě. „Provedla jsem snad něco? ... Já vím, je jisté, že mě škola stále víc drží mimo dům, ale tak to chodí. A je snad dobře, že mě baví všechno, co dělám navíc. Mám dokonce úspěchy a mělo by vás to těšit - pokud vám na mně záleží.“

Místo aby paní Helena vše pochopila, přidala nakonec ještě další, téměř hrubě vyslovenou výčitku:

„A co ta tvoje zázračná teta? Sbírá o nedělích jenom smetanu, zatímco já se ve všední dny starám a dočkám se jen mála vděku!“

„Ale vždyť já nejsem ani trochu nevděčná. Vážím si všeho, co pro mne děláte. Jenomže to přece neznamená, že přestanu rozhodovat, co smím a nesmím, koho můžu mít ráda a koho radši... Bojím se, že vám najednou nerozumím, paní Heleno... a není to moje chyba. Máte-li však pocit, že se nechovám správně a přestáváte mě snášet, raději si budu hledat jiný podnájem. Hned zítra se po něčem poohlédnu!“

„Teď jsi znovu tvrdohlavá, vzpurná Peggy,“ vykřikne vzápětí ostrým tónem dříve tak laskavá bytná. „Právě sis vysloužila ve svém jménu opět to protivné písmenko ypsilon.. Povaha se nezapře a těžko změní – jak se zdá! Měla jsem to vědět!“

Peggi zůstane na židli jako přimrazená. Je úplně vyděšená. Horečně přemýšlí, jak je to možné, že vznikne v lidském jednání takový obrat. Že se velká náklonnost tak snadno může změnit v nenávisť až nebezpečnou. Peggi si proto si raději pospíší s chlácholením:

„Neříkejme si už nic ošklivého,“ vyslovuje téměř písmenko za písmenkem co nejklidněji.

„Nesmíme si ubližovat. Já vím .... možná se přece jen cosi změnilo. Já vím... nepovídáme si už každý večer celé hodiny jako dřív, ale to přece v našem vztahu nic neznamená ani nemění... Každá máme svou práci, své záliby a je třeba se jim věnovat. A každá máme také právo na nějaké soukromí a klid. Co je na tom zlého? Mám vás pořád ráda a opravdu si vážím všeho, co jste pro mě udělala. A věřte mi, měla jsem s vámi vždycky báječný pocit hezkého zázemí, tak proč už nejsem Peggy?“

Paní Helena se na vteřinu zadívá do prázdna, aniž uvolní semknuté rty. Vzápětí zapomene, co chtěla říct. Nemá sílu ani nabrat dech a najednou se tiše rozpláče. Potom o hodně víc.

Peggi sedí naproti ní a uvědomuje si, že musí za chvíli odejít do školy. Nechce zmeškat ani minutu z vyučování, ale opustit paní Helenu se také bojí.

Hlavou jí letí nejrůznější myšlenky a promítají se nedávné situace. Pamatuje si i ty dávné. Zнала je dobře. Kdysi něco podobného prožívala - jako osudem poraněná a bouřící se Peggy. Mívala tenkrát strach z nelásky a samoty. Stejný strach jako má teď paní Helena.

Peggi si vzpomene i na svůj někdejší pláč, na to věčné prolévání slziček předtím než se našly s Nanetou. Ať si ho tedy teď i paní Helena dopřeje dosyta.

Je mi jí líto, uvažuje Peggi. Pozdě se vzbouřila a vzdoruje. Naštědala si zlobu, ale doopravdy zlá není. Cítí se jenom zrazená a ošizená. Má strach, jaký jsem poznala i já.

Peggi se jemně dotkne ruky paní Heleny a řekne:

„Musím už jít, ale slibuju, že se dnes vrátím ze školy co nejdřív. Zatím si odpočiňte...“

Peggi tiše vyklouzne z domu a stejně tiše se odpoledne vrací. Není ani trochu klidná či usmířená. Je na rozpacích a stoupá po nepohodlných schodech. Dech má zrychlený. Občas zůstane na chvíli stát opřená o zábradlí. Skoro se zdá, že oddaluje čas, kdy bude muset

uchopit naleštěný úchytný knoflík, zasunout do zámku klíč a otevřít dveře. Vzápětí to rychle udělá.

Měla bych se hned zítra odstěhovat, napadne ji mezi dveřmi - utíkat odtud co nejdál a mít od všeho pokoj. Nic špatného jsem přece neudělala, nikomu nic nedlužím a mám právo rozhodnout se po svém. Na nikoho se neohlížet. Nemám to zapotřebí.

Zamíří do kuchyně. Paní Helena stojí nad sporákem a pak se ohne k troubě, aby vydala právě upečený koláč.

„Dáme si ho k svačině, Peggi?“ zeptá se. V jejím hlase zní rozpaky i nejistota. „Peggi, slyšelas mě? Peggi! Máš chuť se mnou aspoň kousek toho „jablkáče“ před cestou sníst?“

Peggi najednou chuť má. Naštěstí zaslechla, jak jemně a měkce znovu zní poslední písmeno v jejím jménu.

Víc než dlouhá noc

Na pohyblivých schodech v metru má tentokrát předbíhání přednost.

„Proč chvilku nepostojíme?“ zeptá se sama sebe polohlasem Veronika a připadá si jako mluvčí všech spěchajících. Je jich celý dav i průvod sunoucí se na nástupiště a do dveří vozů. Sotva se v nich dá nadechnout.

Tak tohle jsou Vánoce, pomyslí si trpně pravděpodobně každý druhý cestující a pokouší se obětovat poslední sílu na ochranu svých tašek pevným stiskem.

Nikomu se nechce do rozmluvy ani do omluvy, ačkoliv o nepříjemné doteky v přečpaném malém prostoru není nouze. Je opravdu zcela nemožné vyhnout se střetu s lidmi kolem.

„Buďte tak laskavá a neopírejte se mi o tu krabici,“ zaútočí na Veroniku mladík obřího vzrůstu. Sám zabírá velký prostor a jeho balík odložený ke dveřím překáží všem.

„Slova se dají vyslovit i vlídně,“ připomene kdosi v davu, ale kromě vděčné Veroniky to nikdo příliš nevnímá. Na každém je znát únava, ne-li vyčerpání.

„Už budu vystupovat,“ zmíní se Veronika, aniž pohlédne na obra a netrpělivě čeká na otevření dveří na nejbližší stanici.

K výstupu z metra zvolí raději široké schody. Zalyká se na nich proudem vzduchu vzniklým průvanem a rozkašle se.

Ještě abych onemocněla, pomyslí si a zapne uvolněný knoflík u krku. Dá to práci, protože i ona má tašek víc než dost, víc než se sluší na ženu.

Venku je už tma. Zimní soumrak přichází velmi brzy, ale naštěstí je v příštích dnech k očekávání zkracování noci. Veronika si tuto skutečnost ráda připomene.

Cesta parkem k domovu jí není nepříjemná, přesto se těší, až za sebou zavře domovní dveře a bude v teple.

Určitě si dnes půjdu brzy lehnout, slíbuj si a sáhne do kapsy pro klíče.

Musím, protože zítřek bych jinak nezvládla. Štědrovečerní stolování a zdobení domácnosti je náročné a nechci-li nic zkazít nebo vynechat, odpočinek je před tím nutný.

Když míjí panelové domy a vidí, jak se za okny míhají různé postavy, zopakuje si, že ke stolu zítra bude mít pět strážníků a to je přece chyba. Lichý počet nemá ráda, ale nedá se nic dělat. Přijde jako obvykle tetička Hánová a také sestřenice Linda. Domáci jsou jen tři.

Veronika raději zapomene na pověru i na to, že by mohla ještě někoho pozvat a soustředí se na pohled do oken v prvním patře rohového domu v ulici, která je za pár vteřin už dosažitelná. Je v ní jen několik činžáků krčících se pod jedenáctipatrovým velikánem. Díky

určitěmu odstupu se našťestí může slunce opřít do všech oken bytu, ve kterém už mnoho let Veronika žije. Dříve to bývalo s rodiči, po kterých byt zdědila. Je ráda, že je ve „svém“, i když ve státním.

Velkému Vojtovi vyhovuje, že má prostornou pracovnu a Malému Vojtovi stačí pokojík, který v dětství užívala Veronika s mladším bratrem Vladimírem. Pokud teď potřebuje soukromí, uchyluje se do ložnice. Její království je však především velká kuchyň, kam se vešel i jídelní kout, což se zdá praktické.

Veronice to vyhovuje pouze ve všední den, ale v neděli či o svátcích má problém s tím, aby nebyl vidět nepořádek vedle sporáku nutně vznikající u přípravy jídla. Štědrý den bývá v tomto směru nejnáročnější. Není především kam co položit, ukryt, uklidit. Protože všeho je moc. Trochu záchrany poskytuje alespoň balkónek, který se v zimě stává nutnou náhradou za nedostačující lednici.

Veronika se při vstupu do známé ulice zaměří na balkónové okno, kterým – jak doufá – zahlédne záření ostrého světla od kuchyňské linky. Tentokrát však lampička nad sporákem nesvítí.

Možná, že ji někdo právě zhasnul a odešel na jižní stranu bytu, uvažuje Veronika a nelení zajít za roh, aby se o tom přesvědčila. Přitom jí napadne, že některý Vojta se mohl potmě posadit do křesla a poslouchá muziku. Stává se to.

Veronika nezkoumá proč by měla před vstupem do domu vědět, že nepřijde do prázdného bytu, ale přesto dál pátrá v oknech po nějakém svitu. Nejspíš bude muset i tentokrát přijmout skutečnost, že zase není nikdo doma, nikdo jí nevyjde vstříc a neodlehčí od spousty plných tašek.

Hoši se možná někde zatoulali a předběžně slaví Vánoce mimo rodinu. Malý Vojta má zítra navíc narozeniny, takže není vyloučeno, že sedí někde v hospůdce s nejbližšími spolužáky. A starší Vojta? Pravděpodobně je také v nějaké společnosti. Zdržel se asi v práci a povídá si se svými kolegy. Jsou dobrá parta, která dokonce ani nepotřebuje popíjet alkohol, aby dostala lepší náladu.

Veronika si nedovede představit, že by se mimo dům mohla někdy zdržet ona. Hned by slyšela výčitky. Především od syna. Malý Vojta se pokaždé zlobí, když najde prázdnou domácnost, což opravdu nebývá často. Stojí vždy o to, aby byl očekávaný a vítaný. Na rozdíl od dětí, které po vstupu do bytu mizí zcela beze slov do svého azylu a nejsou vůbec nikdy sdílné.

Malý Vojta bývá povídavý doma i jinde. Snadno si hledá přátele a je u všech velice oblíbený. Zatím s ním ani rodiče neměli v tomto směru žádné velké potíže, mohli by je však brzy mít, protože jejich syn se právě „vážně“ zamiloval a s přípravou na hodiny ve škole se přestal zatěžovat.

Veronika vystoupá pomalu do prvního patra a zkusmo zazvoní u dveří, které už před týdnem ozdobila zvonky a chvojím. Nikdo jí však nepřichází otevřít, ačkoliv si urputně a usilovně přeje, aby to bylo naopak.

„Takže nic,“ řekne nahlas a složitě odemýká. Tašky jedna po druhé padají na velkou rohožku a postupně pak mizí v bytě.

Rozbalování a ukládání věcí, pokud někdo při něm nepomáhá, nebo alespoň nepřihlíží a nejásá nad báječným nákupem přichozího, je nuda. Veronika i tentokrát se všim otálí, neví, kam s čím a nebaví ji třídění balíčky s dobrotami bez asistence druhých.

„Zapomněla jsem koupit velké svíčky,“ zjistí záhy a mrzí ji to. Mívá ve zvyku stavět je rozsvícené do oken, což se naučila od své babičky Karolíny. Ta ráda přesvědčovala všechny příbuzné, že světlo musí na Štědrý večer zářit i pro duše nebožtíků, na které chceme vzpomenout. Rozsvícené a svíčkami ozdobené okno je má přilákat k domovu.

Babička už delší čas není mezi živými, ale nežije ani její syn, otec Veroniky. Bydlel v tomto bytě moc rád. Vybral ho kdysi pro svoji rodinu s velkou pečlivostí. Když před lety zemřel, odstěhovala se matka velmi záhy z prostředí, které jí manžela příliš bolestně připomínalo.

„Třeba se ještě vrátím,“ řekla tehdy Veronice, ačkoliv s tím nepočítala.

Odešla k synovi Vladimírovi, který se v té době právě oženil s velmi mladou a nezkušenou dívkou, vítající tchyni jako dobrou pomoc pro domácnost. Tak to alespoň chápala Veronika. Myslí na to právě teď znovu a unavená stálým pobíháním bez přestání třídí nákup, ukládá prázdné tašky a mezi tím si zopakuje :

„Takže zítra musím ještě ven. Pro svíčky. Nebo možná pošlu Vojtu. Tedy jednoho z nich. Oba přece mají na Štědrý den volno a vlastně nic na práci....“

Veronika toho nechce od Velkého ani Malého Vojty mnoho. Zvykla si starat se skoro o všechno, pokud jde o domácnost. I rozpočet financí hlídá víceméně sama, protože pracuje-li někdo v účtárně jako ona, dokáže uhlídat i domácí hospodaření.

Jakmile Veronika umístí věci z tašek kam patří, rozhodne se, že zadělá na vánočku. Kvasnice nechala na stole. Leží tu v úhledném balíčku, jehož stříbrný povrch se vyzývavě leskne.

Hned se dám do práce, nutí se Veronika k nové činnosti, ačkoliv si uvědomuje, co tenhle nápad či předsevzetí znamenají dlouhou přípravu, dlouhé kynutí, dlouhé pečení s výsledkem pozdního ukládání k spánku.

Chtěla jsem si dnes přece odpočinout, vzpomene si. Jenomže, nechám-li víc práce na zítřek, můžu se rozloučit s pocitem, že všechno stihnu tak, aby se to rovnalo perfektnosti. Věčné dilema s rozhodováním mezi libůstkou nebo nechutí.

Nakonec se smíří s běžnou praxí. Nabízející se slova „musím se vzchopit“ nahradí někdejší babiččina povzbuzující věta: „Všechno budu dělat ráda. S láskou konaná práce je snazší, než ta neradostně odbývaná.“

Veronika se rychle převlékne do domácích šatů, které jsou z nemačkového krepu a velmi pohodlné. Pocítí okamžitě citelné uvolnění a dá se hned do příprav na pečení. Po hodině - ve které ani trochu nezhálela - zjistí, že hnětení těsta ji vlastně baví. Vláčná hmota je tolik příjemná na dotek, leskne se a dobře tvaruje, prsty a dlaně se s ní mohou dokonce polaskat.

Kdysi se první vánočka Veronice nepovedla. Byla jako brousek. Proto jí pak tchyně posílala z Německa každoročně vánoční štolu. Aby Vojta neměl újmu.

Pravidelnou sváteční zásilku mohla na štěstí Veronika za čas tchyni oplatit krabicí domácího cukroví a dobrou českou vánočkou, která od té první doznala v chuti i tvaru zásadní změnu. Poslala ji i letos. A stejně jako jindy peče tu druhou pro vlastní rodinu na poslední chvíli.

Veronika má ještě ruce od těsta, když zazvoní telefon. Tuší, že volá matka, protože ta mobil nerada používá. Spěšně si otře prsty do papírové utěrky a chopí se sluchátka.

Po rychlém pozdravu následuje očekávaná otázka „Už jsi doma, děvenko?“

Veronika s pousmáním zareaguje: „Pravděpodobně jsem, msmí. Vždyť mě snad slyšíš.“

„A co zrovna děláš? Neprobudila jsem tě?“

„Jak tě mohlo něco takového napadnout? Neboj, ve dne přece nikdy nespím.“

Matka má o Veroniku starost. Neustále. Ví, že její dcera je vyčerpaná a dopaluje ji to. Byla by raději s ní a stále po ruce. Ale sourozenecká domluva ještě platí. Matka bude u Vladimíra na Štědrý den i letos. Musí pomáhat snaše. Je tu přece roční Andulka a druhé dítě na cestě.

„Jsi sama?“ zeptá se matka dcery.

„Jistě,“ řekne Veronika a doplňuje, že ještě není přece tak pozdě. Jako by chtěla své dva hochy omluvit, že se právě dnes zdrželi venku, když by v domácnosti mohli leccos udělat.

„Máte už ustrojený stromek?“ zajímá se matka.

„Ne, ještě ne. Zítra to udělá Vojta.“

„A který z nich? To jsem zvědavá. Moc je rozmazluješ!“

„Copak ty jsi nás nerozmazlovala?“ brání se Veronika. „A copak dělá právě teď můj milý bratříček?“ oplácí matce stejnou výčitkou. „Jestlipak je doma on?...Tak vidíš. A Eva? Zase bude letos na tobě, abys všechno připravila. Mně se to vůbec nelíbí.“

„Já si nestěžuju,“ brání mladé manželce matka a raději odvede řeč jinam. Zeptá se na Malého Vojtu a zároveň ohlašuje: „Chtěla jsem mu popřát k narozeninám. V předvečer - jak to u nás bývá vždycky zvykem.“

„Asi někde slaví,“ připouští Veronika. „A Velký Vojta si tradičně připomíná den, kdy seděl s kamarády v hospodě a čekal, až se mu narodí syn.“

„Mrzí tě, že není doma?“

„Jistěže ne!“

„Ale mrzí!“

„Je pravda, že zrovna nejásám.“

„Snad se nic zlého nestalo,“ obává se najednou matka.

„Mami, nestraš mě. Mám sama co dělat, abych byla klidná. Víš jak nemám ráda čekání.“

„Kdo by ho měl rád! Ačkoliv... jedno čekání je krásné a právě aktuální. Ovšem jenom pro děti... Čekání na stromeček...“

V tu chvíli si matka ještě připomene:

Musím letos na Vladimíra dohlédnout, aby smrček dobře ukotvil do stojanu. A ne jako loni. Víš přece, že se nám hned po ustrojení skácel! A po Vánocích potom umřel strejda Hána,“ zmíní se nakonec matka.

„Snad nevěříš, že to bylo kvůli spadlému stromku?“ zlobí se dcera.

„Věřím na různá znamení.“

„A co moje kdysi rozkrojené vánoční jablíčko? Ukázal se mi křížek místo očekávané hvězdičky a tobě to udělalo zbytečnou starost. Starost na celý rok. A vidíš, jsem naživu, nic zlého se mi v tom roce nepříhodilo!“

„Je ovšem taky pravda, že ti tehdy byly pouhé dva roky a jablíčko za tebe rozkrojil někdo jiný. Takže předpověď vlastně neplatila.“

„Ale stejně ses trápila.“

„Matky se tak chovají většinu času. Pořád jsou ve střehu, v napětí.“

„Je to nutný?“ zeptá se Veronika, ale zároveň pomyslí na Malého Vojtu a vlastní zbytečné strachy, kterých se nezbavila od jeho narození. I teď na ni doléhají a raději by hovor ukončila.

„Mami,“ řekne unaveně, „nebudeme dnes mluvit zbytečně dlouho. Já ti ještě zavolám. Ale možná až zítra. Zítra si popřejeme hezké Vánoce. Uděláme si na to určitě čas.“

„Jistě,“ souhlasí matka, ačkoliv by ještě ráda dceři připomněla spoustu věcí. Je si také jistá, že zítra bude času mnohem méně.

Po skončení hovoru se u dveří ozve zvonek. Nepřichází však nikdo zvenčí. Ani jeden Vojta zatím není v dohledu. Je to jenom sousedka.

„Přinesla jsem vám kalendář...jako obvykle. Dostávám v práci dva a myslela jsem zase na vás. Jistě se bude hodit,“ podává Veronice obří igelitový sáček obsahující dvanáct listů křídového papíru s velkými fotografiemi různých květin. Pod nimi vytištěné číslice představující dny měsíce jsou bohužel tak nepatrné, že přestávají být funkční.

„Určitě kalendář pověším na obvyklé místo, díky!“ předstírá jásot Veronika. „A rovnou počkejte, dám vám na oplátku jmelí. Také jako obvykle. Koupila jsem letos několik svazečků, můžete si vybrat!“

„Opravdu? Jste hodná. Víte, skoro na to spoléhám. Jmelí má být darované, jinak nepřinese štěstí.“

„Jistě. Chcete zlaté nebo zelené?“

„Jestli můžu, tak zlaté. Vydrží déle. Víte, já si ho rozlámu do útlé průhledné vázy a mám ho na očích celý rok.“

„Já dávám přednost zelenému. Věším přinejmenším dva svazky pod lampu,“ řekne Veronika a zároveň uvažuje o sousedčině rozlámaném štěstí. Pomyslí si, jaká je to škoda oddělit lístky od stvolu, narušit původní tvar, zkrátka hned něco pokazit. A uvažuje dál o štěstí na prodej, kterého jsou na trhu ještě i teď plné stánky. Ochotní prodavači ho nabízejí už celý měsíc a zaručují s jeho koupí lásku a mír v rodině. A rok co rok mnozí zákazníci uvěří, že takovou moc jmelí opravdu má.

Veronika přinese pozlacený svazek štěstí a pak se raději rychle s hovornou sousedkou rozloučí, když se předtím vymluvila na vánočku.

Při návratu do kuchyně, myslí na to, kde asi skončí všechno neprodané jmelí. A co se stane s jeho snítkami v domácnosti. Dočkají se pravděpodobně jen krátkého obdivu a po svátcích skončí ve smetí.

Veronika jmelí nikdy nezhodí, ale spálí je. Dokonce až po roce. Do posledního lístku shoří v kamnech na chalupě. Vlastně až tehdy, kdy už je k dostání jmelí nové.

Znovu se ozve telefon. Jeho vyzvánění znamená novou naději, že alespoň Velký Vojta ohlásí, kde je. Ale opět je to matka:

„Ještě jsi sama?“ zajímá se. „Já ano. Děti jsou i s malou na návštěvě u Eviných rodičů. Nečekám je moc brzo. A co ty? Volám, abych se zeptala, jak ti je. Už ses vzpamatovala? Měla jsi před chvílí tak unavený hlas.“

„Je mi podstatně líp,“ mechanicky odpovídá Veronika. „Neboj se, všechno probíhá jako obvykle, mami. Vánočka kyne a voní. Troubu roztápím. A za chvíli sundám krabici s ozdobami na stromeček.“

„Zase chceš dělat všechno sama?“

„To víš, že ne. Náš smrček ustrojí zítra pánové, jak jsem říkala. Já dneska jen připravím a opravím, co se loni polámalo. Znáš mě! Nejsem schopná nic vyhodit, takže se jako obvykle budu pokoušet lepit křídylka poraněným andělům. Taky doplním závěsné nitky ke skleněným koulím a oškrábu stojánkům na svíčky starý vosk. Pokaždé se vytrestám, když tuhle práci neudělám, kdy se udělat má a zbude zkrátka na jindy. Kdy se to nejmíň hodí.“

„Takže to hlavní odbudeš sama. Kromě ostatního. Mám chuť ti připomenout, aby ses pořád jen nerozdávala. Máš toho opravdu moc. Pro jednu snad můžeš něco ošidit. Nemusí být všechno akorát! Kdo to ocení?“

„Ale mami, vždyť mě to těší. A odbývat nic nechci. A ráda budu nad vánoční krabicí vzpomínat na babičku Karolínu. Jak jsme spolu vyráběly nejrůznější ozdoby. Ona byla v té práci mistr a já příčinnivý učedník. Nejradši jsme dělaly malé rukávničky.“

„Zůstal ti nějaký?“

„Jistě, mám je všechny. Babička je nazývala štuclíky, pamatuješ? Nesměly být nikdy větší než taštička pro malou panenku. A muselo v nich být něco pro štěstí.“

„Těší mě, že si všechno tak pamatuješ.“

„Jistě. Tak jako si vzpomínám na jednu babičku víc a na druhou míň.“

„Což není nic neobvyklého. Babička Karolína s tebou bývala často. Byla zlatá, vid' ? Musím na svou mámu pořád myslet. Ať dělám cokoliv, co mě kdy naučila,“ povzdechne si u telefonu matka Veroniky.

„Vždyť já na ni myslím taky často,“ znovu se připojí k chvále své babičky teď už dospělá vnučka. „A zítra proto určitě dám večer pár šupin z kapra každému pod talíř, jak mě to ona naučila. A svíčku pro ni a pro tátu i dědečka také rozsvítím, neboj se, že zapomenu.“

„To je dobře. Vladimírovi je bohužel úplně jedno, jestli se dodržují rodinné zvyklosti. Zvláštní, vid' ? Jste z jednoho hnízda a každý jiný.“

„Kluci na tradice moc nejsou. Vidím to doma.“

„To je možný, ale Vladimír je až moc netečný. A střízlivý. Všechno má rád zjednodušené. A jeho žena taky. Jen aby se nemuseli namáhat.“

„Ani jeden z nich nemusí! Když mají tebe!“

Matka se na chvíli odmlčí a Veronika toho využije:

„Mám ti teď připomenout já, aby ses šetřila?“

„Na mně už tolik nezáleží. Ale o tebe mám strach. Bojím se, že příliš přepínáš síly.“

„To nemusíš, mami, jsem už dospělá a vím, co mám dělat.“

„Ale nevíš!“

„Radši už budeme končit. Vojtové by mohli volat a později se vymlouvat, že bylo pořád obsazeno.“

„Tak vidíš, vždyť se chováš v roli matky stejně jako já. S úzkostí čekáš, aby už byl synáček pod tvými křídly. No dobře. Takže zítra. A opatruj se. A vážně to nepřetěž s prací. A běž si brzy lehnout.“

„Mám spánek v plánu, už se nemůžu dočkat. Tak dobrou noc, mami, a hlavně ty se dobře vyspi!“

Hned po skončení hovoru opět zadrnčí telefon, ale je to omyl. Veronika začíná být neklidná, ačkoliv si to nepřeje a usilovně se snaží, aby se netrápila a nebála, že se něco vážného stalo. Malý Vojta se ještě nikdy bez ohlášení nezdržel mimo domov přes půlnoc a o to bude její starost za dvě hodiny větší.

Sundá konečně vánoční krabici, což je dost krkolomná procedura, při níž je lepší mít pomocníka.

Mateřské strachy a obavy se na chvíli vytratí a mění ve zlost.

Jakmile je však velká krabice konečně dole - pracně vydolovaná z vrchní skříně, kam se musí vystoupat po žebříčku - zloba ji rychle přejde. Odklopí velké víko a postupně odkrývá a rozbaluje jednotlivé věci. Prohlíží si nejdřív betlém, který dal pod stromeček rodičům Vojta před pěti lety. Sám ho vybral a sám v obchodě koupil za ušetřené kapesné. Veronika se nad někdejší synovým dárkem i teď téměř rozněžní.

Stavět betlém je příjemná práce. Veronika si dává záležet, aby na prosklenou skříňku umístěnou v rohu pokoje a považovanou za vzácnou starožitnost, citlivě rozmístila dřevěné figurky pastýřů i králů a doplnila betlémskou krajinu stádem oveček a několika palmami. Nakonec pracně připoutá hvězdu nad jednoduchý domeček - přístřeší, kde se v jesličkách bude celé Vánoce usmívat Ježíšek a Josef s Marií na něho budou s láskou shlížet.

Betlém Veroniku vždycky dojíká a okouzljuje. Znovu pomyslí na Vojtu. Vzpomene si - nejspíš vzhledem k jeho zítřejším narozeninám - jak prožívala jeho příchod na svět. Pamatuje si všechno dopodrobna. Dokonce i hodinu odjezdu do porodnice. Jeli s Velkým Vojtou z domova starým autem ve čtyři odpoledne osvětlenou Prahou a cesta jim připadala nekonečná. Když vystupovali před budovou porodnice z auta, začal padat sníh. Snášel se v malých chomáčcích v takovém množství, až to vypadalo jako by shůry běželo na zem nekončící stádo beránek z bělostné vaty.

Veronika se nad tou představou docela zklidnila. A jako při každé takové vzpomínce, přirovnala Vojtu k Jezulátku. Nebyl mimořádně krásné dítě, ale Veronice připadal nádherný a něžný, nejpůvabnější ze všech.

Hodiny zatím značně pokročily. Už není odpoledne, ale pozdní večer a někdejší roztomilé děťátko si s příchodem domů dává stále na čas. Veronika je dosud sama.

Znovu zavolá matka:

„Naši právě přišli,“ hlásí. „A co ty? Už se ti tvoji tuláci vrátili?“

„Bohužel ne. Začínám mít opravdu starost. Nechápu, proč nezavolají.“

„Nemají zřejmě ponětí kolik je hodin. A dobře se baví.“

„Zato já ne. Právě mě přestalo těšit cokoliv chystat. Jenomže lehnout si jít nechci. Zatím ne. Neusnula bych. A není nic protivnějšího, než převalovat se v posteli a přemýšlet o nepříjemných věcech. A mít obavy o své nejbližší.“

„Tyhle starosti znám. Vidiš, všechno se opakuje. Pokud se dobře pamatuji, i ty ses dovedla zatoulat, nepřijít včas a nahnat mi strach.“

„Někdy mě napadá,“ řekne Veronika jako by přeslechla matčinu výčitku, „jestli na tom není líp sestřenka Linda, která na nikoho nikdy nemusí čekat. Mládence a nápadníky si vždycky protivila, o děti nestála, takže teď nemusí mít o nikoho ani starost.“

„Co ty o tom můžeš vědět? Nenavštěvujete se kromě Vánoc. Ona se nadto nerada svěřuje. Nikdo není bez problémů a nikomu do srdce nevidíš. Ani nejsi v jeho kůži...Víš, já si na rozdíl od tebe myslím, že jí není co závidět!“

„Vlastně máš pravdu, rouhám se. A neměnila bych s ní.“

„Dárky už pro Lindu a pro tetu Hánovou máš?“ odklání se matka od věčně omílaného tématu, které se dotýká starosti o děti.

„Jistě, mami. Koupila jsem pro ně dvě skleněné konvičky, docela stejné. A dva šálky na čaj. K tomu dvě krásné lžičky. Aby jedna druhé nemusely závidět. Vojta pro ně také něco chystá, ale neprozradil co. Někdy je jako malý kluk...“

„Zato dneska se asi cítí hodně dospěle. A jestli ti můžu radit - až se bude vracet - nezačni s výčitkami ještě dřív, než vstoupí do dveří. Není to k ničemu. V povznesené náladě tě nebude správně vnímat. Možná bude spíš potřebovat mámu - ošetřovatelku.“

„Prosím tě, nestraš mě zase.“

„Nestraším, jen mluvím ze zkušenosti. Náš Vladimír přišel přece jednou z narozeninového mejdanu s tričkem, na kterém se dalo rozpoznat, co jedl k večeři...“

„Vážně? Už se vlastně moc nepamatuji na jeho pozdní příchody.“

„Protože jsi měla vždycky půlnoc už v deset večer a bratříčkův neslavný návrat domů jsi v pohodě zaspala.“

„A bylo pak s Vladimírem všechno v pořádku?“

„Jistě. Vladimír mi byl vděčný, že jsem nežalovala tátovi. Ještě v noci jsem jeho tričko vyprala a odfoukla si, že seznámení s alkoholem nedopadlo hůř. Naštěstí jsem v dalších týdnech zaznamenala, že se Vladimírovi v pití nezalíbilo. A neholduje mu dodnes, za což jsem moc vděčná.“

„Mami, já ti závidím. Co asi čeká mně? Chtěla bych to vědět.“

„Jenom na nic nespěchej. Stejně nebudeš nikdy docela klidná. To jinak nejde, když jsou děti. Já si také mockrát domlouvala, že strachem ničemu a nikomu nepomůžu. A nejméně sobě. Jenomže...“

„Mami, jsem tak ráda, že jsi zavolala... Ale proč se neozývají oni?“

„Asi mají nějaký důvod. Uklidni se. Budu na tebe myslet. Jsem s tebou. Vždyť se nic zvláštního neděje. Nesmíš se pořád jenom bát.“

„Tak jo.“

Matka doufá, že dceru uchlácholila, ale ani jí samotné starost nebyla. Také ona se o vnuka bojí. Je to dotěrná vracející se úzkost. Stalo se přece už jednou, že byl na sebe neopatrný. Chvilka nepozornosti skončila tenkrát dobře, ale mohlo to dopadnout i jinak.

Matka a dcera teď v myšlenkách pocítují souznění. Výčitky si přestaly předhazovat. Mají pro sebe najednou velké pochopení. Potom se spolu rychle rozloučí. Skoro s dojetím.

Večer dávno přešel do noci a Vojtové stále nejsou doma. Veronika vyloučí pokus o spánek a rozhodne se pro přípravu štedrovečerní polévky. Přesvědčuje se, že ta bývá vždy mnohem chutnější, když se do druhého dne nechá uležet.

Tetička Hánová si na vánoční polévku potrpí a dovede ji i pochválit, připomene si. Linda, bohužel na rozdíl od ní rybí chuť nesnáší. Dostane tedy k večeři jako každoročně, jen zeleninový vývar a místo porce kapra smažený řízek.

Pro Veroniku je to práce navíc, ale proč by neměla sestřence vyhovět. Možná, že na Lindu nikdo jiný takhle nemyslí. Možná opravdu není šťastná. Třeba se neprovdala jenom proto, že o ni nikdo nestál. A neumí si to přiznat.

Veronika si při krájení kořenové zeleniny na tenké nudličky připomíná ještě leccos jiného. Znovu ji přepadne neodbytný nepokoj, který však hned zaplaší.

V jídelně zavadí o jmelí. Zavěsila jeho větvičky příliš nízko a musí to napravit.

Žebříčkové schůdky jsou tedy znovu v provozu a Veronika je opět dokonale vzhůru.

Všimla si, že několik lístků ze svazečku jmelí spadlo na zem. Nezůstanou tam, protože štěstí by se přece nemělo pošlapat. Veronika je opatrně sebere a položí k jesličkám.

Nedopustí, aby se ztratil ani nejmenší kousek z toho „ušlechtilého strůmku“, jak jmelí či gmejlí bylo označováno ve starých herbářích.

Veronika se konečně položí na neustlanou postel. Zůstává oblečená a připravená vyskočit, jakmile se Vojtové objeví. Možná budou mít hlad a zavděčí se jim ohřátou večeří. Je ochotná všechno jim odpustit a jen si přeje jejich návrat. Nepřemluví se, aby to bylo jinak.

Venku začíná sněžit a blíží se ráno. Veronika si jen nerada znovu připouští kdejaká neštěstí a nehody číhající na každém kroku. Chvillemi je střídají děsivé sny při kratičkém usnutí. Přerývaný spánek ji vyčerpává.

Ještě nikdy se nestalo, aby Velký nebo Malý Vojta nepřišli domů na noc, opakuje si tiše. Dovedou všelijak zlobit, ale zarmoutit či docela zlhostejnět určitě ne.

Veronice je náhle horko a vstane, aby regulujícím kolečkem ztlumila topení. Otevře také dveře na balkónek a dívá se do tmy a na padající sníh, který zvolna přikrývá malý smrček stojící u kovového zábradlí. Je vsazený do obřího květináče a od zítřka se na pár dnů přestěhuje do pokoje.

Veronika si vzpomene na pohádku pana Andersena, v níž hezký lesní stromek vyrůstající v překrásné krajině tak nesmyslně a hloupě snil o velké slávě. Dočkal se jí, když ozdobený svíčkami zazářil jednou o Vánocích v pokoji velkého domu, ale netušil, že už po

několika dnech jeho krátké štěstí skončí. Ocitl se velmi záhy odstrojený a usychající na zaprášené půdě.

Veronika ještě teď nad ním cítí lítost. V dětství se rozplakala pokaždé, kdykoliv jí otec pohádku o smrčku četl.

I teď je jí do pláče.

Pomaloučku se přibližuje svítání. Veronika si uvědomí, že přetrpěla víc než dlouhou noc.

Tentokrát sama zatouží zavolat matce. Chtěla by se jí omluvit za všechny někdejší pozdní návraty.

V osm ráno zazvoní telefon.

„Mami, stalo se něco?“ řekne vzrušeným hlasem Veronika, ještě dříve než zjistí, kdo právě vytočil její číslo.

„Uklidni se,“ ohlásí matka. „Oba tvoji kluci se tu před hodinou zastavili. Báli se jít rovnou domů. Prosili mě, abych tě uklidnila, že se moc omlouvají. Jdou ti koupit tu největší kytku, kterou seženou. Prý je i dnes ještě někde otevřeno.“

A na vysvětlenou vzkazují, že se spolu večer náhodou potkali u metra a šli si „jen na chvíli“ sednout do blízké hospůdky. Nechtěli tě budit...a potom se zatoulali v ulicích města. Byla prý překrásná noc...“

Veronika nestačí všechno přesně vnímat a zaznamenat, jenom si uvědomuje, že se jí ulevilo.

Venku je náhle plno oslňujícího světla. Město je zasněžené a slunce se dere z mraků.

Půjdu si uvařit silný dobrý čaj, řekne si po kratičkém hovoru s matkou Veronika a zároveň pocítí i hlad.

Snídá v klidu a je šťastná.

Takové osvobozující a nádherné štěstí Linda nikdy neprožije, připomene si a je jí tentokrát sestřenky hodně líto.

Potom se oblékne a vyjde na ulici. Ví o krámku, kde dostane svíčky vhodné do oken.

Vzpomene na babičku Karolínu, která by jí v tuto chvíli nejspíš dala moudrou radu:

„Nepospíchej s návratem domů, jak to míváš ve zvyku. Nic se nesplaší, nic neuteče. Teď si chvílku pohov, užij si hezkého probuzení a hezkého rána, brouzdej se jen tak v čistém sypaném sněhu. Zhluboka dýchej. Raduj se. Užij si to. - A dopřej svým hochům to překvapení a leknutí, že tě nenajdou na Štědrý den po ránu doma.“

Ale dlouho je čekat také nenechávej!“

„Díky, babičko.“

Veronika nakoupí svíčky a zamíří do blízkého parku.